

Ministry of Education and Science of Ukraine

Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

The Fifth Student International Internet Conference

**“English in Interdisciplinary Context of life-long
Education”**

April 18 - April 28, 2017

Kamianets-Podilsky

2017

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені
Івана Огієнка

Матеріали V Міжнародної студентської Інтернет-конференції
«Англійська мова у міждисциплінарному
контексті безперервної освіти»

18 квітня - 28 квітня 2017 р.

Кам'янець-Подільський

2017

Conference organizers:

Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University (Ukraine)

Educational and research institute of foreign philology of Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine)

Partners of the conference:

Nicolaus Copernicus University in Torun (Poland)

Piri Reis University (Istanbul, Turkey)

Donetsk National University (Vinnytsa, Ukraine)

Організатори конференції:

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ННІ іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка

Партнери конференції:

Університет Миколи Коперника (Торун, Польща)

Piri Reis University (Туреччина)

Донецький національний університет (Вінниця)

Editorial Board:

V.S. Kshevetsky, PhD, Associate Professor, Dean of the Foreign Languages Faculty, Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

I.S. Semeniuk, PhD, Professor of Faculty of Arts and Sciences, Piri Reis University

O.V. Halaibida, PhD, Associate Professor, Head of the English language Department of Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

H.A. Kryshaliuk, PhD, Associate Professor of the English language Department of Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

N.D. Borysenko, PhD, Associate Professor, Head of English Philology and Translation Department, Educational and Research Institute of Foreign Philology, Zhytomyr Ivan Franko State University

O.V. Mosienko, PhD, Associate Professor, Educational and Research Institute of Foreign Philology, Zhytomyr Ivan Franko State University

Редакційна колегія:

Кшевецький В.С., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземної філології КПНУ імені Івана Огієнка

Семенюк І.С., кандидат філологічних наук, професор Piri Reis University

Галайбіда О.В., канд. філол. наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови факультету іноземної філології КПНУ ім. Івана Огієнка

Кришталюк Г.А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови факультету іноземної філології КПНУ ім. Івана Огієнка

Борисенко Н.Д., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології та перекладу ННІ іноземної філології Житомирського національного університету ім. Івана Франка

Мосієнко О.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу ННІ іноземної філології Житомирського національного університету ім. Івана Франка

Відповідальний за випуск та комп'ютерна верстка – Смицький С.О., старший лаборант КПНУ ім. І. Огієнка.

Англійська мова в міждисциплінарному контексті безперервної освіти: збірник матеріалів V Міжнародної студентської Інтернет-конференції (18 – 28 квітня 2017 р.). – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. – 211 с.

Матеріали зверстано з електронних носіїв, наданих авторами публікацій.

Відповідальність за зміст статей і матеріалів, допущені помилки та неточності несуть автори публікацій.

Офіційний сайт конференції *english.context.kpnu.edu.ua*

E-mail: *english.context@kpnu.edu.ua*

Зміст

COGNITIVE APPROACHES TO LANGUAGE AND COMMUNICATION	8
Bodnarchuk D. CONCEPTUALIZATION OF COLOUR IN D.H. LAWRENCE'S IDIOSTYLE (ON THE MATERIAL OF THE NOVEL "SONS AND LOVERS"	8
Hnatenko S. THEORETICAL ASPECT OF GAME LOCALIZATION.....	13
Klychova M. СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЛІЦИТНОГО ТА ІМПЛІЦИТНОГО РІЗНООБ'ЄКТНОГО ПРОТИСТАВЛЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	16
Kruchko N. СИНОНІМІЧНИЙ РЯД КОНЦЕПТУ «ПЕРЕШКОДА» В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ.....	19
Lykho Yu. HYPERTEXT PATTERNS OF EVENT REPRESENTATION IN THE BRITISH NEWSPAPER DISCOURSE	25
Mahdiy O. SEMANTIC PECULARITIES OF THE CATEGORY OF "SPACE" IN THE BRITISH MENTALITY IN THE NOVEL "THE COLLECTOR" BY J. FOWLES	29
Majba V. ОБРАЗ-СХЕМНЕ ФОРМУВАННЯ МЕДІА ТЕКСТУ	36
Pryimak I. ENGLISH NEGATION AS AN IMPORTANT HUMAN COMMUNICATIVE MEANS.....	42
Staryk V. ГІПЕРПОСИЛАННЯ ЯК ВИЯВ ІНТЕРТЕКСТУ В СУЧАСНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ГАЗЕТНИХ СТАТТЯХ	46
Sviderska Yu. MANIFESTATION OF NEGATIONS IN AMERICAN AND BRITISH SONGS.....	51
Tymchuk K. COGNITIVE PECULIARITIES OF THE CONCEPT 'LIFE' IN JACK LONDON'S STORIES.....	57
Utkina V. STRATEGIES AND TACTICS OF SPEECH INFLUENCE IN THE FAMILY ENGLISH LITERARY DISCOURSE	61
Voitenko T. LANGUAGE REPRESENTATION OF THE CONCEPT BEHAVIOUR IN THE HEADLINES OF ENGLISH WOMEN'S MAGAZINES	65
Vynokurova Ye. COMMUNICATIVE FAILURES PHENOMENON IN "THE BIG BANG THEORY" SERIES.....	69
LANGUAGE STRUCTURE, SEMANTICS, SYNTAX AND USE.....	69
Bomk Yu. НЕОНАЙМЕНУВАННЯ ОСОБИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ 'ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ'	71
Byalkovska O. НЕОЛОГІЗМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ОСОБИ, ЯКА СТРАЖДАЄ ВІД ФОБІЇ.....	75
Dovidna D. FUNCTIONS OF ITALICS IN "N." BY STEPHEN KING.....	79
Dudnyk A. ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЕННЯ ВЛАСНИХ ІМЕН У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	82
Gusak O. ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ У РОМАНІ В. ГОЛДІНГА «ВОЛОДАР МУХ».....	86
Hrynyshyna A. ЛІНГВІСТИЧНИЙ МЕХАНІЗМ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	89
Iskruk K. НЕОНАЙМЕНУВАННЯ ОСОБИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ 'ВІДНОСИНИ МІЖ ЧОЛОВІКОМ ТА ЖІНКОЮ. СІМЕЙНІ СТОСУНКИ'.....	94
Komisarenko M., Zvyčajnyj M. АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ЯК НАСЛІДОК ВЗАЄМОДІЇ МОВ.....	99
Kovalchuk A. ЕВОЛЮЦІЯ ПОРЯДКУ СЛІВ В АНГЛІЙСЬКОМУ РЕЧЕННІ	104
Kurapko Yu. ОСОБЛИВОСТІ РІЗНОВИДІВ СКОРОЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	108
Melnychuk O. ФУНКЦІОНУВАННЯ НОМІНАТИВНО-РЕФЕРЕНЦІЙНИХ ОДИНИЦЬ У ГАЗЕТНИХ ТЕКСТАХ НОВИН.....	112

Perekucha K. НЕОНАЙМЕНУВАННЯ ОСОБИ, ЯКА ПОВ'ЯЗАНА ІЗ ПРОБЛЕМАМИ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	116
Rajtarovska V. ОСОБЛИВОСТІ ТЕЛЕСКОПІЇ ЯК РІЗНОВИДУ СКОРОЧЕННЯ У СФЕРІ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	121
Ryzhevskaja O. КАТЕГОРІЇ ЕМОЦІЙНОСТІ ТА ЕМОТИВНОСТІ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ	124
Savelyeva A. НАЙМЕНУВАННЯ ОСІБ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ 'ПОРУШНИКИ ЗАКОНУ'	127
Sidorova H. LEXICAL AND SEMANTIC MEANS MAKING HERO OF THE NATION (BASED ON WORK "BEOWULF")	133
Yatsyshyn D. THE LANGUAGE IMPLEMENTATION DICHOTOMY OF GOOD AND EVIL IN "BEOWULF "	138
Zakharchuk V. ПОЛІТКОРЕКТНІСТЬ ТА ЇЇ БАЗОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	143
Zhuzhevych M. THE FUNCTIONS OF SIMILE IN 'ALL SUMMER IN A DAY' BY RAY BRADBURY	147
TRANSLATION STUDIES	151
Halmiz A. СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ РЕЧЕНЬ МОНОРЕМОЮ І ДИРЕМОЮ В ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ	151
Kurman S. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	156
SECOND LANGUAGE LEARNING AND TEACHING	160
Hlovinska Yu. ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	160
Hustyak N. ТРУДНОЩІ У НАВЧАННІ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ ТА СПОСОБИ ЇХ УНИКНЕННЯ ТА КОРЕКЦІЇ	165
Lysanyk Kh. КАЗКА ЯК ОДИН ІЗ ЕФЕКТИВНИХ ЗАСОБІВ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	169
Maszkowska N. THE USE OF TECHNOLOGY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING.....	174
Misyuk I. ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНОСТІ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	179
Oleksijchuk Yu. ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ГЕРМАНІСТІВ	185
Peroganych M. THE PROBLEM OF AUTHENTIC VIDEO MATERIALSCLASSIFICATION IN THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND CULTURES	190
Pohribna I. ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ. СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	194
Tymchuk Kh. РОЛЬ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА У ПІДВИЩЕННІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	199
Volynyuk B. РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	204
Zubyk A. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕПРОДУКТИВНИХ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ПРИКЛАДАХ ПАРЕМІЙ	210

COGNITIVE APPROACHES TO LANGUAGE AND COMMUNICATION

Diana Bodnarchuk

Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

Scientific Supervisor: PhD, Associate Professor O.V. Halaibida

CONCEPTUALIZATION OF COLOUR IN D.H. LAWRENCE'S IDIOSTYLE (on the material of the novel "Sons and Lovers")

***Abstract:** The article deals with investigation of the concept "colour" in the individual style of D. H. Lawrence, the ways of creating a visual depiction in a literary text with the help of words denoting colors. The author considers semantic interpretations of the colour names as one of the valuable characteristics of the adequate perception of the text.*

***Key words:** semantics, linguistic picture of the world, idiosyle, concept, colour denotation, symbolism.*

The problem of colour denotation is constantly developed by a number of linguists whose various approaches in their studies (C.V. Kulinskaya, R. McLaurie, N.R. Lopatina, and others).

Colour is one of the main categories of the culture that captures unique information about the colour of the natural environment, originality of historical way of any nation, interaction of different ethnic traditions, and especially the artistic vision of the world [1, p. 109].

Colour plays a special role in creating a linguistic picture of the world. Each colour has its own symbolism. Colours are the metaphors of certain cultural meanings, which at the psychological level look like a stable semiotic system: red denotes passion and aggression, blue is associated with calm, yellow represents optimism, etc. In other words, colours have their own language, which contains valuable information.

In his works D.H. Lawrence, a prominent British writer, creates artistic space that immerses the reader into the unique individual author's world. The linguistic personality of the

writer as the creator of the work of art motivates the reader to imagine the reality in a different colour that reflects the author's picture of the world.

The work of art is always marked by the author's individuality. It is called *idiostyle* – “a collection of personal author's meanings expressed in an artistic work by means of an individual (author's) choice / selection of linguistic means and ways of combining them” [3, p. 67].

Thus, in the study of D.H. Lawrence's *idiostyle*, we are interested in the individual features of the writer's perception of the world, which are reflected in the basic artistic concepts of his work. The concept of colour can be called the decisive factor that influences the artistic perception of any work. From the very beginning any word with colour denotation has an emotional colouring: it does not just mean colour, but also seeks to express our attitude towards it.

Semantic interpretations of colour nominations in the novel “Sons and Lovers” are an important source of information that enhances the combination of colour options: the context of the work contributes to the realization of the semantic potential.

For example, white colour symbolizes innocence in the traditional sense for Europeans. It is “a symbol of the untouched and unshadowed innocence of prehistoric paradise or the ultimate goal of morally regenerated people, in which this state is recreated” [2, p. 24]. Lawrence generally supports this tradition: “*Her brow clear and white as if life had never touched it*” [4, p. 121].

However, depending on the context and the lexical and syntactic environment, white colour can acquire additional semantic load, conveying fear or anxiety: “*You have looked so white, it's made of my heartache*” [4, p. 213]; “*She was pale now with emotion and anxiety*” [4, p. 202]. These emotions are expressed through the semantic structure of lexemes *ache, emotion, anxiety, pain, worry, uneasiness, sorrow*. These units are means of describing and explicating negative emotions.

In a number of cases, especially when describing appearance, white colour hints at the consequences of experienced negative emotions of anger, horror: “*She saw him, white, gaunt, with his eyes dark and bewildered*” [4, p. 69]; “*William was white with rage*” [4, p. 214]; «*He turned*

on her, **white**, his eyes **furious**"[4, p. 119]; "Leonard looked **white** and **overwrought**"[4, p. 132]; "He was very **white** and **strained**"[4, p. 256]; "**pale** with **fury**"[4, p. 301].

The character of the emotions experienced by the characters is indicated by the lexemes of negative semantics: **bewildered**, **rage**, **furious**, **strained**, **fury**, **overwrought**. D.H. Lawrence uses white colour as symbol of death, physical illness, emotional restlessness.

The blue colour, like the colour of eyes that open the door to the human soul, is the whole world in Lawrence's novels, the world of feelings and inner revelations. The peak of emotional empathy in the novel falls on the scene when Paul's mother is dying. In the center of the description are her eyes, their piercing blue colour: "Her eyes opened – her **blue**, unfailing eyes" [4, p.386], "Her eyes were so **blue** – such a wonderful forget-me-not blue! He felt if only they had been of a different colour he could have borne it better"[4, p. 386]. At this critical moment, the moment of realizing that life is about to end, Mrs. Morel's soul rises to her son, opens for him, and gives him all mother's love for the last time.

In the scene of the dispute between Mrs. Morel and her husband, Morel threatens to leave the family. After he left home, Mrs. Morel's attention is drawn to the hiking knot that her husband had to take with him, but left by chance at the door – "lay the big **blue** bundle" [4, p. 47]. Mrs. Morel feels incredible relief from the realization that the family will not lose the breadwinner, her soul is filled with calm and lightness. This fact captures attention to the placatory meaning of the function of blue colour.

The palette of yellow colour creates a cheerful, "light" mood, gives gaiety, thus drawing a portrait of a cheerful person – "very pretty, with a mop of **gold** curls"[4, p. 51]. Mrs. Morel is very beautiful, she attracts the looks of men: "It's as bright as **copper** and **gold**, as **red** as burnt **copper**, and it has **gold** threads where the sun shines on it"[4, p. 10]. Her attractiveness is natural, she is similar to nature itself. This is confirmed by the use of comparing her hair with gold and copper – natural metals and the luminary itself.

The scene in the garden, where Mrs. Morel drove out her drunken husband, reflects the woman's emotional confusion, her grievance and resentment, the morbid state of the soul. Then her emotions are gradually turning into more serene, acquiring character of forgiveness. This change is greatly facilitated by the conversion to nature, the echoes of which are present in colour. The fury of Mrs. Morel is softened by the gentle fragrances of the night, the muted colours of the garden and the quiet glow of the moon (different shades of yellow): "The

tall **white lilies** were reeling in the **moonlight**”, “The big, **pallid flowers...**”, “...the **gold** scarcely showed on her fingers by **moonlight**”, “...binful of **yellowpollen**” [4, p. 27].

The picture of the greatness of nature, its solemn immobility makes a woman forget about family troubles and enjoy the miracle of life, and here “yellow” is a symbol of love of life: “her face all smeared with the **yellow** dust of lilies” [4, p. 29].

A special emotional colouration has a red color and it’s various shades. In the novel it is the colour of sensual passion, strong and deep experiences that torment the heroes of earthly desires. The eye-catching scene, when a girl puts on a bright red necklace, worries our feelings, because here we see what is happening through the eyes of the tortured Paul: “the **red-brown** wooden beads...” [4, p. 180].

It is also a colour of beauty and magical attraction, which hurts because of its inaccessibility: “There were some **crimson berries**”, “If you put **red berries** in your hair” [4, p. 198].

The mutual attraction is so acute that it influences communication of young people, and they perceive surrounding phenomena brighter than usual: “The sky behind the townlet and the church was **orange-red**” [4, p. 183]. Orange colour reflects the negative, destructive side of love and passion, expresses aggression and rudeness.

The power of Paul’s emotions and burning passion finds an ally in nature: a bright, strange moon, that appeared in the sky, is a mirror of his feelings. It seems that the moon provokes his impatience and aggression, strengthens his unfulfilled desires: “hung thick with **scarlet and crimson** drops... Paul combed high in the tree, above the **scarlet** roofs of the buildings” [4, p. 297].

Now there is a place for light and tender palette, because there is a place for kindness and care: “There was a **bright little brook...** many big blue forget-me-nots” [4, p. 301].

The rich colour palette of the novel “Sons and Lovers” abounds with symbolism and provides wide opportunities for interpretation. D.H. Lawrence often uses the dual perception of colour: it is transmitted by most colour representations that make up the core and periphery of the concept of colour in the novel “Sons and Lovers”. Depending on the context and the lexical and syntactic environment, the colour designations acquire an additional semantic load, which emphasizes the individual author’s perception of colour.

References

1. Жаркынбекова Ш.К. Моделирование концепта как метод выявления этнокультурной специфики / Ш.К. Жаркынбекова //Материалы IX Конгресса МАПРЯЛ. – Братислава, 1999. – С. 32-40.
2. Истомина Н.А. Энциклопедический словарь символов / Н.А. Истомина. – Москва : АСТ: Астрель, 2003. – 937 с.
3. Литвинова В.В. Индивидуально-авторские концепты в структуре художественного мира Рэя Брэдбери: дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19 / В.В. Литвинова. – Электрон. дан. – Краснодар, 2009. – 234 с. – Режим доступа: <http://diss.rsl.ru/>
4. Lawrence D.H. Sons and Lovers / D.H. Lawrence . – Hertfordshire : Wordsworth Editions Limited, 1993. – 370 p.

THEORETICAL ASPECT OF GAME LOCALIZATION

Abstract: *Game localization is a topical issue of contemporary translation studies. It incorporates various types of text, working media, and has a set of unique tasks and restrictions. Understanding these features of game localization is instrumental in providing the most satisfying content for the player.*

Keywords: *game localization, translation, language, text type, area.*

In the contemporary world game translation is one of the most needed translation services. The aim of this article is to focus attention on the features of game localization and its functional area. Game localization is the appropriate term for “the process of translating the game into other languages” [3, p. 12]. This means that it is crucial to understand the different types of text the game provides and basic strategies of their translation. Game translation is highly incorporated with programming.

Localization is not solely a linguistic task. M. Bernal-Merino argues that “the term ‘localisation’ used in commercial translation as the process of making a product linguistically and culturally, but also technically and legally, appropriate to the target country and language” [1, p. 26]. He strengthens his arguments with providing his classification of linguistic localization areas:

1. “professional utility software, that requires a highly technical but practical translation;
2. web pages, where an edgy journalistic approach is added to the technical layer;
3. entertainment software, which opens an extra linguistic layer and calls for a creative translation, facilitating gamers’ immersion in order to enhance the player’s experience. I will focus on this last one which is the least studied area and the one that, in my opinion, has more complex characteristics” [1, p. 31].

Game translation falls into the entertainment software localization area. This translation has its own “number of constraints that distinguish it from any other type of translation” [4, p. 19], that includes unstable source content, translation without seeing the final version, scarce context availability, letter count and programming restrictions.

The aim of game localization is to produce a version of the original that will not detract from the player’s enjoyment. In contemporary complex computer games this means translating a variety of content. Miguel Á. Bernal-Merino suggests 8 types of text types in game translation:

1. Manual
2. Packaging
3. “Readme” file
4. Official website
5. Dialogue for dubbing
6. Dialogue for subtitling
7. UI (user interface)
8. Graphic art with words [2]

According to the scientist’s theory, the most challenging part of game translation is translation of variables – the type of game content that is provided depending on the actions of the player. This aspect of game translation is responsible for ensuring player’s unique game process and results.

Hence, the process of game localization is a topical aspect of contemporary translation studies. Its theoretical foundations are in the stage of active formation, and the definition of terms and practical recommendations are an important task.

References:

1. Bernal-Merino, M. On the Translation of Video Games / M. A. Bernal-Merino // The Journal of Specialised Translation. – 2006. – Issue 6. – P. 22-36.
2. Bernal-Merino M. A. Translation and Localisation in Video Games: Making Entertainment Software Global / M. A. Bernal-Merino. – New York : Routledge, 2015. – 302 p.

3. Chandler H. M. The Game Localization Handbook / Heather Maxwell Chandler. Massachusetts: Charles River Media INC., 2005. – 376 p.

4. Mangiron C. Game Localisation: unleashing imagination with 'restricted' translation / C. Mangiron, M. O'Hagan // The Journal of Specialised Translation. – 2006. – № – P. 10-21.

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЛІЦИТНОГО ТА ІМПЛІЦИТНОГО РІЗНООБ'ЄКТНОГО ПРОТИСТАВЛЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Abstract: *The article is dealing with the studying of the language means of expressing different object contrasting in the modern Ukrainian literary language. The main attention is concentrated on explicit and implicit means. Different aspects of realization of the category of contrasting.*

Key words: *contrasting, explicit, implicit different object.*

Визначальною рисою лінгвістики сьогодення є комплексний і міждисциплінарний характер дослідження мови як складного утворення, де тісно взаємодіють мовні одиниці різних рівнів.

У лінгвістиці протиставлення є однією з основних, найзначущіших категорій.

Опис і аналіз семантичної структури сентаксичних конструкцій з протиставленням, проблема їхньої класифікації на окремі групи за їх значенням привертала до себе увагу дослідників і представлена у науковій літературі науковими розвідками таких авторів як В. Л. Ібрагімова, І. В. Ступак, С. Н. Норинська, Н. Н. Болдирев.

У різнооб'єктному протиставленні беруть участь різні об'єкти.

1. Експліцитний спосіб вираження різнооб'єктного протиставлення.

У межах експліцитного способу вираження різнооб'єктного протиставлення можливі такі різновиди протиставлення:

1. Протиставлення однієї і тієї ж ознаки в один час:

Укр: «Ви не вірите, ну а я вірю». (О. Гончар). [2; с. 128]

Англ: «*I kept waiting for her to do it, but she didn't*»(М.Мітчел) [1] 'Я все чекав, що вона це зробить, але вона нічого не зробила'.

2. Протиставлення однієї і тієї ж ознаки в різний час:

Укр: «Ми на цьому світі шахраї, а ви на тому світі будете шахраями». (О. Гончар) [2; с. 145]

3. Протиставлення різних ознак в один час.

Укр: «Не показуйте листи цього братові Вані: я боюся його глузувань; він звик бути першим наді мною, а я звик підкорятися йому». (О. Гончар) [2; с. 180]

4. Протиставлення різних ознак в різний час:

Укр: «Ще назва цього міста є, хоча його давно вже не було». (О. Гончар) [2; с. 167]

Англ: «He was almost barefoot, crawling with lice, and he was hungry, but his irascible spirit won't be unimpaired». (М. Мітчел) [1] Він був майже босоніж, кишив вошами, був голодний, але його запальний дух ніколи не буде покалічин'.

2. Імпліцитний спосіб вираження різнооб'єктного протиставлення.

Імпліцитні засоби вираження протиставлення у дослідженні згруповано за такими основними типами:

1. Протиставлення експліцитно вираженого другого явища імпліцитно вираженому наслідку з експліцитно вираженого першого явища.

У такому різновиді зіставляються на перший погляд непорівнювані ознаки різних об'єктів:

Укр: «Він багато чому навчався, але чомусь засвоїв все саме я». (О. Гончар). [2; с. 172]

2. Імпліцитне протиставлення не названих об'єктів, явищ і ознак, а їхніх мислимих оцінок:

Укр: «Село було далеко, зате розмова обіцяла бути цікавою». (О. Гончар). [2; с. 145]

У англomовному тексті імпліцитних протиставлень не виявлено.

Характеристика різнооб'єктного протиставлення відповідно до способу вираження

Таблиця 1.

Види протиставлень	Укр.	Англ.
Експліцитне протиставлення	86 (78 %)	126 (100%)
Імпліцитне протиставлення	24 (22 %)	0
Разом	110 (100%)	126 (100%)

На матеріалі дослідження різнооб'єктне експліцитне протиставлення реалізується у 86 прикладах в українській мові, що складає 78%, а в англійській мові у

126 прикладах, що складає 100%. Імпліцитне протиставлення реалізується у 24 прикладах в українській мові, що складає 22%. У англomовному тексті імпліцитних протиставлень не виявлено, що зумовлено стилем автора.

Список використаних джерел

1. Mitchell M. Gone with the wind. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-reading.club/book.php?book=71302>
2. Гончар О. Людина і зброя/ Вибрані твори : в 4 т. /Олесь Гончар. К. : Сакцент Плюс, 2005. Т.1. 2005. 732 с.
3. Кардаш Л.В. Засоби вираження однооб'єктного протиставлення в українській мові / Л.В.Кардаш // Проблеми граматики і лексикології української мови: [зб. наук. праць]. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2008. – №4. – 55-58

СИНОНІМІЧНИЙ РЯД КОНЦЕПТУ «ПЕРЕШКОДА» В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Abstract: *Structural, semantic, pragmatic and discourse features English barriers statements discourse. A communicative and pragmatic approach to the analysis features of the interaction language means expressing the content obstacles in modern English. On the basis of an integrated approach singled out prototypes and synonyms semantic nest statements obstacles.*

Key words: *Semantics mass media discourse obstacle synonyms statements obstacles*

Сучасний етап розвитку дискурсознавства характеризується інтегруванням двох основних напрямів дослідження: *комунікативного*, згідно з яким творення дискурсу пов'язується з розширенням сфер функціонування мови, та *діяльнісного*, відповідно до якого мова розглядається як один із засобів забезпечення соціальної активності людини [12].

Виходячи з положення когнітивної лінгвістики про вплив сприйняття на формування просторових уявлень людини (О.С.Кубрякова), дискурсивну реалізацію здібності індивіда до орієнтування пов'язуємо з орієнтаційним простором – ментальною структурою, яка встановлює межі застосування різних засобів взаємодії людини з дійсністю. Відповідно, орієнтаційний простір сучасного англomовного медіа-дискурсу визначаємо як вербально-візуальну реальність, створену внаслідок поєднання трьох основних каналів взаємодії людини зі світом: сенсомоторного сприйняття, мовлення та сфери масової інформації [10].

Сучасна наукова парадигма характеризується тлумаченням простору як розумового конструкту, утвореного під впливом наших відчуттів (Г.Гачев), а тому завданням когнітивної лінгвістики вважається відтворення суто людського розуміння простору з урахуванням того, як ми його сприймаємо, бачимо та відчуваємо (О.С.Кубрякова). У цьому руслі знаходиться виокремлення нами орієнтаційного простору, який у загальному плані формується внаслідок виділення індивідом у своєму

полі зору об'єктів, релевантних для певної діяльності, і встановлення відношень між ними [12].

Сучасний англомовний медіа-дискурс подає тексти про події, пов'язані з базовими потребами людини, виділеними А.Маслоу: фізіологічними (в їжі, повітрі, здоров'ї тощо), у безпеці, належності до суспільних груп, визнанні, самоактуалізації та чуттєвому задоволенні. Структурований образ-схемами й опосередкований активністю мовної особистості орієнтаційний простір визначає послідовність діяльності адресата в медіа-дискурсі: загальне орієнтування; побудова під певним кутом зору об'єктів, про які повідомляють ЗМІ, тобто референтів; встановлення відношень між ними; конструювання подій та їхніх сукупностей [14].

В цій сукупності когнітивних відношень мас-медіа використовують широкий спектр синонімів для позначення дій, станів та фізичних об'єктів, які перешкоджають індивіду чи суспільству отримати бажану дійсність, здійснити мрію, досягнути поставленої мети [5].

Теоретичні та практичні аспекти даної проблематики розглядали в працях різного рівня наукової складності такі мовознавці, як С. А. Агапова, І. В. Агеєва, Г. В. Андрєєва, М. А. Асонкова, Т. С. Бертова, В. В. Бойков, Н. Н. Болдирєв, В. Н. Бондаренко, Н. В. Борзенко, С. А. Васілева, В. В. Вишненкова, А. Д. Гетманова, Т. І. Голікова, Н. Ю. Головченко, К. Дондуа, В. В. Євстаф'єв, Н. А. Жукова, С. М. Затуловська, Л. Л. Зеленська, О. М. Ільченко, Л. І. Кіслякова, І. М. Кобозева, Т. А. Комова, Е. Корді, А. Т. Кривоносов, Г. А. Кришталюк, М. А. Кулинич, Л. М. Левіна, С. Я. Литвак, Ю. Н. Люткіна, Г. В. Малина, О. М. Мокра, І. В. Музейник, Н. А. Одарчук, М. Н. Орлова, І. М. Осовська, Е. В. Падучева, А. Й. Паславська, И. М. Романенко, А. А. Романов, Н. К. Рябцева, Т. М. Сакал, В. Н. Тарасенко, М. А. Тарівердієва, В. М. Труб, Н. В. Трунова, Є. Є. Чікіна, М. Ф. Чікурова, Є. І. Шендельс, Л. Н. Шуткіна, В. В. Юхт та ін.

Семантичне поле синонімічного ряду концепту ПЕРЕШКОДА в англомовному дискурсі представлено такими мовними зразками:

Obstacle	завада, заковика, запин, перепона, перетика, перешкода
interference	втручання, інтерференція, перешкода
barrier	бар'єр, застава, лінія поділу, межа, огорожа, перешкода

hindrance	завада, перепона, перечепа, перешкода
obstruction	завада, загородження, закупорка, запор, захаращення, перешкода
handicap	гандикап, фізичний недолік, перешкода
bar	перешкода, жердина, закусочна, запин, засув, клямка
difficulty	важкість, перешкода, скрута, трудність, труднощі
drawback	повернення мита, недолік, перешкода
nuisance	докучлива людина, докучливий предмет, досада, завіз, настов, перешкода
block	блок для будови, кам'яна брила, квартал, житловий масив, клецюк, перешкода
stop	вгав, заборона, затикання, зупинка, пауза, перешкода
objection	заборона, заперечення, затримка, недолік, нелюбов, перешкода
encumbrance	завіз, перешкода, тягар, утриманець
preclusion	перешкода, усунення
cumber	перешкода, скрута, утруднення
baffle	глушитель, невдача, перепона, розчарування, перешкода
clog	вантаж, завіз, настов, перешкода, пута, тягар
occluder	замикаючий м'яз, перепона, перешкода
barricade	барикада, загородження, перепона, перешкода
disturber	баламут, перешкода, порушник, порушник спокою
obex	засувка, перешкода
disability	несплатоспроможність, неспромога, неспроможність, перешкода
dyke	дамба, перешкода, стік
cramp	затискач, перекис, спазм, судома, корч, перешкода
pullback	завада, невідгідне становище, перешкода, реакціонер
crimp	завада, перешкода
marplot	Перешкода

obstructive	обструкціоніст, перепона, перешкода
dike	гребля, запруда, дамба, стічна канава, перешкода, рів
backset	невеликий вир, затримка, зворотна течія, переорювання, перешкода, протидія
check	відсіч, зупинка, квит, номерок, перевірка, перешкода
hitch	заковика, поштовх, прорив, шкутильгання, перешкода
holdback	затримка, перешкода
balk	завада, горище, затримка, колода, незавершений удар, перешкода
bridle	вудечка, нuzда, уздечка, перешкода, повід
trammel	невід, перешкода
discouragemen	
t	перешкода, розхолоджування, смуток
countercheck	перешкода, протидія, зустрічний крок
contrariety	несприятливість, несумісність, перешкода, розбіжність, суперечність
wall	мур, оплот, стіна, укріплення, перешкода, стінка
traverse	перешкода, подолання, поперечка, самохід
leap	різка зміна, перешкода, стрибок, плиг

Як бачимо, усі синонімічні значення концепту ПЕРЕШКОДА відносяться до іменника. Одночасно вони тяжіють до двох різних гнізд семантичного значення. До першого семантичного гнізда належать *obstacle, interference, difficulty, stop, objection, encumbrance, preclusion, cumber, baffle, disability, pullback, crimp, marplot, obstructive, holdback, discouragement, countercheck, contrariety, traverse, leap*, які означають ПЕРЕШКОДУ як ситуацію, в якій опинилася людина. Ця ситуація в подальшому спонукатиме до певних дій з її подолання, усунення чи примирення. Цей синонімічний ряд визначає пряме відношення до розуміння перешкоди у нематеріальному світі.

До другого семантичного гнізда відносяться синоніми *barrier, hindrance, obstruction, handicap, bar, drawback, nuisance, block, clog, occlusor, barricade, disturber,*

obex, dyke, cramp, dike, backset, check, hitch, balk, bridle, trammel, wall, які означають фізичну перешкоду і в цьому випадку вони опосередковано відносяться до перешкоди в матеріальному значенні; є похідними від фактичних перешкод і сприймаються як ПЕРЕШКОДА в нематеріальному розумінні лише в певному контексті, в певній культурі чи «крилатій фразі».

Таким чином, подальше дослідження доцільно спрямувати в русло застосування описаних синонімічних зразків ПЕРЕШКОДИ в різних лінгвістичних моделях, застосовуваних в мас-медійному британському газетному дискурсі.

Список джерел

1. Агеева И. В. Об онтологическом статусе отрицательного высказывания / И. В. Агеева // Ювілейні четверті Каразінські читання: людина. Мова. Комунікація: міжнар. наук.-метод. конф.: мат-ли доповідей. – Х., 2004. – С. 15–17.
2. Болдырев Н. Н. Концептуальные основы отрицания в языке / Н. Н. Болдырев // Филология и культура: IV междунар. науч. конф., 16-18 апреля 2003 г.: мат-лы докл. – Тамбов, 2003. – С. 334 – 337.
3. Вишненкова В. В. Функционально-семантическая категория отрицания / В. В. Вишненкова; отв. ред. С. В. Чернова // Семантика. Функционирование. Текст: межвуз. сб. науч. трудов. – Киров: Вятск. гос. пед. ун-т, 2001. – С. 66.
4. Ільченко О. М. Засоби вираження некатегоричного заперечення в аспекті етикетизації англomовного наукового дискурсу / О. М. Ільченко; відп. ред. Н. М. Корбозерова // Проблеми семантики слова, речення та тексту: зб. наук. праць. – К.: КНЛУ, 2001. – Вип. 6. – С. 87 – 93.
5. Косова И. О. Информационная структура коммуникативного пространства текста масс-медиа / И. О. Косова; отв. ред. Р. П. Мильруд // Методология исследования: дискурс в обучении иностранному языку: международ. сб. науч. тр. – Тамбов: Тамбовск. гос. ун-т, 2002. – С. 196 – 200.
6. Кришталюк Г. А. Заперечення в англomовному дискурсі: лінгвокогнітивний аспект: Монографія / Г. А. Кришталюк. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – 184 с.

7. Кришталюк Г. А. Роль заперечення у встановленні перспективи представлення соціальних явищ (на матеріалі англомовного газетного дискурсу) / Г. А. Кришталюк // Мови у відкритому суспільстві: II всеукр. наук.-практ. конф., 13-14 жовтня 2006 р. : мат-ли доповідей. – Чернігів, 2006. – С. 34 – 35.
8. Миголинець О. І. Функціонально-стильові характеристики префіксальної номінації в сучасній англійській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 „Германські мови” / О. І. Миголинець. – Львів, 2004. – 20 с.
9. Мокра О. М. Формально-логічне та мовне заперечення: відношення та прагматична взаємообумовленість / О. М. Мокра; відп. ред. Н. М. Корбозерова // Проблеми семантики слова, речення та тексту: зб. наук. праць. – К.: КНЛУ, 2004. – Вип. 11. – С. 73 – 80.
10. Одарчук Н. А. Семантика та прагматика висловлень відмови в англомовному художньому дискурсі: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Н.А. Одарчук; Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2004. – 20 с.
11. Паславська А. Й. Заперечення як мовна універсалія: принципи, параметри, функціонування / А. Й. Паславська. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 290 с.
12. Потапенко С. І. Орієнтаційний простір сучасного англомовного медіа-дискурсу (досвід лінгвокогнітивного аналізу): Автореф. дис. / С. І. Потапенко. – К.: Київський національний лінгвістичний університет, 2008. – 34 с.
13. Чикина Е. Е. Отрицание как когнитивная стратегия номинации / Е.Е.Чикина // WEB-журнал. – Вып. 5. – Режим доступа: http://www.vfnglu.wladimir.ru/-Rus/NetMag/v5/v5_ar07.html.
14. Якубець Я. О. Використання заперечення в англомовному газетному дискурсі / Я. О. Якубець // Конференція [«Текст і Дискурс: когнітивно-комунікативні перспективи»](#). – Кам`янець-Подільський, 18 квітня 2016.

HYPertext PATTERNS OF EVENT REPRESENTATION IN THE BRITISH NEWSPAPER DISCOURSE

Abstract: *The article offers the analysis of hypertext patterns of event representation in the British newspaper discourse. The hypertext patterns of event representation have been singled out and investigated from the cognitive-communicative perspective. The differences between quality and tabloid newspaper hypertext patterns of event representation have been emphasized.*

Key words: *hypertext, event representation, cognitive-communicative perspective, quality newspaper, tabloid, British newspaper discourse.*

Hypertext is a system of storing text, images and other files that allows for links to related texts, images, etc [3, p.151]. The standard vision of hypertext is that it “obviously creates empowered readers, ones who have more power relative both to the texts they read and to the authors of these texts.” Hypertext increases individual freedom because “users are entirely free to follow links wherever they please” [5, p. 273]. The importance of hypertext for constructing the modern informational space in general and newspaper discourse in particular, incomplete study of the event representation and the newspaper hypertext from the cognitive and communicative perspectives determine the **topicality** of the research.

The aim of the research is to specify communicative and cognitive peculiarities of the hypertext event representation in the British newspaper discourse. In our research we implement the main hypertextual features of the newspaper discourse, i.e. nonlinearity that provides quick and easy access to any section, headline and text of a newspaper; multiplicity of at the first glance unrelated texts that form a coherent whole; openness of a newspaper text; relative independence of a headline that serves as a certain hyperlink between parts of a newspaper discourse. All these features add to the instant, informative and influential representation of an event [4, p.18; 1].

From the cognitive embodied perspective English newspaper hypertext is grounded in topological image schemas: FRONT-BACK, UP-DOWN; LEFT-RIGHT, CENTER-PERIPHERY

[2, p. 81]. These image schemas are responsible for fixing the reader's view, finding their way in the newspaper's space, specifying the general structure of the newspaper pages and texts and establishing relations between the most salient elements: headlines, subheadlines, pictures and texts [2, p. 66; 74].

The type of relations between headlines, subheadlines, pictures and texts strongly depends not only on the features of the hypertext but on certain quality and status of a newspaper. English newspapers, British in particular, are classified into broadsheet and tabloids [6]. Broadsheet newspapers belong to the quality press with in-depth coverage of events and a sober tone.

One of the two broadsheet British newspapers is the Daily Telegraph, which is used for the purpose of analyzing hypertext event representations in our research. Unlike broadsheets, tabloids belong to the popular press, used to be associated with human interest stories about crimes and celebrities. But now tabloids are getting the reputation of more serious press, due to a current trend of major newspapers to cut their size and appear in a compact format [6].

The different representation of events by broadsheets and tabloids is proved by their different hypertext. Broadsheets are characterized by the smaller degree of picture and text interaction directing the reader mostly to the verbal representation of events.

Having analyzed the hypertext of the front pages of the Daily Telegraph we have come to the conclusion that these pages contain self-sufficient visual event representations occupying the whole Front Page or its middle part, depending on the importance and resonance of what has happened. Self-sufficient visual event representations are accompanied by inscriptions which are the only markers of the verbal representation of events.

One more widespread type of the broadsheet hypertextual event pattern is **headline-picture** interaction that is well-illustrated by the following example (The Daily Telegraph, 25.03.2017): **From village thug to deadly jihadist**

A younger Adrian Ajao takes part in the village tug-of-war in Northiam, E Sussex, where a former friend said he showed a 'blood lust'

In the example given above the headline and picture hypertext pattern brings to the fore the event participant (*village thug, deadly jihadist Adrian Ajao*) who instigates the event.

Unlike broadsheets the tabloids are characterized by the rich verbal visual interaction. The most circulated pattern is headline in the big font (UP, CENTER), the related to it text (to the LEFT), picture with the inscription on it and/or under it (to the RIGHT) not related to the headline and the text, representing a separate event. Consequently, two events are represented side by side in a condensed center-oriented manner. Let us illustrate the center-oriented pattern of the hypertextual event representation by way of the following example (The Daily Mail, 27.03.2017):

**Downing St accused of withholding emails about
its secret campaign to help online taxi firm
CAMERON AIDE'S UBER 'COVER-UP'**

David Cameron's Downing

Street was accused of a blatant cover-up

last night over failed plans to crack down

on Uber. The ex-PM and George Osborne

allegedly told aides to lobby Boris

Johnson against curbs on the online taxi

firm.

...

Turn to Page 2

The given above example demonstrates that the hypertextual representation of events is responsible for the high popularity of the British tabloids. The reader, first, is attracted to the headline, then he/she quickly moves through the text and goes to the right, where pays special attention to the picture with the inscription on it and decides to which event and page to go next. In such a way the reader can get a general overview of two events instead of one.

Thus, the broadsheet Daily Telegraph is characterized by scarce verbal-visual representation of events. But for tabloids, for example, the Daily Mail, the verbal-visual

representation of events is pervasive and omnipresent. The visualization of event representations to a great extent serves as a strong means of getting attention and conveying the information.

References

1. Никифорова Ж.А. Проблема автономности заголовка в структуре гипертекста газетного номера / Ж.А. Никифорова // Вестник Челябинского государственного университета. – № 11. Вып. 42. Филология, 2010. – С. 87-92.
2. Потапенко С.І. Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти : [монографія] / С.І. Потапенко. – Ніжин : Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. – 391 с.
3. Dictionary of Media and Communications / ed. M. Danesi. – Armonk, N.Y., London : M.E. Sharpe, 2009. – 349 p.
4. Kryshchaliuk G.A. Modern English Newspaper Discourse: theory and practice : textbook / G.A. Kryshchaliuk. – Kamianets-Podilsky : Publisher Zvoleiko D.G., 2013. – 136 p.
5. Landow, G. P. Hypertext 2.0: The Convergence of Contemporary Critical Theory and Technology / G.P. Landow. – Baltimore : Johns Hopkins University Press, 1997. – 430 p.
6. Rogers T. What's the Difference Between Broadsheet Newspapers and Tabloids? Different Types of Papers for Different Audiences / T. Rogers // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journalism.about.com/od/trends/a/tabloidsbroadsheets.htm>
7. Then and Now : Hypertext // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.newsandtech.com/resources/thenandnow/article_8c64a0ac-eadb-11e0-b3d1-001cc4chtml

SEMANTIC PECULARITIES OF THE CATEGORY OF "SPACE" IN THE BRITISH MENTALITY
IN THE NOVEL "THE COLLECTOR" BY J. FOWLES

Abstract

Time is the category, which have never left people indifferent as it never stops influencing our lives. There are different ways of encoding this category, the main principle of which will be shown in our article. We will also try to outline the main principles and characteristics of this domain. At last we will make an attempt to follow their usage in the British consciousness, working with the novel "The Collector" by J. Fowles.

Key words: *Space, category of "Space", lexical concept, semantic peculiarities, word sense, duration, instance, moment, event.*

First of all, we should recognize that the system of spatial categories shows a closed, relatively short inventory of fundamental spatial features, which form the basic components of the spatial system, in its paradigmatic order, as well as in its combinatory constraints.

Conceptualization of spatial structure can be understood to exhibit two main subsystems. One subsystem consists of all the schematic delineations that can be conceptualized as existing in any volume of space. This subsystem can be thought of as a matrix or framework that contains and localizes [6, p. 45]. Static concepts relevant to it include region and location, and dynamic concepts include path and placement.

The second subsystem consists of the configurations and interrelationship of material occupying a volume of the first subsystem. The second subsystem is thought of more as the contents of space. Such contents can constitute an object – a portion of material conceptualized as having a boundary around it as an intrinsic aspect of its identity – or a mass, conceptualized as having no boundaries intrinsic to its identity.

The material subsystem of space can bear certain static relations to the matrix, subsystem of space. With respect to relations that it can exhibit directly, material can, for example, occupy a region and be situated at a location [3, p. 45].

Using the work of Leonard Talmy [3, p. 143], who proposes that spatial representation in language encodes spatial scenes, we can say that spatial scenes are configured according to three parameters:

1. figure-ground segregation;
2. the relative proximity of the figure with respect to the ground;
3. the location of the figure with respect to the ground.

This is achieved by the employment of a particular reference frame.

Spatial properties that material entities exhibit in themselves or with respect to each other can also be related to schematic delineations of the containing framework. There are three forms of this. First are the spatial properties that a single object or mass of material exhibits in itself. Examples are the contour of the entity's external boundaries that determines its shape (e.g. shape of the skyline) and its internal structure. Second are the spatial properties that one material entity can have with respect to another. These include geometric relations, like those specified by such English prepositions: near, in, on. Third are the spatial properties that a set of material entities can exhibit as an ensemble. These include their "arrangement", potentially to be conceptualized as a Gestalt of geometric patterning, as in a cluster of a sheaf. An ensemble whose multiplex composition has been backgrounded can be conceptualized spatially in the same way as a single object or mass [5, p. 243].

The material subsystem of space can also bear certain dynamic relations to the matrix subsystem of space. With respect to relations that it can exhibit directly, material can, for example, move through a region or along a path, or exhibit a transposition from one location to another. Spatial properties that material entities exhibit in themselves or with respect to each other can also be related to schematic delineations of the containing framework in the same three ways as before. Thus, first, a single material entity can exhibit dynamic properties in itself. Examples include change of shape (e.g. twisting, swelling). Second, one entity can execute various paths relative to another entity. Examples are the paths represented by the

English prepositions: toward, past, through. Third, a set or ensemble of entities can alter their arrangements (e.g. scattering, converging)

The etymology of the lexical concept “Space” underwent little changing: from Latin spatium to Old French espace and finally English space. The meaning nevertheless remained practically untouched. And from its original meaning it is seen that these two concepts were unrelated from the beginning of their existence as one of the meanings of the lexical concept “Space” is “period of time”. That is why the lexical concept “Space” may be treated as ‘point of access’ to the concept of “Time”

We should say that since ancient times the concept of “Space” has been mostly represented in language by means of linguistic units that usually conceptualize movements either in the circle or in a line. Evtushenko names these features the archetypes [3, p. 50]. but at the contemporary state of linguistics changing from this we may speak about such conceptual metaphors as “Space is a circle” and “Space is a line”. Conceptual metaphor, according to Evans, is the relationship between the two domains when one is structured in terms of the other [2, p. 83]

We will consider the examples of different words and phrases that give us an ability to access the concept “Space”:

Just as if it was something out of outer space. Fascinating almost [4, p. 85].

First, the outside air, being in a space bigger than ten by ten twenty (I've measured it out), being under the stars, and breathing in wonderful, even though it was damp and misty, wonderful air [4, p. 122].

Nouns constitute different variations of the concept “Space” in the meaning of Continuous Area, while Time as Motion of Objects is verbalized by verbs.

We may figure out the following two conceptual metaphors relating to the concept of “Space”: ACTION (LIFE) IS UP, DEATH IS DOWN, which are prominent in the novel. When interpreting them from the point of view of bodily experience we should say that its background comes from the following fact: we should battle our mind and will, do not lose our desire to live and stay a survivor, we usually must get up in order to do something and consequently we continue living.

As was mentioned before linguistic representation of spatial scenes reflect a figure-ground asymmetry. For example:

Watching Piers throw stones out to sea – where was it? – somewhere near Valencia [4, p. 180].

In this example we may see that the figure –*sea* normally precedes the preposition –*near*, while the reference object – *Valencia* follows the preposition.

Aside of this, language often allow more complex portioning of spatial scenes, these are primary reference object and secondary reference object. We are interested in the secondary reference object. They are of two kinds encompassing and external. In our text we have only the example of encompassing secondary reference. It is typically asymmetric in orientation.

A similar example may be the concept QUEUE as was mentioned before. Let's trace this in the following example:

They'd come up to Hampstead to have coffee and we were to go to the Everyman, but the queue was too long. So I let them bully me into taking them around [4, p. 149].

But I know I must save up my escape attempts. Outwit him. Plan ahead [4, p. 110].

We know that spatial scenes must encode the relative proximity of the figure with the respect to the ground. The first type is RELATIVE PROXIMITY OF CONTACT. Meaning that there can be a physical contact with objects. Lets see the example given in the text:

Everything's locked. All the windows in the front of the house have indoor shutters. The others are padlocked [4, p.144].

Next type we are going to analyse is RELATIVE PROXIMITY OF ADJACENCY, when something may be adjacent but not in contact. As in example:

I stood in front of the fire, showing my bare feet for his benefit [4, p. 241].

There was trees and bushes on one side, on the other a whooping big house in big grounds [4, p. 23].

And the last type is RELATIVE PROXIMITY AT SOME DISTANCE. The figure may be at some remove from the object, as in:

The night I was outside the tube as usual with the van up a side street [4, p. 22].

Then something moved at the other end of the cellar, back by the door [4, p. 271].

The other aspect that would help us to delineate a spatial scene should be REFERENCE FRAME. They are divided into three sets:

The first set we are going to analyse would be the GROUND-BASED FRAME. There is nothing more simple than this kind of frame. It may be seen in the following examples:

Old cottage, charming secluded situation, large garden, 1hr. by car London, two miles from nearest village...[4, p. 15].

The other set is FIELD-BASED FRAME. It is almost the same as the first type, but its reference is characterised by an encompassing secondary reference object. As in the novel:

It was a nice garden, it runs back to a field which had lucerne then, lovely stuff for butterflies. The field goes up to a hill (that is north). East there are woods on both sides of the road running up from the valley toward Lewes. West there are fields. There is a farmhouse about three-quarters of a mile away down the hill, the nearest house. South you have a fine view, except it was blocked by the front hedge and some trees [4, p. 17].

The GUIDEPOST-BASED FRAME involves an external non-animate entity. We can see that in the example:

I got up, I was shamed, I had to go to the window and pretend to do something to the curtain, all the time she watched me over the back of the sofa, kneeling on it [4, p. 89].

And the last type of reference frame is PROJECTOR-BASED FRAME. Unlike the previous one the secondary reference object is an animate entity whose location serves as a reference in locating. Unfortunately there is no appropriate example in the novel, that will show us this type of spatial system.

Author's individual perceptions of the conceptual unity "Time and Space" supply us some additional unique information not usually associated with these concepts. They constitute the unity in which all organisms exist. But in author's interpretation this system is not perfect and may be out of order under certain circumstances.

They are subjugated to the person's will and need. That is why there are such people who can sense things across those concepts:

I could have bitten her head off. The feeling that someone lives all his lives in it, works in it, thinks in it, is it [4, p. 152].

I've always known where I'm going, how I want things to happen. And they have happened as I have wanted, and I have taken it for granted that they have because I know where I'm going [4, p. 240].

The physical boundaries of these concepts are not fixed or restricted properly and can change easily. Some limited area of space may be a container for another not smaller one, which is at the same time invisible for people.

I mean you go to a place where you know you may see something rare and you don't, but the next time not looking for it you see it on a flower right in front of you, handed to you on a plate, as they say [4, p. 22].

Sometimes they may completely disappear solely or together with our body and then the only thing left is human mind, consciousness. In this case the human being does not feel and see anything from the outer world.

All this knowledge is not included in the usual human understanding of the investigated concepts. They are new, untested and purely subjective. That is why they can not be considered as right. Such bounds of information constitute the basis for the fiction literature.

REFERENCES

1. Карасик В.И., Слышкин Г.Г. Базовые характеристики концептов в лингвокультурной концептологии/ В.И. Карасик, Г.Г. Слышкин// Антология концептов – М.: Гнозис, 2007. – С.12-13.
2. Evans V., Green M. Cognitive linguistics. An introduction./ V. Evans, M. Green – Edinburgh University Press, 2006. – 830p.
3. Evans V. The structure of time: Language, Meaning and temporal Cognition./ V. Evans – Amsterdam: John Benjamins, 2004 – 298p.
4. Fowles J. The Collector. /J. Fowles. – London: Jonathan Cape, 1963. – 283p.
5. Great Etymological English Dictionary [Website]. – Available from: <http://www.etymonline.com/?l=a>.
6. Jackendoff, Ray Semantics and cognition./ Ray Jackendoff. – Cambridge: MIT Press, 1983. – 283p.

7. Jackendoff, Ray Sense and reference in a psychologically based semantics/
Ray Jackendoff// Talking minds. – Cambridge (Mass.), 1987. – 103p.

8. Oxford English Dictionary [Website]. – Available
from: <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/>.

В. Р. Майба,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Науковий керівник — **Г. А. Кришталюк**, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології

ОБРАЗ-СХЕМНЕ ФОРМУВАННЯ МЕДІА ТЕКСТУ

***Summary.** The article demonstrates the role of image-schema in the formation of compositional-semantic schema of the media text. The image-schema explains the relationships between the components of the orientation space, creates a picture of the world.*

***Key words:** media text, image schema, dimension, super structure.*

Макроструктури — не єдині глобальні структури дискурсу. Для деяких типів дискурсу можна також говорити і про схематичну структуру. Так, розповіді можуть аналізуватися за допомогою оповідної схеми, а докази – в термінах схеми доказів, наприклад силогізмів аристотелівської логіки. Такі схематичні структури, які ми називаємо суперструктурами, задають загальну форму дискурсу і можуть бути пояснені в термінах конкретних категорії, що визначають тип дискурсу [1].

Формування дискурсу визначається фактором мовної особистості як сукупності здібностей і властивостей людини, що зумовлюють породження та сприйняття мовленнєвих творів. Однією з таких здібностей є орієнтування в навколишньому середовищі, пов'язане з членуванням отримуваної інформації, необхідним тому, що живий організм не може одночасно відобразити зовнішній світ у цілому [4].

Під час сприйняття медіа тексту, який типізує явища об'єктивної дійсності, дискурсивно-номінативні стратегії активують у свідомості читача образ-схему, котра допомагає йому інтерпретувати ролі учасників подій [2; с. 266]. Завдяки образ-схемі, текст сприймається як єдиний образ, у якому інтерпретація частин залежить від розуміння цілого (M. Johnson) [[8] Ці частини відбивають способи взаємодії людини з навколишнім світом і слугують основою для формування структур свідомості різного ступеня узагальнення та складності (M. Johnson, G. Lakoff) [8]. Важливість ролі орієнтування в мовленнєвій та розумовій діяльності людини завдяки образ-схемному формуванню статті пояснює актуальність вибору теми цієї статті.

Метою статті є встановлення особливостей формування і функціонування образ-схем у медіаа тексті статті. Поставлена мета передбачає вирішення таких завдань: 1) обґрунтувати необхідність образ-схеми для функціонування медіа тексту; 2) розкрити лінгвокогнітивне підґрунтя композиційно-сміслової організації текстів статей з використанням образ-схем.

Образ-схема — один з типів концепту, який узагальнює знання про дійсність у вигляді схеми, об'єднуючи елементарний зоровий образ і логічну інформацію[6; с. 49]..е В узагальнюючому варіанті поняття “образ-схема” можна дефініціювати наступним чином: образ-схеми несуть динамічні аналогові репрезентації а) просторових відношень і б) різноманітних переміщень в просторі. Не зважаючи на те, що образ-схеми є результатом перцептивної діяльності і рухової активності (моторики), специфіка образів-схем не зводиться до опису виключно сенсомоторного (sensorimotor) механізму. Навпаки, подібні когнітивні моделі за М. Джонсом, репрезентують первинні засоби, з допомогою яких ми створюємо або встановлюємо порядок. З точки зору генезису образ-схеми являють собою продукти непрепозиційного сприйняття дійсності і функціонують як структури[5; с. 101 — 102].

Структурований образ-схемами й опосередкований активністю мовної особистості орієнтаційний простір визначає послідовність діяльності адресата в медіа-дискурсі: загальне орієнтування; побудова під певним кутом зору об'єктів, про які повідомляють ЗМІ, тобто референтів; встановлення відношень між ними; конструювання подій та їхніх сукупностей. Указана черговість відтворення в орієнтаційному просторі подій забезпечується вербальними засобами, сукупності яких утворюють відповідні виміри (*dimension* – термін Т. ван Дейка) сучасного англomовного медіа-дискурсу: гіпертекстовий, лексико-граматичний, номінативно-синтаксичний і текстовий [4; с. 9].

У просторі медіа-дискурсу модель мовної особистості включає структурно-мовний (медійно-орієнтаційний), лінгвокогнітивний та мотиваційний рівні, між якими встановлюється ієрархічна взаємозалежність[7; с. 402].

Лінгвокогнітивний рівень мовної особистості представлений картиною світу, концептами та схемами їхньої взаємодії: спочатку активуються загальні структури, які

дозволяють людині визначити своє місце у світі, а потім – окремі референти, між якими встановлюється відношення з метою виконання певної діяльності [3; с. 30].

Когнітивні дослідження показують, що в процесі рефлексування над фактами і проявами об'єктивної дійсності будь-який носій мови регулярно користується двома десятками різних образ-схемами і їх смисловими трансформаціями [5; с. 101].

З урахуванням послідовності орієнтування індивіда в довкіллі запропоновані М.Джонсоном і Дж. Лакоффом образ-схеми поділяємо на чотири групи: топологічні, просторово-моторні, перцептивні та динамічні. Топологічні образ-схеми СПЕРЕДУ – ПОЗАДУ, ЗВЕРХУ – ЗНИЗУ, ЗЛІВА – СПРАВА, ЦЕНТР – ПЕРИФЕРІЯ, БЛИЗЬКО – ДАЛЕКО структурують найближчий простір навколо людини як центру орієнтації. Послідовність просторово-моторних схем МЕЖА (ПОВЕРХНЯ) – КОНТЕЙНЕР – (ВКЛЮЧЕННЯ / ВИКЛЮЧЕННЯ) – ВМІСТ відбиває перебування індивіда поза тривимірним простором, співвідносним із КОНТЕЙНЕРОМ, чи в його межах, тобто встановлює зовнішню або внутрішню перспективу концептуалізації світу. Перцептивні схеми МАСА – МНОЖИНА – ЗЛІЧУВАНІСТЬ – ОБ'ЄКТ репрезентують образи предметів, утворені внаслідок наближення людини до групи речей. Динамічні схеми представляють різні види взаємодії суб'єктів з об'єктами: рух (ШЛЯХ, ЦИКЛ), прямовисне переміщення (ВЕРТИКАЛЬ) та силу (ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ПОЗБАВЛЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, ПРИМУШЕННЯ, ПРИТЯГАННЯ, ПРОТИДІЯ, ПЕРЕШКОДА, УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОДИ) [4; с. 8].

Серед образ-схем, які є найбільш розповсюджені, традиційно виділяють конструкти типу 'container', 'balance', 'source-path-goal', 'cycle', 'attraction', 'center/periphery' і 'link'. Подібні образ-схеми покривають велику кількість експерієнціальних структур (experiential structures), які володіють особливою знаковістю в ментальній складовій процесу вербалізації яких-небудь ідей [5; с.101].

Продемонструємо участь образ-схеми у формуванні композиційно-сміслової схеми тексту на прикладі заголовку Tweaking genes in the brain could stop Alzheimer's (The Times, 01.04.2017). Наведений заголовок є початковим пунктом осмислення тексту, де пояснюється можливість вилікування або ж попередження хвороби Альцгеймера

(Alzheimer's) за допомогою Tweaking genes, які виступають джерелом образ-схеми ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ. Вектор цього гешталту позначається модальним дієсловом could та дієсловом stop.

Наступним пунктом на ШЛЯХУ обробки інформації є вступ, де вона конкретизується за рахунок уточнення джерела (Tiny inflections in genes) й цілі (leave some people with a 90% chance of developing Alzheimer's) ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ: (1)Tiny inflections in genes twist the biology of the brain in ways that leave some people with a 90% chance of developing Alzheimer's by the time they reach old age.

Образ-схема ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ визначає першу половину основного тексту. І вона розкриває основну інформацію, яка подається у тексті. (2)People could be treated for Alzheimer's disease long before its symptoms become apparent using a technique that has delivered promising results in other brain disorders. (3)Experts told a neuroscience conference in London this week that there was a good prospect for a genetic therapy for Alzheimer's after success against Parkinson's and Huntington's, two less common brain diseases. (5) Bradley Hyman, professor of neurology at Harvard Medical School, said that reaching into the skull and tweaking these strands of DNA could substantially improve the odds and might even become a way of treating people who already had the disease.

В другій половині основного тексту інформація подається в образ-схемі ПЕРЕШКОДИ, на яку вказують одиниці tricky, danger, що припускають ненадійність і небезпеку нового методу лікування. (10)Magdalena Sastre, a senior author on the study, said that the team planned to try other kinds of gene therapy that could moderate malfunctions in the brain's immune system that have been implicated in dementia. She said that getting the same method to work in humans could be tricky and there was a danger of side-effects.

(11) Professor Hyman suggested that the technique could "dial up" the ApoE-e2 gene, which seems to have a protective effect. His experiments in mice have suggested that this could reverse the disease even after its signs had begun to appear in the brain. У цій частині тексту такі лексичні одиниці dial up, protective effect, reverse формують образ-схему ПРОТИДІЇ.

(12) Another important obstacle will be cost. Gillian Leng, deputy chief executive of the National Institute for Health and Care Excellence, which approves medicines for the NHS, said that the expense of gene therapies was “interesting”. Цей абзац формує образ-схема ПЕРЕШКОДИ, на яку вказує іменник obstacle.

Але вже у заключному абзаці присудок *pay* представляє *Nice* як потенційне джерело ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ введення нового методу лікування.

Таким чином, образ-схема створює цілісний образ тексту. Цілісність композиційно-сислової структури медіа тексту визначається взаємодією обрах-схеми ШЛЯХ, а її смислове значення репрезентують динамічні образ-схеми.

Список використаної літератури

1. Дейк Т. А. ван Язык. Познание. Коммуникация: Пер. с англ. / Сост. В. В. Петрова; Под ред. В. И. Герасимова; Вступ. ст. Ю. Н. Караулова и В. В. Петрова. — М.: Прогресс, 1989. — 312 с.
2. Мосієнко О. В. Дискурсивно-номінативна стратегія репрезентації злочинів у газетному дискурсі / О. В. Мосієнко // Вісник Житомирського державного університету. — 2014. — №6. — С. 266 — 270.
3. Потапенко С. І. Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти: Монографія. — Ніжин : Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. — 391 с.
4. Потапенко С. І. Орієнтаційний простір сучасного англомовного медіа-дискурсу (досвід лінгвокогнітивного аналізу): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. філологічних наук: спец. 10.02.04. — германські мови / С. І. Потапенко — Київ, 2008. — 34 с.
5. Самигуллина А. С. Понятие “образ-схема” в современных исследованиях по когнитивной лингвистике / А. С. Самигуллина // Вестник Челябинского государственного университета. — 2008. — №20. — С. 101 — 105.
6. Резникова ЕЕ. В. Образ-схема как модель осмысления денотата и модель семантического развития слов, репрезентирующих его как образ (на примере образ-схемы “конфигурация круга” / Е. В. Самигуллина // Вестник СамГУ. — 2015. — №1. — С. 49 — 56.

7. Черниш О. А. Принципи організації структури мас-медійного дискурсу як процесу і результату діяльності мовної особистості у соціокультурному просторі / О. А. Черниш // Наукові записки. Серія "Філологічна". — 2013. — №35. — С. 402 — 404.
8. Johnson M. Why Cognitive Linguistics requires embodied realism / M. Johnson, G. Lakoff // Cognitive Linguistics. — 2002. — Vol. 13, № 3. — P. 245 — 263.

ENGLISH NEGATION AS AN IMPORTANT HUMAN COMMUNICATIVE MEANS

Abstract: *The article is devoted to the study of negation – one of the universal linguistic categories. We have overviewed negation from different perspectives showing the main directions of its analysis. Such structural types of negation as explicit, implicit, non-verbal, affixal have been the special point of our research.*

Keywords: *negation, explicit negation, non-verbal negation, affixal negation, implicit negation.*

The main aim of this article is to provide an account of negation means in the English language. Negation is a universal category, because all natural languages have ways for its expressing. It is a universal feature of human cognition that speakers are able to conceptualize affirmation and negation. It is not difficult for people to express negation and use negative constructions in their mothertongue. Though learning how to build and use these constructions while studying a foreign language is rather complicated due to the underestimation of an integrated approach to the study of negation problems. There are different approaches to investigating negation in linguistic theory and practice.

Horn's (1989) *Natural history of negation* opens with the following statement: "All human systems of communication contain a representation of negation. No animal communication system includes negative utterances, and consequently, none possesses a means for assigning truth value, for irony, or for coping with false or contradictory statements." [2].

Negation has been the subject of a vast body of scientific literature. There is also a long tradition of work in truth-conditional semantics on negation, as well as work from a functionalist perspective [1].

Much typological work has focused on the expression of standard negation in the world's languages, defined as 'that type of negation that can apply to the most minimal and basic sentences' [4]. This is essentially a morphosyntactic notion, the motivation for which is to

allow the linguist to establish the main strategy for expressing negation in order to aid cross-linguistic comparison. Standard negation is typically the form of negation found in ordinary main clauses. Only negative constructions that are a productive means of reversing the truth value of a proposition can be considered expressions of standard negation [6].

Depending on the theoretical approach negation is classified as grammatical (negation as a special kind of predicativity), pragmatic (negation as a means expressing any absence of objective connection) or conceptual (negation as a means expressing objective negativeness, objective isolation or special negative modality) category [3].

Ukrainian linguist A. Paslavska considers semantics to be the core of the negation category [7]. She emphasizes that negative semantics is the same in all languages and consists in transforming any content into opposite one. Depending on the kind of structural unit which gets the operating area of negation, the scientist identifies five types of negation in English: absolute predicative, contrast, shifted and lexical.

The most widely used grammatical means of negation in the English language is the negative particle *not* that can negate any part of the sentence. Another popular negative means is negator *no* that can be used as a negative particle, pronoun, sentence word. Negator *no* can be changed with *not* in discourse because both *not* and *no* usually have the same meaning but function differently. Negative constructions with *no* are considered by the scientist to be more expressive.

According to the structurally-syntactic classification negations are divided into: 1) explicit negation; 2) non-verbal negation; 3) affixal negation; 4) implicit negation [5].

Explicit negation is the most common type of all mentioned. In the English language this type of negation is expressed by putting a negative particle *not* or using conjunctions *neither...nor / either*:

*«It is possible that some traits are not compatible and you can **not** make the plant to behave exactly the way that you want» [Voice of America; «Genes May Help Grocery Tomatoes Catch Up to Heirloom Taste» 17.02.2017].*

Non-verbal negation is achieved by using such negative words as *nobody, never, nowhere* to negate the clause.

«Almost all political leaders, including the prime minister, have said they will **never** govern with Wilders because of his hard line views» [Voice of America; «Dutch Elections Overtaken by Populist and Anti-Establishment Parties» 18.03.2017].

In **affixal** negation a negative meaning bears a word with a negative affix. Among the negative affixes in English prefixes *in-*, *un-*, *il-*, *ir-*, *im-* can be mentioned, as well as some suffixes such as *-less*.

«Despite the Dutch reputation of being an open and tolerant country, populist Geert Wilders and his Freedom Party are leading the polls. His message is **anti**-establishment, **anti**-immigrant, **anti**-EU and **anti**-Islam» [Voice of America; «Dutch Elections Overtaken by Populist and Anti-Establishment Parties» 18.03.2017].

Implicit negation can be achieved by using words with negative meaning.

«Jan Roos, a TV presenter turned politician, is the leader of VNL, a new right-wing party. He was the driving force behind the national referendum on a deal between Ukraine and the European Union, a deal that was **rejected** by more than 60 percent of Dutch voters». [Voice of America; «Dutch Elections Overtaken by Populist and Anti-Establishment Parties» 18.03.2017]

Thus, our analysis of negation has shown that it is an important communicative means of expression in all languages including English. Negation has been vastly studied in scientific linguistic literature from different perspectives: structural, pragmatic, functional, cognitive etc.

References

1. Givón T. Negation in Language: Pragmatics, Function, Ontology / T. Givón // Syntax and Semantics – 1978. – Vol. 8: Pragmatics. – P. 69–112.
2. Horn A natural history of negation / L. Horn // – 1989. – Chicago: University of Chicago Press. – P. 12.
3. Jespersen O. Negation in English and Other Languages / O. Jespersen // Selected Writings of Otto – L. : George Allen & Unwin Ltd, 1917. – P. 3–151.
4. Klima E. Negation in English, in: Jerry Fodor and Jerold Katz (eds.). The structure of language, Englewood Cliffs / E. Klima // – Prentice Hall. P. 246–323.
5. Ladusaw W. Expressing negation / W. Ladusaw // – 2001. – Santa Cruz : University of California. – P. 81.

6. Miestamo M. Negation - An Overview of Typological Research / M. Miestamo// --Blackwell PublishingLtd. P.- 42.
7. Poslavska A. Negation as Language Universala / A. Poslavska// - -Lviv. -P. 194.
8. Voice of America <http://www.voanews.com/>

Старик В. М.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник – Г. А. Кришталюк, кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської мови

ГІПЕРПОСИЛАННЯ ЯК ВИЯВ ІНТЕРТЕКСТУ В СУЧАСНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ГАЗЕТНИХ СТАТТЯХ

Abstract: *This article aim is to investigate the hypertextual connections in the modern American electronic newspapers through hyperlinking as expression of intertextuality. It offers an analysis of peculiarities using hyperlinks and realization the category of intertextuality.*

Key words: *hyperlinks, intertextuality, title, quotation, allusion.*

Ця стаття має на меті дослідити гіпертекстові зв'язки в сучасних електронних газетах за допомогою гіперпосилань як вияву інтертексту в публіцистиці. Пропонується огляд особливостей використання посилань та реалізацію категорії інтертекстуальності в сучасному газетному тексті.

Ключові слова: гіперпосилання, інтертекстуальність, гіпертекстові зв'язки, заголовок, цитата, алюзія.

Електронні газети як вияв нової медійної реальності, вирізняються гіпертекстовими посиланнями, які допомагають розширити сучасне інформаційне поле читача. Наявність системи посилань, як на внутрішню, так і на зовнішню інформацію, робить будь-яке електронне видання розгалуженою системою інформаційних блоків, тобто гіпертекстом. Гіпертекстові посилання виявляють позатекстові зв'язки, інтертекстуальні посилання, до попереднього досвіду користувача, що безпосередньо не пов'язаний з гіпертекстом [2].

Зручність системи гіпертекстуальних зв'язків безпосередньо впливає на ефективність взаємодії користувача й електронного видання.

Гіперпосилання поділяються на два типи [4]:

– локальні (внутрішні) — посилання на інші частини того самого видання; посилання всередині самої довідкової статті, посилання на інші статті, посилання на додатки;

– глобальні (зовнішні) — посилання на інші видання чи електронні інформаційні ресурси;

В сучасному газетному дискурсі гіперпосилання забезпечують інтертекстуальність.

Термін «інтертекстуальність» введено Ю. Крістевою як здатність тексту вступати у взаємодію з іншими, викликати асоціації з ними [6, с. 5]. Дослідниця вважає, що будь-який текст будується як мозаїка цитат, будь-який текст – продукт вбирання і трансформації якого-небудь іншого тексту. Тим самим на місце поняття інтерсуб'єктивності стає поняття інтертекстуальності. [3, с. 429].

Інтертекстуальність розглядається як співперебування в одному тексті двох чи більше текстів. Це практично реалізовується за допомогою заголовка, цитат, алюзій. Розглянемо на прикладах текстів сучасної англомовної преси особливості їх функціонування. Матеріалом цього дослідження слугують тексти статей американських електронних видань USA Today та The Washington Post за березень 2017 року.

В. Різун усі елементи заголовкового комплексу називає «опорними точками», «що показують найбільш важливу текстову інформацію», «висунутими елементами тексту», що «слугують опорою для читача в розумінні змісту», які, «сегментуючи зміст, виступають у ролі засобів забезпечення комунікативних інтересів читачів»[7, с. 193-194]

Іноді в заголовку використовують цитату: *It's got bad karma': Vancouver officials shun Trump – branded hotel grand opening* (The Washington Post, 28 березня 2017). [Build that wall? Some Canadians are calling for more border control, too.](#) (The Washington Post, 24 березня 2017)

Цитоване висловлення вказує на діалогічні відношення між комунікантами, розділеними в часі та просторі.

Безпосередньо заголовок виступає своєрідним посиланням всередині статті за допомогою вставки Read more, після якої містяться прямі посилання на статті, що стосуються даної теми:

[Trump: Russia collusion in election story is 'fake news'](#)

[Trump continues to defend wiretapping claims](#)

[Senate Intelligence Committee finds 'no indications that Trump Tower was the subject of surveillance'](#)

[У кожному заголовку є певна визначальна риса, що об'єднує посилання.](#)

[Trump буде спільним для усіх запропонованих статей, окрім того, це слово використовується як локальне одиначне посилання в тексті.](#)

Цитатою в теорії інтертекстуальності вважають відтворення двох і більше компонентів тексту-донора із власною предикацією [8, с. 122].

В газетних статтях немає чітких правил цитування, тому автори можуть їх скорочувати, фрагментувати, залишаючи лише семантично вагомні компоненти: Trump, without evidence, accuses Obama of wiretapping him; 'Simply false,' Obama spokesman says. (USA Today, 4 березня 2017). [«Simply false» – це витягнута із контексту фраза, проте посилання дає змогу читачеві ознайомитися із повним текстом та сформуванню свою точку зору.](#) Особливість цитати полягає в тому, що вона експліцитно вказує на присутність чужорідного фрагмента тексту-джерела.

Такі посилання скеровують читача на подальший пошук вартісної для нього інформації, якої бракує для розуміння того чи того уривку статті, як, наприклад, із усіченою цитатою 'no indications that Trump Tower was the subject of surveillance' із уривку статті «Senate Intelligence Committee finds 'no indications that Trump Tower was the subject of surveillance'» (USA Today, 16 березня 2017), яка є водночас посиланням на статтю «Trump, without evidence, accuses Obama of wiretapping him; 'Simply false,' Obama spokesman says» (USA Today, 4 березня 2017), де автор розміщує фрагмент із висловлюванням Д. Трампа у твіттері .

Таким чином цитату можна інтерпретувати як підведення під художню модель нової ситуації за умови збереження загального змісту вихідної моделі дійсності. [5, с. 32]

Тексти ЗМІ складають сукупність фраз великої кількості гіпертекстів, де існує велика кількість посилань та нескінченних цитувань [1, с. 130]

Існують інтертекстуальні елементи, які ототожнюються з цитуванням. Вони отримали різну назву в різноманітних дослідженнях – псевдоцитата (М. І. Булах), прихована цитата (В. П. Андросенко), цитата-ремінісценція (Л. П. Дядечко), текстова ремінісценція (З. Г. Мінц, А. Є. Супрун), квазіцитація (О. А. Зємская), проте їхнє існування в публіцистиці неоднозначне.

Важливим компонентом є алюзії – запозичення певних елементів передтексту, за якими відбувається їх впізнавання в тексті-реципієнті, де і здійснюється предикація [8, с.128]. Від цитати алюзію відрізняє те, що запозичення елементів відбувається вибірково, а ціле висловлювання або частина тексту-донора, які співвідносні з новим текстом, присутні в останньому ніби “за текстом” – тільки імпліцитно [8, с. 129]. Прикладом алюзії є: The demonstrators carried slogans, including “Men out of the Kremlin” and “All Power — women,” [according to the newspaper](#) (USA Today, 8 березня 2017).

Замість того, щоб сказати «росіяни», «російська влада», вживається «люди Кремля» («Men out of the Kremlin»), окрім того, «[according to the newspaper](#)» є алюзією на російське видання Новая Газета.

Алюзії здатні в згорнутому вигляді репрезентувати багатопланову ситуацію дійсності. Вони виступають і як важливий цензурний елемент в газетному дискурсі.

Таким чином, домінантною ознакою сучасної англомовної преси є інтертекстуальність, що виявляється в гіпертекстовій організації новинного матеріалу. Інтертекстуальність забезпечується за допомогою заголовків, цитат та алюзій, які водночас виступають як безпосередньо інтертекст , та як посилання, що забезпечують гіпертекстовий зв'язок в газетному дискурсі.

Список використаних джерел

1. Волков А.А. Филология и риторика массовой информации / А.А.Волков. – Язык средств массовой информации: уч. пособие для вузов. – М., 2008. – 132 с.

2. Красноярова О. От книжного текста к гипертексту / Красноярова О. // Научно-культурологический журнал.— 25. 07. 2001. — № 13– 231 с.
3. Кристева Ю. Бахтин, слово, диалог и роман / Юлия Кристева // Французская семиотика : От структурализма к постструктурализму : [пер. с фр., сост., вступ. ст. Г. К. Косикова]. – М. : ИГ Прогресс, 2000. – С. 427 -457.
4. Лурия А. В. Электронное издание на базе гипертекста: автореф. дисс. на соискание ученой степени кандидата филологических наук: спец. 05. 25. 04 “ Книговедение” / А. В. Лурия. — Москва, 1998. — 23 с.
5. Лушникова Г. И. Интертекстуальность художественного произведения / Г. И. Лушникова. – Кемерово : КемГУ. – 1995. – 82 с.
6. Просалова В. Текст у світі текстів Празької літературної школи : [монографія] / Віра Просалова. – Донецьк : Східний видавничий дім, – 344 с.
7. Різун В. В. Літературне редагування: підручник / В. В. Різун. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.
8. Фатеева Н. А. Интертекст в мире текстов : Контрапункт интертекстуальности / 145 Теоретические и практические научные инновации Н. А. Фатеева. – Изд. 3-е, стереотипное. – М.: КомКнига, – 280 с.

MANIFESTATION OF NEGATIONS IN AMERICAN AND BRITISH SONGS

Abstract: *Negation is a universal category that has cognitive ground rooted in sensori-motor interaction with the world based on image schemas. The article offers applies usage-based approach to perceptual, force and perceptual-force types of negation realized in American and British songs.*

Key words: *negation, image schema, perceptual negation, force negation, perceptual-force negation, American songs, British songs.*

Contrary opposition negation vs. affirmation is a fundamental distinction in human language. The [grammatical category](#) associated with affirmative and negative is called polarity [7].

This means that a sentence, phrase, etc. may have either affirmative or negative polarity. Affirmative is typically the unmarked polarity, whereas a negative statement is marked in some way, whether by a negating word or particle such as [English](#) *not* or by other means, which reverses the meaning of the [predicate](#). The process of converting affirmative to negative is called **negation** [3] – the grammatical rules for negation vary from language to language, and a given language may have more than one method of doing so.

Negation is a universal category, because all natural languages have ways for its expressing. It is a universal feature of human cognition that speakers are able to conceptualize affirmation and negation of objective connection. It is not difficult for people to express negation and use negative constructions in their mother tongue. Though learning how to build and use these constructions while studying a foreign language is rather complicated due to the underestimation of an integrated approach to the study of negation problems. Negations can be expressed in different ways in natural languages.

The main problem involved in the identification and classification of negative words has been the lack of correspondence between word content and word form, already observed by Jespersen[4]. His interest in negation is diverse. It comprises the following five thematic areas: (1) diachronic or historical change of negative expression, (2) morphological and syntactic

characteristics of negation, (3) use of negative polarity items in negative sentences, (4) scope of ambiguities in negative sentences, (5) types of negation and the meaning of negation and negative expression [6].

Otto Jespersen mixed two uses of negation: truth-functional and set-theoretical [6].

Truth-functional use applies to a proposition and assigns an opposite truth – value to it. Set-theoretical sense refers to a complement of a set in a naive set theory. Given a universe of integers, the complement of the set of positive integers including zero is the set of negative integers. This complement of a set is sometimes referred to as its negation.

A mixture of two uses of negation is seen particularly when scientist uses logical terms like contradictory and contrary that are used to characterize some propositional relations. He applied these relational terms to predicates denoting sets as well as to propositions denoting a truth value.

1. Jespersen distinguished nexus and special negations [1]. Syntactic function of nexus negation singled out by O. Jespersen is realized by particle not and indicates a lack of connection between elements of a sentence (the subject group and group of predicate). The action of special negation represented by prefixal (never, unhappy, disorder) and implicit (fail, lack) special units is spread to one part of a sentence [1].

Ukrainian linguist H. A. Kryshchaliuk treats negation as «a way of world conceptualization that changes relations between referents» [2]. She reckons that our interpretation of negation is rested upon image schemas.

According to its semantics she divided negations into: (1) perceptual, (2) force, and (3) perceptual-force [2].

The perceptual component of negation is formed at the first stage of orientation and indicates that a referent is outside the conceptualizer's visual field [2]. Perceptual negations are explicit (particle *no*, suffixes *un-*, *dis-*, *mis-*, *il-*, *im-*, *ir-*, etc.)

If we take a song «*Paparazzi*» by an American singer Lady Gaga, in a line «*But this photo of us It don't have a price*» [8], we can find a perceptual negation. A particle *no* indicates disappearance of price, conceptualized as OBJECT, from a visual field that is something that

can help to determine a price for a photo as it is priceless. This is an example of explicit negation.

[In a song «I Ran \(So Far Away\)»](#) by an English new wave and synthpop band «A Flock of Seagulls» a line «*You're slowly disappearing from my view*» [8] shows a girl gradually leaving the visual field of a singer who loves her. Perceptual explicit negation has prefix *dis-* that indicates the object's sudden leaving the field of view of the observer.

The force component of negation is represented at the second stage of orientation, where referents are related by means of force image schemas, consisting of a source, target and a vector [2].

They can be either explicit (pronoun *no*, particle *not*, or the prefix showing negation), or implicit. In the case of implicit negations only their definitions show a negative component.

According to their semantics the force component of negation is divided into: (1) disablement, (2) counterforce, (3) blockage and (4) restraint [2].

The negative meaning of inability is represented by transforming the image schema ENABLEMENT, which is represented by a potential force vector and an absence of barriers or blocking counterforces [5], into DISABLEMENT, depicting a referent's loss of ability for activity. This transformation is explicated by the particle *not* and prefixes *un-*, *im-* combined with the stems, denoting 'ability' (*able*, *possible*, *entitle*) or in the semantic structure of the units *fail*, *lose*, *collapse*, etc.

In a song «*I Hate U I Love U*» [8] by Gnash feat Olivia O'Brien an adjective *used* in a line «*Feeling used But I'm Still missing you*» shows inability of a girl to be fresh and full of energy as she was before divorce.

A British singer James Arthur has such a link «*Tell them what I hoped would be impossible, impossible*» [8] in his song «*Impossible*». An adjective *impossible* runs all through this song and for us it is interesting because of its semantics. It shows impossibility of author's hopes to exist.

The negative meaning of counterforce indicates the cessation of an action of two referents, based on the corresponding image schema, formed by the collision of two equally strong force vectors, with the result that neither can go anywhere [5].

Speaking about American songs, counterforce is shown in a song «*I Don't Want to Let You Go*» by an American rock band formed in Los Angeles, «*Weezer*», in a line «*I have to let you*

know I don't wanna let you go» [8]. The main hero opposes his girl's desire to leave him and he tries to show it through his prayers ("Even if it's a hundred years before you change your mind I will be here waiting girl until the end of time"). But she stands her ground firmly. So, there are two force vectors and opposition between them.

There is also resistance in a line «*She tells him, "Your life ain't gonna be nothing like my life. You're gonna grow and have a good life. I'm gonna do what I've got to do"*» [8] of a song «*Rockabye*» by British electronic band «*Clean Bandit*». Mother sings a lullaby for her son and tells him that she is going to do everything in her power in order for son not to repeat her fate. It is possible to say that she directs her forces against her son's fate.

In contrast to counterforce, the negative meaning of blockage is manifested in stopping a target by a more powerful source. This variety of force negative meaning is represented by the transformation of the image schema RESTRAINT REMOVAL, which suggests taking away an actual barrier or absence of a potential one [5] into BLOCKAGE, represented as a force vector encountering a barrier [5].

Whitney Houston demonstrates a blockage in her song «*Tell me no*» in a line «*And tell me no And I'll show you I can*» [8]. In the given above example the meaning of no is based on blockage, but the singer can resist it and she can do something that somebody doubts she can.

Alongside with explicit unit *no* blockage can also be expressed through implicit negations such as *decline, deny, dismiss, refuse* etc. An example of such manifestation of blockage is a line «*But you're not gonna, not gonna deny*» [8] of a song «*Can't Deny My Love*» by James Blunt. But here we have double negation and as a result removal of a blockage.

In accordance with image schema COMPULSION reflecting the experience of being moved by external forces, such as wind, water, physical objects and other people [5] the negative meaning of compulsion suggests exerting pressure by one referent on another. Compulsion is very close to counterforce and blockage and usually is manifested through *don't*.

An American singer Selena Gomez in a line «*Make you never wanna leave, So don't, so don't*» [8] of a song «*Good for you*» shows with the help of particle *not* counterforce against her boyfriend's action. She has no desire for it to happen in future. We may say she is afraid of this that is why she opposes it.

The same manifestation of compulsion is present in a song «*Someone Like You*» by a British singer Adele in a line «*Don't forget me, I beg*» [8].

The perceptual-force meaning of negation combines features of the perceptual and force components and implies the absence of the source or target of the force image schema, evoked by the predicate [2]. The perceptual element of this meaning is represented by the features 'not', 'anyone' in the semantic structure of linguistic units *nobody*, *no one*, *no*, or 'not' 'anything' in the semantic structure of then unit *nothing*. The force component is indicated by the combination of the units *nobody*, *no one*, *no*, *nothing* with predicates.

The presence of the perceptual-force meaning of negation in American songs is a line «*A love no one could deny*» [8] of a song «*Wrecking Ball*» by Miley Cyrus. There is nothing in the conceptualizer's visual field that can deny love that is to create a blockage for love.

In British songs we can find the perceptual-force meaning of negation in a line «*Nobody can drag me down*» [8] of a song «*Drag me down*» by a band «*One Direction*». This line shows that there is nobody in the field of view of the observer to drag lyric hero down that is to counteract him.

Thus, perceptual, force and perceptual-force negations with both explicit and implicit representation of meaning are widely used in the America and British songs.

References:

1. Есперсен О. Философия грамматики / О.Есперсен; пер. сангл. В. В. Пассек, С. П. Сафронов. – М.: Изд-воиностр. лит-ры, 1958. – 404 с.
2. Кришталюк Г.А. Заперечення в англомовному дискурсі: лінгвокогнітивний аспект: монографія / Г. А. Кришталюк. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Поділ. нац. ун-тім. І. Огієнка, 2011. – 184 с.
3. Bloomfield L. *Anthology* / L. Bloomfield. – Chicago: University of Chicago Press, 1970. – P. 296.
4. Hidalgo Downing L. *Negation, Text Worlds, and Discourse: The Pragmatics of Fiction* / L. Hidalgo Downing. – Stamford: Ablex Publishing Corporation. – 2000. – P. 47, 76.
5. Johnson M. *The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason* / M. Johnson. – Chicago: University of Chicago Press, 1987. – 233 p.

6. KiyongLee A Reinterpretation of Jespersen's Notion of Negation/ Lee Kiyong. – Korea: Korea University Linguistics, 2004. – P. 2, 5–
7. Xiang M., Grove J., Giannakidou A. Explicit and implicit negation, negative polarity, and levels of semantic representation / M. Xiang, J. Grove, A. Giannakidou. –The University of Chicago. – Режим доступа:<http://home.uchicago.edu/~giannaki/pubs/NPI-longversion>.
8. Lyrics of songs. – Режим доступа:<http://www.azlyrics.com/>

COGNITIVE PECULIARITIES OF THE CONCEPT 'LIFE' IN JACK LONDON'S STORIES

Abstract: *In recent years, researchers have become increasingly interested in the study of concept. The article focuses on the notion of the concept in cognitive linguistics. The paper presents a detailed analysis of the concept "life" on the material of Jack London's stories. It also investigates the notion of cognition and its role in our lives. The conclusion is drawn to the effect that conceptual analysis is aimed at revealing the content of concepts and differentiation of their meanings.*

Key words: *cognition, brain, interaction, concept, Jack London, the concept LIFE, conceptualization, meaning, attitude, category.*

Cognition is the function of the brain by which it gathers, processes and stores information about environment. To this end brain creates and operates a model of the environment so that organism can interact with it in appropriate ways. One of the things most studied in cognitive science is common sense the conceptual structure of which is usually unconscious. We think and talk too fast; that is why we do not have conscious awareness and control over everything we think and say.

1. London wrote a lot about the great questions of life, death and the struggle to survive. In most his stories there is always the permanent theme of man's desire *to live*: "It was the life in him, unwilling to die, that drove him on" [2, p. 28]. The Longman Dictionary gives the following definition of the word *'life'*: 1) the action force that enable (animal and plants) to continue existing; 2) living things; 3) human existence; 4) the period during which one is alive; 5) a person: several lives were lost (=people died) in the accident; 6) activity, movement; 7) a person or thing that is the cause of enjoyment or activity in a group; 8) also life imprisoned; 9) life – a written, filmed or other account of a person's existence; 10) not on your life!; 11) take one's (own)/ someone's life, to kill oneself/someone [4, p. 348].

But life is the category which often goes side by side with the category of *death*. In the dictionary, the word 'death' has several meanings: 1) the end of life, time or manner of dying;

2) the end or destruction (of something not alive): a defeat that meant the death of all my hopes; 3) put to death, to kill, esp. with official permission; 5) to death beyond all acceptable limits [4, p. 173].

Death, as a whole, is the category of the evil. That is the container of bad emotions that appear in one's mind, while hearing the word 'death'. The same we can notice in the author's understanding, death is the terrible phenomenon; it is the end of human's being: "...He was compelled to think this thought, or else there would not be any use to strive, and he would have lain down and died" [2, p. 9]. But in some situations life wins: "...he defied death and refused to die" [2, p. 37].

In his stories Jack London wrote about the need of water, air, fire – something that can maintain the life of a person and give him or her *hope*. This feeling (hope) keeps a person alive, helps to feel happiness and comfort in life, but as we may see, the author did not always give main characters of his stories hope.

Let us consider the category hope as it is connected with the categories life and death. Human's mind is supported by hope and when people lose it, the death comes, either physical or spiritual one.

According to the Longman Dictionary, *hope* has several meanings: 1) the expectation of something, happening as one wishes; 2) a person, or a thing that seems likely to bring success; 3) hold out hope to give reason to expect; 4) raise someone's hopes to make someone hope for success, esp. when it is unlikely

[4, p. 294].

In human's mind *hope* is something positive. We are different; some people hope for something, some do not. It depends on a person. But anyway hope plays a great role in our life. For characters of J. London's stories hope was essentially important. They managed to survive in difficult situations having a hope inside. The main character of J. London's story "The love of life" who struggled with death and managed to get through all the difficulties life prepared for him is the bright example: "The man knew there was no nourishment in the berries, but he chewed them patiently with a hope greater than knowledge and defying experience" [2, p. 10].

Faith is one of the most principal phenomena of the concept *LIFE*. Faith stands for the universal power against the whole world. So the person and especially his heart is a container for the content 'faith'. But it is not separated from the world, it exists in this world. So the faith causes the effect of never ending struggle and keeps the hope in person's power alive.

The Longman Dictionary gives the following definitions of 'faith': 1) strong belief; 2) (loyalty to one's) word of honor; 3) promise; 4) (a system of) religious belief, religion [4, p. 214].

The author expresses his own attitude to the category 'faith' in the following lines: "With the mysterious infinite faith of the prospector, they believed that the gold streak, which ran through the Americas from Cape Horn to California, did not 'peter out' in British Columbia" ("Gold Hunters of the North") [3, p. 180].

And the last two categories (not less important) that directly concern the concept of life are *fear* and *struggle*.

If we consult the Longman Dictionary we will find the following notes, written about the word '*fear*': 1) the feeling that one has when danger is near; the feeling that something unpleasant is likely to happen; 2) No fear! (in answer to a suggestion that one should do something) [4, p. 220].

Fear by the nature is something bad, or something that causes bad feelings, that influence the person's life on the subconscious level. The category of fear however exists in human's life. It depends on the person, on the strength of his character, how deep this feeling is. Speaking about J. London's stories we find the arguments that prove that the category is universal and without any exclusion is natural for a man: "He began to shake as with an ague-fit, till the gun fell from his hand with a splash... He fought with his fear and pulled himself together, groping in the water and recovering the weapon", "He fought with his fear again, overcame it, hitched the pack still farther over on his left shoulder, and lurched on down the slope" [2, p. 7]. "His desperate courage was evicted by a great surge of fear"

[2, p. 25]. But there is always a chance to overcome fear, to get rid of it, as in the

1. London's "The Unexpected": "She learned to look upon danger clear-eyed and with understanding, losing forever that panic fear which is bred of ignorance..." [2, p. 128].

And when the person overcomes fear in life, the *struggle* begins. The struggle is in human's soul. While hearing the word 'struggle' we imagine coming through difficulties and fighting against somebody (something) for something. We may trace struggling theme in most J. London's stories. One of the brightest examples is the story "Gold Hunters of the North": "They struggled on, under the aurora borealis or the midnight sun, through temperatures that ranged from one hundred degrees above zero to eighty degrees below, living, in the grim humor of the land, on 'rabbit tracks and salmon bellies'" [3, p. 183–184]. The Dictionary interprets the word struggle in such ways: 1) to make violent movements, esp. when fighting against a person or a thing; 2) a hard inner fight or bodily effort [4, p. 607].

Though the meaning of the word 'struggle' may be associated with something bad, but in the author's understanding it is the process necessary for survival. It is external as well as internal category (the inner world of struggle).

REFERENCES

1. Evans V. Cognitive Linguistics. An Introduction / V. Evans, M. Green. – Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006. – 830 p.
2. London J. Love of life and other stories / J. London. – London: Macmillan and Co., Ltd., 1912. – 281 p.
3. London J. Revolution and other essays / J. London. – New York: The Macmillan Company, 1910. – P. 291–329.
4. Longman Dictionary of Contemporary English. – London : Longman,
5. – 1528 p.

STRATEGIES AND TACTICS OF SPEECH INFLUENCE IN THE FAMILY ENGLISH LITERARY DISCOURSE

Abstract. *The article focuses on the analysis of communicative strategies and tactics of the speech impact in the English family literary discourse. The basic strategies such as presentation, institution and manipulation have been analysed and found that each set of strategy tactics depends on the interpersonal interaction between communicants.*

Key words: *speech impact, communicative strategies and tactics, English family literary discourse, conflict interaction, harmonious interaction.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку лінгвістики актуальними є антропологічний та комунікативно-дискурсивний підходи до мови, що зумовлює науковий інтерес до вивчення особливостей мови у її комунікативному застосуванні, у тому числі як засобу впливу на співрозмовника. Одним із малодосліджених у цьому аспекті типів дискурсу є сімейний англомовний художній дискурс, що зумовлює актуальність проведеного дослідження.

Метою дослідження є проаналізувати стратегії і тактики мовленнєвого впливу в сімейному англомовному художньому дискурсі.

Виклад основного матеріалу. Мовленнєвий вплив – це один із різновидів соціально-психологічного впливу, що у широкому розумінні означає мовленнєве спілкування у аспекті його цілеспрямованості. За визначенням Й. А. Стерніна, мовленнєвий вплив – це вплив на людину засобами мовлення, що має за мету переконання його свідомо прийняти певну точку зору або рішення про здійснення якоїсь дії, передачі інформації тощо [5, с. 56]. На думку О. О. Селіванової, мовленнєвий вплив – це мовленнєва дія адресанта, яка керується цільовою установкою мовного спілкування та дискурсивною практикою сфери спілкування, яка спрямовується на зміни мислення, психічного стану адресата, оцінки ним якогось явища незалежно від типу комунікативної взаємодії [4, с. 226].

Людська комунікація у більшості випадків її реалізації має стратегічну природу, адже завжди має певну мету, для досягнення якої вона і будується, однак не всяку комунікацію можна назвати стратегічною. Стратегічна комунікація має низку диференціальних ознак, таких як наявність певного конфлікту, стратегічний шлях вирішення цього конфлікту та застосування мовленнєвого впливу, як способу вирішення конфлікту [2, с. 24].

У сучасних лінгвістичних дослідженнях комунікативна стратегія розглядається як тип поведінки одного з партнерів в ситуації діалогічного спілкування, який обумовлюється та співвідноситься з планом досягнення глобальної та локальної комунікативних цілей. О. С. Іссерс розглядає мовленнєві стратегії як сукупність мовних дій, спрямованих на вирішення загального комунікативного завдання мовця [3, с. 109]. Мовленнєві стратегії реалізуються на прагматичному рівні спілкування, який сповна виявляє відношення між висловлюванням мовця та конкретною комунікативною ситуацією.

Загальна комунікативна мета мовця може полягати у власному самовираженні, або ж у здійсненні безпосереднього впливу на мовця. Відповідно до цих комунікативних цілей виокремлюють такі стратегії мовленнєвого впливу як презентаційна, інституційна та маніпуляційна. Презентаційна та інституційна стратегії спрямовані одночасно на самовираження та мовленнєвий вплив на адресата, тоді як маніпуляційна стратегія орієнтована виключно на здійснення мовленнєвого впливу. Залежно від позитивної або ж негативної спрямованості комунікації, кожна із стратегій може включати ряд тактик.

Презентаційна комунікативна стратегія забезпечує мовцю вираження власної позиції, своїх думок та переживань з приводу обговорюваних явищ. Ці стратегії також мають потенціал до захоплення комунікативного простору адресата, тим самим реалізуючи мовленнєвий вплив. залежно від типу міжособистісної мовленнєвої взаємодії співрозмовників, виокремлюють наступні тактики презентаційної стратегії. При гармонійній взаємодії можливими є тактики як схвалення, компліменту, заохочення, підтримки та підбадьорення мовцем адресата. Конфліктна ж взаємодія передбачає такі тактики як звинувачення, образа, критика, засудження мовцем адресата.

Інституційні комунікативні стратегії – це етикетно-зумовлені форми вираження ввічливості, тобто дотримання співрозмовниками норм та правил комунікації. Ввічливість при цьому може бути позитивною та негативною, остання з яких застосовується з метою компенсації необхідності входження у конфронтацію із співрозмовником. Позитивно спрямовані тактики інституційної стратегії – солідаризація, увага до адресата, комплімент та підтримка, подяка, пропозиція тощо. Негативно спрямовані тактики інституційної стратегії – ввічливе заперечення, непогодження, уникання надання інформації, ухилення від прямої відповіді на поставлене запитання, вибачення.

Маніпуляційна комунікативна стратегія є основною у рамках мовленнєвого впливу, адже її пряма мета – здійснення впливу на адресата, як позитивного, так і негативного. За умови гармонійної взаємодії між співрозмовниками, дана стратегія включає такі тактики – вибачення, відволікання уваги від наявної проблеми, прохання, замовчування інформації, спрощення понять, повтори, гіперболізація та применшення і т.д. За умов конфлікту маніпуляційні тактики включають домінування, надання неправдивої або викривленої інформації, шантаж та залякування, наказ або вимога, замовчування інформації і т.д.

Дані стратегії й тактики мовленнєвого впливу можуть реалізуватися у різних дискурсах, у тому числі у сімейному дискурсі, який О. В. Бровкіна визначає як тип особистісно-орієнтованої комунікативної взаємодії у сімейно-побутовій сфері, що характеризується статусною асиметрією, зумовленою соціальною, віковою та рольовою нерівністю учасників спілкування[1, с. 25].

Проаналізуємо деякі приклади сімейного англійського художнього дискурсу на рахунок стратегій і тактик мовленнєвого впливу, що можуть реалізуватися у ньому.

“–So!” – she barked. “Still here, are you?”

“–Yes,” – said Harry.

“–Don’t you say “yes” in that ungrateful tone,” –

Aunt Marge growled. “It’s damn good of Vernon and Petunia to keep you.

Wouldn’t have done it myself” [6, с. 19].

У даному прикладі спостерігаємо реалізацію презентаційної стратегії мовленнєвого впливу, адже тітка виражає своє ставлення до племінника. Взаємодія між комунікантами конфліктна, реалізуються типові для неї тактики презентаційної стратегії – образа, звинувачення, засудження.

Висновок. Таким чином, у роботі було проаналізовано основні стратегії мовленнєвого впливу, серед яких було виокремлено презентаційну, інституційну та маніпуляційну. Було виявлено, що набір тактик кожної із стратегій залежить від умов міжособистісної взаємодії між комунікантами – гармонійної або конфліктної. Також було досліджено особливості стратегії і тактик мовленнєвого впливу в сімейному англomовному художньому дискурсі.

References:

1. Бровкіна О.В. Особливості вербалізації емоційно-забарвленої лексики в англomовному парентальному дискурсі / О.В. Бровкіна, А.О. Міщенко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. – Вип. 61. – С. 25-27.
2. Иванова Ю. М. Стратегии речевого воздействия в жанре предвыборных теледебатов: дисс. канд. филол. наук / Ю. М. Иванова. – Волгоград, 2003. – 138 с.
3. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи / О. С. Иссерс. – М.: КомКнига, 2006. – 284 с.
4. Селіванова О. О. Мовленнєвий вплив в комунікативній взаємодії / О.О. Селіванова // Психолінгвістика. – 2012. – Вип. 10. – С. 223-
5. Стернин И. А. Введение в речевое воздействие / И. А. Стернин. – Воронеж: Издательство Воронежского государственного университета, 2001. – 252 с.
6. Rowling J. K. Harry Potter and the Prisoner of Azkaban / J. K. Rowling. – London: Bloomsbury, 1999. – 368 p.

LANGUAGE REPRESENTATION OF THE CONCEPT *BEHAVIOUR* IN THE HEADLINES OF ENGLISH WOMEN'S MAGAZINES

Abstract: *Mass media in a contemporary world represents the society interests and at the same time it is the mechanism of constructing the group identity; it is the instrument of rational discourse within the public society. The mass media is distinguished not only by the ability of recreation of cultural values, standards and conduct patterns but also by the possibility to reflect rapid social changes in society, the change of cultural values and norms.*

We identify concept as a mental structure that represents the knowledge of individual about a particular segment of the world. The concept behaviour is represented by two macrofields, which are structured by microfields reflecting aspects of women's behaviour in different spheres of communication: in family and at work.

Key words: *magazine headlines, concept, concept structure, macrofield, microfield.*

Метою даного дослідження є мовна репрезентація концепту *BEHAVIOUR* у заголовках англomовних жіночих журналів.

Концепт – це когнітивна структура, що репрезентує знання і уявлення про певний об'єкт чи явище дійсності. Це глобальна розумова одиниця, яка представляє собою квант структурованого знання. Концепт є своєрідним посередником між словом і дійсністю, що зберігається у семантичній пам'яті людини та формує її концептуальну картину світу [4, с. 96].

В. І. Карасик запропонував структуру концепту, що ґрунтується на розумінні концепту як лінгвокультурної, «ціннісної» сутності [2, с. 127]. Згідно даного підходу культурний концепт розглядається як тривимірне утворення, що включає понятійну (фактуальну), предметно-образну і ціннісну складові.

Ми проаналізували модель концепту *behaviour*, яка репрезентується двома макрополями, які в свою чергу структуруються мікрополями, що відображають різні аспекти поведінки жінки в абсолютно різних сферах спілкування: *in family* та *at work*. Як

фактичний матеріал ми використовували сучасні англomовні жіночі журнали *Cosmopolitan* та *Vogue*.

При лінгвістичній характеристиці концепту *behaviour* ми виходили з положення про те, що жінка живе в суспільстві і діє, здійснюючи певні вчинки. Її діяльність і спілкування з іншими людьми об'єднуються єдиним поняттям *behaviour*. У поведінці, діях і вчинках жінки виявляються її основні соціально-психологічні властивості, пов'язані з думками і почуттями, що відображають дійсність, а також інші властивості пов'язані з волею, що регулює її поведінку [1, с. 162].

При формуванні лінгвокогнітивної моделі концепту *behaviour* вирішальну роль зіграв лінгвістичний фактор, а саме можливість формування моделі на основі оцінного знака або понять добре/погано. Таким чином, було виділено наступні макрополя: *positive behaviour* та *negativebehaviour*. Макрополя концепту *behaviour* конкретизовані за рахунок мікрополів, які описують способи поведінки сучасних жінок в різних сферах життя.

Наприклад, конститuent макрополя *positive behaviour* реалізується мікрополями: *behaviour infamily* та *at work*.

Розглянемо приклади мовної репрезентації макрополя *positive behaviour*, який реалізується мікрополем *behaviour in family* у заголовках англomовних жіночих журналів:

The 10 Most Important Lessons You Can Possibly Teach Your Daughter (*Cosmopolitan*, 2017).

З наведеного прикладу ми бачимо, що аналізований концепт представлений макрополем *positivebehaviour*, тобто дія жінки інтерпретована як позитивна. Головним завданням жінки у всі часи було материнство. Мати – це людина, яка завжди зрозуміє, підтримає і навчить, так би мовити дасть урок. Автор статті підкреслює позитивну конотацію саме тим, що головним завданням матері є піклування і навчання. Мовна репрезентація мікрополя *behaviour in family* реалізована дієсловом *to teach*, яке має тільки позитивну інтерпретацію поведінки жінки в родині зі своїми дітьми. А також іменником з прикметником в найвищому ступені порівняння *the most importantlessons*. Тобто жінка кожного дня навчає своїх дітей важливим урокам життя.

Проаналізуємо мовну репрезентацію макрополя *positive behaviour*, яка втілена мікрополем *behaviour at work* у заголовках англomовних жіночих журналів:

Incredibly Useful Tips for Speaking Up at Work (*Cosmopolitan*, 2017).

З наведеного прикладу ми бачимо, що аналізований концепт представлений макрополем *positivebehaviour*, тобто поради, які пропонує автор є позитивними та неймовірно корисними. Запропоновані підказки допоможуть читачу навчитися висловлювати свою точку зору і не боятися бути осоромленим чи приниженим, таку конотацію заголовка підкреслює вираз *speaking up*. Мікрополе концепту *behavior at work* у представленому заголовку репрезентоване іменником у множині *tips*, прикметником *useful* та прислівником *incredibly*, який тільки підсилює позитивну оцінку описаних у заголовку підказок.

Розглянемо приклад заголовку журналу, який корелює з негативним аспектом поведінки сучасних жінок в родині та на роботі:

What Causes Women Neglect Their Children? (Vogue, 2016).

З описаного заголовку ми бачимо, що конотація поведінки жінок по відношенню до своїх дітей є вкрай негативною, тому що мати не цікавиться своїми дітьми, а має інші важливі справи. Жінка розставила неправильні пріоритети в своєму житті і поведінці. Якщо мати народила дітей вона повинна займатися їх виховання та розвитком. Мікрополе *behaviour in family* реалізується дієсловом *to neglect*, що значить нехтувати, не дбати, упускати, не звертати уваги, не виконати свій материнський обов'язок, запускати. Цей синонімічний ряд дієслова *to neglect* тільки підкреслює негативну характеристику мікрополя. Автор, використовуючи саме це дієслово, засуджує таку вкрай негативну поведінку жінок до своїх власних дітей.

Розглянемо наступний заголовок: *Rudeness To Colleagues: Reasons. (Cosmopolitan, 2017).*

З наведеного заголовку стає зрозумілим, що концепт представлений макрополем *negativebehaviour*, тобто дії жінки інтерпретовані як негативні, тому що грубість це звичайно неприпустимо в поведінці жінки. Мікрополе *behaviour at work* репрезентується іменником *rudeness*. Коли колеги не знаходять спільної мови на роботі, це може призвести до зниження працездатності, бо вони не мають командного духу. Грубість, неввічливість та небажання поступитися є негативними характеристикам у спілкуванні між колегами.

Тому при лінгвокогнітивному моделюванні концепту *behaviour* зважаючи на обширність аспектів дослідження основним фактором відбору мовного матеріалу є

лінгвістичний фактор, сформований на основі оцінного знака або понять позитивна та негативна з точки зору людських морально-етичних норм поведінки жінки.

References:

1. Гусева А. Е. Лингвокогнитивная модель концепта «Поведение Человека» и ее вербальная реализация языковыми средствами современного немецкого языка / А. Е. Гусева // Серия: Лингвистика, 2016. – Вып. 3. – С. 160 – 167.
2. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс: монография / В.И. Карасик // Волгоград: Перемена, 2002. – 477 с.
3. Кравцов С. М. Структура концепта «Поведение Человека» / С. М. Кравцов // Серия: Филология, 2008. – Вып. 8. – С. 134 – 140.
4. Попова З. Д., Стернин И. А. Очерки по когнитивной лингвистике / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – Воронеж, 2001. – 191 с.

COMMUNICATIVE FAILURES PHENOMENON IN “THE BIG BANG THEORY” SERIES

Abstract: *The term of communication serves as a universal and cross-disciplinary one. In the present being it touches humanitarian, social, psychological and natural science. One of the most essential issues in the process of communication is a problem of misunderstanding, literal perception, information exchange and communication effectiveness.*

Keywords: *Communication, phenomenon of misunderstanding, communicative failures, speech act theory, communicative aim.*

In personal relations communicative failures are a very frequent phenomenon, because misunderstanding, inability to listen and express thoughts and ideas clearly serve as a permanent companion of the dialogical communication.

This phenomenon has attracted attention of linguistics in the middle of the 20th century. It is also actively studied by language scholars and every scholar gives his or her own interpretation of this term. However all of them concurred that communicative failure – is a partial or complete failure to express the communicative aim due to particular linguistic or paralinguistic factors.

The subject of research are communicative failures in “The Big Bang theory” series.

The object of research are semantic and pragmatic peculiarities of communicative failures.

The aim of this research is to indicate factors, which cause communicative failures, and to identify the most frequent types of communicative failures in “The Big Bang Theory” series.

Such scientists as Geoffrey Neil Leech and John Rogers Searle, who are considered as the founders of the speech act theory, and Herbert Paul Grice, who developed principles and postulates of dialogical communication, gave the grounding for communication failure phenomenon study. However this issue was studied thoroughly later by the soviet scientists such as Gorodetskiy, Yermakova, Poliakova and Vechkina, who developed the typology of communicative failures and applied it to the dialogical communication.

As a research material we used the scripts of “The Big Bang theory” series. We have thoroughly studied 100 episodes, identified and analyzed 200 samples of the most frequent communicative failures. Having conducted the research, we got the following results:

31% (62 units): comprise failures to comply with Grice’s principles and postulates;

20% (40 units): comprise communicative failures, caused by the differences in communicants’ profession;

16% (32 units): comprises communicative failures, caused by deordination of the rules of decorum;

13% (26 units): comprise communicative failures, caused by the differences in communicants’ background knowledge;

11% (22 units): comprise communicative failures, caused by difficulties to comply with lexical and sematic principles;

8% (16 units): comprises communicative failures, caused by communicants’ different territorial belonging;

1% (2 units): comprise the communicative failures, caused by the communication facilities (computer, telephone etc.)

References:

1. Leech G. Principles of Pragmatics. – L., 1983. – 82 p.
2. Searle J. Speech Acts. An essay in the philosophy of language. – Cambridge, 1970. – 203 p.
3. Austin J. How to do things with words? – Oxford, 1962. – 167 p.

LANGUAGE STRUCTURE, SEMANTICS, SYNTAX AND USE

Бомк Юлія

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри
англійської мови Главацька О.І.

НЕОНАЙМЕНУВАННЯ ОСОБИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ 'ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ'

Summary: *the article deals with neologisms that names persons of thematic group 'mass-media'.*

Keywords: *neologism, word formation, suffix, compounding.*

Інформаційна революція продовжує бути найбільш впливовим чинником щодо процесів поповнення словникового складу сучасної англійської мови. З «інтернетизацією» суспільства, зокрема, пов'язана найбільша кількість лексичних інновацій останнього часу.

Інтернет вважається частиною простору, яку вчені називають «інформаційною екологією» (information ecology). Ю.А. Зацний зазначає, що головною, відмінною рисою сучасної людини як «конституента» інформаційної екології учені вважають його «інформоядність». Вони підкреслюють, що сучасна людина функціонує за рахунок «поїдання» інформації, тому в англійській мові ця людина одержала найменування – характеристику у вигляді неологізму *informavore* (порівн. відомі слова, що характеризують тваринний світ із погляду джерел харчування – *carnivore, herbivore*) [1, с. 8].

У цілому, лексико-фразеологічні і семантичні інновації, що пов'язані з Інтернетом, відбивають, насамперед, вплив глобальної комп'ютерної мережі і новітньої техніки на різні аспекти громадського життя, розкривають вигоди інтернетизації і деякі негативні наслідки.

Великий вплив інформаційної революції відчують на собі засоби масової інформації. Виникли, наприклад, такі нові поняття, як «техномедія» (*technomedia*), «кібержурналістика» (*cyberjournalism*), а від цього

відповідно **cyberjournalist** – a journalist whose work is published on the Internet or in cyberspace (*cyber + journalist* ← *cyber* – relating to or characteristic of the culture of computers, information technology, and virtual reality; *journalist* – a person who writes for newspapers, magazines, or news websites or prepares news to be broadcast).

В Інтернеті виник і світ специфічних нових медіа, що об'єднуються під назвою «блогосфера» – *blogosphere* (*blogosphere* – численні веб-сайти у вигляді періодичних видань (журналів), присвячених певним «темам». Спочатку такі веб-сайти мали назву «веб-логи» (*weblogs*), а від них **iweblogger** – one, who maintains a weblog (*weblog + -er* ← *weblog* – a regular record of your thoughts, opinions, or experiences that you put on the internet for other people to read).

Новітні технології не тільки полегшують життя людей, але й можуть стати причиною дискомфорту. Мобільний телефон також здатен бути інструментом, за допомогою якого можна ігнорувати людину, дивлячись не на неї, а у свій телефон, що отримало назву *phubbing* (телескопія *phone+snubbing*), а людей, які ігнорують інших таким чином, називають **phubbers**.

Аналіз фактичного матеріалу дає нам можливість стверджувати той факт, що неонімації зазначеної тематичної групи утворені переважно способом складання основ: а) «чисте складання»: **sock puppet** – a fake persona used to discuss or comment on oneself or one's work, particularly in an online discussion group or the comments section of a blog (*sock + puppet* ← *sock* – a piece of clothing made from soft material that covers your foot and the lower part of your leg; *puppet* – a toy in the shape of a person or animal that you can move with strings or by putting your hand inside): *Siegel is not the only professional pundit to be caught in a sock puppet scandal. This year, Los Angeles Times business columnist Michael Hiltzik was stripped of his column and blog for using fake handles on his blog and those of his critics.* Economist John R. Lott, a scholar at the American Enterprise Institute, passed himself off as his former graduate student «Mary Rosh» to defend his work and attack critics. Cathy Young, «Journalistic ethics gone astray,» *The Boston Globe*, September 18, 2006; б) складання основ із усіченням: **camgirl** – a girl or young woman who broadcasts live pictures of herself over the web (*[web]cam + girl* ← *webcam* – a digital camera whose images are transmitted, often in real time, over the World Wide Web; *girl* – a young, immature woman, especially an unmarried one): *The search for an Internet «cam-girl» approaches its grubby conclusion. Of the three finalists*

for the Bravo TV competition, heavily plugged by the red top papers for the last few weeks, 23-year-old Essex girl Kate Bird looks favourite for the job of having her every bedroom move broadcast on the Internet by way of a "live" camera mounted on her bedpost. *The Evening Standard* (London), Jan 28, 1998; **politainer** – a politician who is or was an entertainer; a politician who makes extensive use of entertainment media, particularly during a campaign (*poli[tician] + entertainer* ← *politician* – a member of a government or lawmaking organization; *[enter]tainer* – someone whose job is to entertain people by singing, telling jokes, etc): *Jesse Ventura was a pro wrestler, then a mayor, then a governor. He now wants to be a talk show host.* *The Cincinnati Enquirer*, Aug 5, 2003; **meformer** – a social network user who posts updates that mostly deal with that person's activities, thoughts, and feelings (*me + [in]former* ← *me* – the objective case of I, used as a direct or indirect object; *informer* – a person who informs against another, especially for money or other reward): *Love tweeting about your social life and crave the opportunity to share your thoughts, feelings and emotions? Then you're a meformer. But if you prefer posting links to news websites, love interacting with friends and have a cult following you're an informer.* *Sydney MX*, Oct 21, 2009; **Googleganger, Google-ganger** – a person who has the same name as you, and whose online references are mixed in with yours when you run a Google search on your name (*Google + [doppel]gänger* ← *to Google* – to search for information on the web, particularly by using the Google search engine; *doppelgänger* → *doubleganger, double-goer* – counterpart of a person): *The point is, when you Google yourself, it's a bit of a blow to your ego when you discover that: A) your name isn't unique, and B) other people have done more with it than you. These are your so-called Googlegangers, from the German «doppelgänger.»* *Chattanooga Times Free Press*, Apr 16, 2010; порівняйте синонімічне слово, утворене «чистим» складанням: **Google doppelganger**: *We're googlegangers, doppelgoogles, or as a New Yorker magazine cartoon aptly put it: Google doppelgangers. We're virtual duplicates revealed through the Internet –with the particular help of the supremo search engine Google.* *The Globe and Mail*, Nov 27, 2003.

Одиничними прикладами представлені суфіксальні неонімації: *disconnectionist* – a person who advocates spending time away from online activities, particularly for mental or spiritual rejuvenation (*disconnection + -ist* ← *disconnection* – a lack of connection; a disparity): *Why has silence become a commodity? To some extent it seems an outgrowth of a back-to-basics, purity-as-priority impulse. Food can't get from the farm to the table fast enough; toxins*

must be avoided at all costs; the «disconnectionists» preach digital detox. New Republic, March 4, 2014; *domainer* – a person who makes a living from domain name speculation or by purchasing popular domain names and filling the sites with advertising (*domain + -er* ← *domain* – an area of interest or an area over which a person has control): *A single good domain name – Candy.com, Cellphones.com, Athletesfoot.com – can bring in hundreds of dollars a day, in some cases while the owner hardly lifts a finger.* Business 2.0, Nov 18, 2005

Отже, неомінації особи зазначеної тематичної групи утворені переважно шляхом складання основ та суфіксації. Таким чином, у сучасній англійській мові сфера інформаційних технологій є багатим джерелом утворення неологізмів, у тому числі і на позначення особи.

Неологізми відображають стан та зміни в англійській концептуальній картині світу, у якій новітні технології стають новим виміром життя сучасної людини, впливають на її психологічний стан. Можна впевнено сказати, що неологізми виникали і будуть надалі виникати у мові. Людина розвивається, а тому і розвивається мова, якою вона спілкується, яку використовує у роботі та побуті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зацний Ю.А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття / Ю.А. Зацний, А.В. Янков. – Вінниця : Нова Книга, 2008. – 360 с.
2. Wordspy [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.wordspy.com/>
3. Cambridge Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dictionary.cambridge.org/>

НЕОЛОГІЗМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ОСОБИ, ЯКА СТРАЖДАЄ ВІД ФОБІЇ

Summary. *The article deals with English neologisms that nominate persons who have the strong fear of objects and phenomenons.*

Keywords: *neologism, nomination, phobia, suffix, fear.*

Згідно з останніми оцінками експертів найбільшого британського фонду охорони психічного здоров'я Mind, більше десяти мільйонів людей у світі страждають від різних фобій, причому жителі мегаполісів – вдвічі частіше, ніж мешканці невеликих населених пунктів. Однак реальні масштаби лиха можуть виявитися значно більшими, тому що багато-хто ретельно приховують свої страхи.

Сучасний вокабуляр англійської мови постійно зазнає змін, що репрезентують, перш за все, постійними оновленням неологічної ланки. О.Л. Гармаш зазначає, що неологічний арсенал словникового фонду англійської мови складається не лише з «готових» одиниць комунікації, вона ж оперує словотворчими морфемами. При цьому функціональну роль афіксальних морфем у процесі творення нових слів практично не можна перебільшити, оскільки саме вони дають життя цілому ряду похідних лексичних одиниць, що відбивають реалії розвитку всіх суспільних сфер, чим і визначається актуальність лінгвокогнітивних розвідок у цьому плані [1, с. 91].

Аналіз фактичного матеріалу дозволяє зазначити, що неонімації особи тематичної групи “Особа, що страждає від фобії” утворенні лише суфіксальним способом із використанням нульового та матеріально вираженого суфіксів. У похідних *hoplaphobe*, *ebolaphobe*, *ophiophobe*, *xenophobe* та ін., морфема *-phobe* не виконує дериваційної функції, яка властива афіксам, а входить у структуру мотиваторів; тому вважаємо, що дані слова утворені за допомогою нульового суфікса:

hoplaphobe – a person who has a hoplophobia (*hoplaphobe* + ⁻ ← *hoplophobia* – the fear of guns): *A Utah gun-rights group has an eye out for hoplaphobes. Never heard of*

hoplophobia? Most people haven't. The made-up word to describe people who fear guns hasn't caught on. Not even longtime gun enthusiasts are familiar with the term. Deseret News (Salt Lake City, Utah), December 29, 2003;

ebolaphobe – a person who has an ebolaphobia (*ebolaphobe* + ⁻ ← *ebolaphobia* – the fear of the Ebola virus): *You know what? I'm afraid I'm going to end up being called an Ebolaphobe, and I'm Ebolaphobic. I fully expect the Regime to drag that term out. You wait. It's going to happen. "I'm waiting to be called an "Ebolaphobe" Baghdad Bob, October 15, 2014;*

ophiophobe – a person who has an ophiophobia (*ophiophobe* + ⁻ ← *ophiophobia* – the fear of snakes): *Which was echoed by someone who appeared to be a genuine ophiophobe and was genuinely curious why letting them all die out would be a such a bad thing?* JpatBrown (MuckRock), June 17, 2016 [2];

xenophobe – a person who has a xenophobia (*xenophobe* + ⁻ ← *xenophobia* – the person who fears that which is unknown; one who fears people who are different from oneself, especially foreigners): *Donald Trump is not too worried about people calling him "xenophobe" or "nativist", if his comments to Boston radio host Howie Carr are any indication. Carr wrote in the Boston Herald on Thursday that aboard the presumptive Republican nominee's plane after attending a rally in Bangor, Maine, he mentioned a protest sign earlier in the day in Boston, which he recalled as saying, "RACIST SEXIST BIGOT FASCIST XENOPHOBE ISLAMOPHOBE TRUMP."* "Trump: How many people know what 'xenophobe' means?" Nick Gass, June 30, 2016;

hexakosioihexekontahexaphobe – a person who is obsessed with a hexakosioihexekontahexaphobia (*hexakosioihexekontahexphobe* + ⁻ ← *hexakosioihexekontahexaphobia* – the fear of the number 666); this several mouthfuls of a word combines the Greek roots *hexakosioi* (six hundred), *hexekonta* (sixty), and *hex* (six); *-phobia* (fear). It's also, at 29 letters, by far the longest single-word entry in the Word Spy database. (The previous record holders, at a mere 23 letters, being [deconstitutionalization](#) and [paraskevidekatriaphobia](#)): *Hi, I'm Jane Doe and I am Hexakosioihexekontahexaphobe.* [J-dizzle fo shizzle](#), December 29, 2005 [2].

До менш продуктивних моделей відносимо похідні із суфіксом *-phobe*, який має грецьке походження та використовується передусім в галузі психіатрії з метою номінації явищ психічних розладів різної етимології, осіб, які мають неприязнь або ненависть до певного явища або об'єкту [1, с. 92]:

americanphobe – a person who dislikes or fears Americans and [America](#), its government, or its culture (*american + -phobe* ← *American* – an inhabitant of the Americas; – *phobe* (see above): *An Americanophobe can be found on web forums, spreading their dislike and bad attitude regarding a largely friendly, decent, and humble American population (NOT Government....that's different! lol) to the international community without reason.* [PoutineHoser](#), September 29, 2013 [2]; **pomophobes**– a person who fears, dislikes, or hates postmodernism and/or postmodernists (*pomo + -phobe* ← *pomo* – abbreviation of postmodern; – *phobe* (see above): *I'm only a mild pomophobe myself. IMHO PoMo, with other schools of critical theory, is dangerous when embraced by people who haven't slogged through the canonical works—when it's just an intellectually lazy end-run around the substantive learning.* “What are the best words or phrases you’ve coined or believe you did?” [Kaiser Kuo](#), January 25, 2012;

fatphobe – a person who worries excessively about the fat content of their food or one who has a negative perception of fat people and/or obesity (*fat+ -phobe* ← *fat* – carrying more fat than usual on one’s body; plump; not lean or thin; –*phobe* (see above):

A: You should try to pick up that girl.

B: I would, but the cankles, spider veins, and pendulous, flopping slabs of blubber don't really spark my desire.

A: Fat phobe!

Gojogongua, July 27, 2007 [2].

Спостереження над неонайменуваннями осіб, які страждають фобіями підтверджують думку О.Л. Гармаш, що такі одиниці мають значення: *a person who is obsessed with...; a person who has strong fear of...; a person who is against/hate/worry/dislikes...*[1, с.96]. Однак чільне місце займають похідні зі значенням “*a person with a strong fear*”. Розглядаючи в наведених прикладах феномен страху ми зустрічаємось з багатограним визначенням його як складного емоційно-психічного стану людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гармаш О.Л. Англомовна епідигматика та розвиток вокабуляру: [монографія] / Гармаш О.Л. – Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2009. – 128 с.
2. Urban dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.urbandictionary.com/>

3. Word Spy. The Word Lover's Guide to New Words [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.wordspy.com/>

4. Wiktionary, the free dictionary [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://en.wiktionary.org/>

FUNCTIONS OF ITALICS IN "N." BY STEPHEN KING

Abstract: *The article focuses on the use of italics as stylistic means in the short story "N." by Stephen King.*

Key Words: *horror genre, functional italics, horror tropes, short story, Stephen King.*

Stephen King uses horror tropes for engulfment. In his work "Dance macabre" the writer differentiates two groups of horror:

- those in which the horror results from an act of free and conscious will—a conscious decision to do evil;
- those in which the horror is predestinate, coming from outside like a "stroke of lightning" [3].

The stories of horror which are psychological "those which explore the terrain of the human heart" [3] almost always revolve around the freewill concept; "inside evil". Horror tales which deal with "outside evil" are often harder to take seriously: "they are apt to be no more than boys' adventure yarns in disguise, and in the end the nasty invaders from outer space are repelled"[3].

In the short story collection "Just After Sunset" there are only flashes of the kind of recognition that King the novelist provides; the short-story form does not allow him the space to fully extend his plot devices. That was extremely apparent in the short story "N." The tale has a complex story-within-a-story structure. The story showcases King's "almost unholy ability for making the natural world seem like something not of this world" [6]. This is expressed with the help of a number of literary devices, most notably italics.

Italics are widely used in the story to enforce the effect of what is said and in order to highlight the importance of the word or phrase, its meaning in understanding the main idea of the utterance. Italics are used to emphasize:

- If spoken, the italicized word would be stressed: “Of course, he *did* fall at a spot we all knew well one he had asked me about only last Christmas – but it was no accident” [4].

- The italicized words contain the point: “The thing is, the manuscript seems alive, and not in a good way.” “Not in spite of the manuscript’s disturbing nature but because of it and if *that* isn’t obsessional, what is?!?” [4].

- The strengthening of the sense of horror, gradual increase of a quality of phenomenon intensity: “You understand, Dr. Bonsaint, but you don’t understand ” “*More* horrible, really, because human is always more horrible, don’t you think? Because we *know* human, we *understand* human. Or think we do.” [4].

- The word needs thinking over to yield its full content: “The thing is, the manuscript seems *alive*, and not in a good way.” [4].

- In dialogue, conveying unprepossessing or amusing characteristics: “That sense of *thinness* swept over me again, as if the world was fragile at this particular place, and one person would be enough to cause an unimaginable cataclysm” [4].

Moreover, Stephen King uses italics as more instrumental mean in creating the sense of horror [2], they are as following:

- Newspaper and magazine titles: “*Times*”, “*Call*”, “*People*” [4];
- Song titles: “*You Can’t Go Home Again*” [4];
- Film titles: “*Star Wars*” [4];
- Letters: “Also a note. Just two words. *Sorry, Doc*” [4];
- Quotations in the text proper: “Before hanging up, I asked her if he left a note. She said yes. Three words. *I am so tired*” [4];
- Places: “*Ackerman’s Field*” [4];
- Inner monologue: “*I cannot live my life this way*” [4].

Also italics are used to underline something unknown, supernatural and to enforce atrocity. There is uncertainly modality as horror forming strategy: “I understood other things too. One was that I had activated the place *just by looking at it*.”, “My...my *symptoms*, as you call them... come in clusters.”, “By then I think I would have destroyed any pictures I took of *that* place, anyway. If *it* allowed me, that is.” [4].

Hence, the functions of italics in the sort story "N." by Stephen King are realized in two aspects: these used in metaphorical meaning to reinforce the effect of horror depiction, and those more commonly used for text structuring purposes and heightening of pace.

References

1. A Dark Nights Dreaming: Contemporary American Horror Fiction/ edited by Tony Magistrale, Michael A. Morrison. –University of South Carolina, 1996.
2. Fowler, H. W. A Dictionary of Modern English Usage / H. W. Fowler // 2nd Oxford: Oxford University Press, 1965.[Internet resource].
3. King S. Dance Macabre / Stephen King. – New York: Gallery, 2010. [Internet resource].
4. King S. Just After Sunset: [stories] / S. King. – New York: Simon & Schuster, 2008. [Internet resource].
5. Lovecraft H. P. The Annotated Supernatural Horror in Literature / H.P. New York, NY: Hippocampus Press. – 2012, 228 p.
6. Taylor Charles Little Bites of Horror / Charles Taylor // Book Review – 'Just After Sunset – Stories' by Stephen King – Review – com.– November 23. –2008.

ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЕННЯ ВЛАСНИХ ІМЕН У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Abstract: *The article deals with studying of the proper names in English, their origin and functioning. Diachronical aspect is taken into consideration in the research.*

Key words: *onim, extralingual, typologization, origin.*

Кінець XX – початок XXI ст. характеризується зростанням інтересу науковців до проблеми функціонування та трансформації ономастичного матеріалу. Зрозумілим стає взаємозв'язок між розвитком ономастичних компонентів та мовної системи в цілому.

Мова охоплює безліч власних імен, які супроводжують нас у різних сферах життя. У кожній мові є свої власні особливості функціонування імен та прізвищ, які можуть розвиватися синхронно із мовною системою, а також можуть належати до різних історичних періодів, або бути запозиченими з інших культур[1].

Процес виникнення, формування та трансформації власних імен був тісно пов'язаний із розвитком та ускладненням суспільних відносин. Етимологічні зміни антропонімів були обумовлені змінними тенденціями в мові та суспільстві.

Актуальність окресленої теми зумовлена потребою здійснити системний аналіз функціональних змін власних імен в етимологічному та семантичному аспектах. Мета роботи – виявити і проаналізувати закономірності трансформації етимологічного та семантичного аспектів функціонування власних імен у англійській мові.

Об'єктом дослідження роботи є англійські імена та прізвища.

Предметом дослідження є етимологічні та семантичні особливості функціонування англійських власних імен.

Ономастика вивчає історію та закономірності виникнення, розвитку і функціонування, зміни, поширення і структури власних імен у мові і [мовленні](#), в літературній і [діалектній](#) сферах. Власні назви позначають окремі одиничні об'єкти.

Належність одиниці – провідна ознака власної назви. Другою ознакою, яка розрізняє власні та [загальні назви](#), є відношення до поняття: загальні назви – носії понять, а власні назви включають усю відому мовцеві інформацію про свої [денотати](#), без певних узагальнень, і тому пов'язуються з поняттями лише тією мірою, якою вказують на різновид об'єктів, до яких належать їх денотати.

Власні назви з'являються тоді, коли індивідуальне розрізнення набуває суспільної значущості. Сукупність усіх власних назв мови становить її [ономастичний](#) простір. Власні назви належать до мовних універсалій – вони існують в усіх мовах світу. Але в кожній мові власні назви мають свої специфічні ознаки [1].

Вживаючи в повсякденному мовленні те чи інше слово, ми й не замислюємося, звідки воно прийшло і яким було його первинне значення. Звернення до різного роду словників, розширює і поглиблює знання не тільки в галузі лінгвістики, а й у сфері історії, географії, літератури, культури. Особливо важко встановити первинне значення власних імен. У сучасній науці безліч дисциплін займаються вивченням онімів у різних аспектах, проте значенням власних імен займається етимологія.

Історія значень слів тісно пов'язана з історією народу, тому етимологічні дослідження набувають першорядного значення при вирішенні важливих історичних, етнографічних, питань тощо. У результаті досліджень про значення слів на етапах мовного розвитку одержують [висновки](#) щодо конкретних уявлень про [життя](#) і [мислення](#) носіїв мови в доісторичні часи, про які часто не збереглося писемних пам'яток[1].

Розібратися в складних семантичних зміщеннях, які відбуваються у власних іменах за історичного розвитку, без етимологічної інформації часто просто неможливо. Такі дослідження є ефективним засобом для кращого розуміння ментальних особливостей народу. Визначення походження та дослідження історії звичних слів та [архаїзмів](#), [діалектизмів](#), [топонімів](#), [антропонімів](#), [етнонімів](#), спеціальних термінів стимулює інтерес до культурних традицій народу. Дослідження будь-якої мови обов'язково потребує звернення до етимологічних даних. Мовознавчі розділи – [фонетика](#), [лексикологія](#), [морфологія](#), [фразеологія](#) так чи інакше застосовують її результати[1].

В етимології застосовують ряд методів для вивчення походження власних імен, деякі з яких:

- порівняльно-історичний метод, основою якого є реконструкція (відтворення) звукових форм і значень, спільних для зіставних слів і [морфем](#) як декількох мов (зовнішня), так і однієї мови (внутрішня реконструкція).
- дослідження [семантичних змін](#) (вивчення та зіставлення семантичного значення на різних етапах історичного розвитку);
- типологічний метод (аналіз та типологізація основних семантичних та структурних змін власних імен);
- описовий метод (планомірна інвентаризація антропонімів і пояснення особливостей їх будови та функціонування на певному етапі розвитку мови).

Англійські особові імена як складова частина лексики відрізняються від інших лексичних одиниць значною динамічністю й змінністю. Але ця динаміка не позбавляє їх своєрідної внутрішньої структурної організації. Специфіка особових імен виявляється у їхніх семантичних і прагматичних особливостях[2].

Проблема семантики власних назв і визначення їх значення належить до основних і дискусійних питань сучасних ономастичних досліджень. Власні назви відрізняються від загальних назв завдяки їхнім аспектуальним особливостям, тобто значенням та позначенням. Проте, аналіз власних і загальних назв доводить, що ці лексико-семантичні категорії іменників виявляють спільні риси як у категоріальному, синтаксично-структурному, так і в соціолінгвістичному аспектах[3].

Отже, можна стверджувати, що у власної назви, як і у загальної, простежується єдність позначеного і позначення. Ця єдність історично закріплюється у членів мовного колективу, викликає у них відповідні асоціації, спонукає до певного реагування.

В основі семантики оніма лежить значення власної назви, що включає мовну, мовленнєву та екстралінгвальну інформацію, з яких остання є більш значимою і відбиває культурно-історичний, естетичний, моральний і соціальний компоненти.

Отже, етимологічне дослідження власних імен виконує важливі завдання. З його допомогою стає можливим визначити особливості виникнення, розвитку та зміни власних імен, а також передумови їх історичного функціонування.

Список використаних джерел

1. Архангельська А.М. До питання про засади побудови загальної ономасіологічної моделі номінації / А.М. Архангельська // Мовознавство. – 2007. – № 4-5. – С. 20-35.
2. Гнаповська Л.В. Лінгвокогнітивні та лінгвокультурологічні характеристики англійських антропонімів германського походження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 „Германські мови” / Людмила Вадимівна Гнаповська. – К., 1999. – 19 с.
3. Карпенко О. Проблематика когнітивної ономастики. Монографія / О. Карпенко. – Одеса: Астропринт, 2006. – 377 с.
4. Alford R.D. Naming and identity: A cross-cultural study of personal naming practices / D. Alford. – New Haven, CT: HRAF Press, 1987. – 97 p.

(Oksana Gusak) O.O. Гусак

Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка

Науковий керівник: Т.В. Яхонтова, доктор філол. наук, професор

ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ У РОМАНІ В.ГОЛДІНГА «ВОЛОДАР МУХ»

The article is dedicated to investigation of lexical means of transferring emotions in the novel "Lord of the flies" by W. Golding (slang words, vulgarisms, dialectal and children words, shortenings, interjections and intensifiers).

Key words: *slang, emotionality, interjection, shortenings.*

Останнім часом у лінгвістиці з'явився етимологічний напрямок, у якому активно розробляється проблематика "емоцій в мові". Зросла увага до вивчення текстів, які виражають "світ емоцій", зокрема тих засобів, за допомогою яких мовець (письменник) виражає своє ставлення до тих чи інших людей, явищ, фактів, передає свої почуття, емоції. Помітне місце серед таких текстів займає роман американського письменника В. Голдінга «Володар мух».

Метою нашої розвідки є дослідити мовні засоби, які передають позитивне та негативне емоційне забарвлення, надають певному елементу висловлювання більшої виразності, підкреслюють колоритність мови з метою привернення уваги слухача/читача.

Мовне вираження "світу емоцій" на матеріалі роману В.Голдінга було об'єктом поодиноких досліджень, тому актуальним є проведення аналізу лексичних експресивних засобів художнього мовлення його творів.

Вивчення емоцій завжди цікавило вчених, дослідників, які працюють у галузі цілої низки наук (філософія, фізіологія, психологія, лінгвістика та інших). Такий інтерес не є випадковим, оскільки проблеми емоцій та їхня роль в житті людини є багатограними. Емоції є невід'ємною складовою психології людини, вони проявляються певною мірою в усіх сферах її діяльності.

Дослідники В.А. Чабаненко [5] та Т.В. Аносова [1] виділяють серед лексичних засобів три групи:

- мовні одиниці, які безпосередньо виражають емоції (це емоційні вигуки),
- категорія слів, що називають або характеризують емоції людини;
- мовні одиниці, які можуть і виражати, і передавати емоційне ставлення мовця до будь-якого предмета або явища.

І лише з однією класифікацією погоджуються всі лінгвісти. Це поділ на позитивні та негативні емоції, які філософія подає як прості.

У сучасній англійській мові є великий набір мовних засобів: фонетичних, лексичних, граматичних, які Голдінг використовує для вираження емоцій у своїх романах:

I. Фонетико-графічні:

1) різного роду скорочення (s'right = that's right; gimme = give me; dunno = don't know; 'kew = thank you);

2) дієрези ('stead = instead, 'cos = because);

3) пропущення початкового "h" ('alleluia = halleluia; 'ave = have; 'eaven = heaven).

II. Лексичні:

Роман переповнений різного роду вигуками, які позначають захоплення: "Gosh", "Golly" та звуконаслідуваннями: "wubber" "Whee-aa-oo!", "Sche-aa-oo!", що характерно саме для дітей. Щоденне мовлення підлітків з характерними скороченнями (halt a sec, Gib, littleuns biguns), вульгаризмами (pills, Bollocks to the rules, Sucks to your assmar) у поєднанні з поширеними в усному мовленні виразами типу "Beast my foot", "You can't halt swim" – усе це рельєфно виділяється на тлі літературного, граматично правильного слова автора. Не забуває Голдінг про те, що його герої – школярі, тому, повинні використовувати у своєму мовленні сленг: "He'd have been waxy"(він би псіханув), "old waxy" ("злюка" – кличка учителя).

Для передачі чужого мовлення, Голдінг, брав до уваги вікові особливості своїх персонажів. У тексті неодноразово зустрічаємо "дитячі" форми слів, наприклад, "beastie", "snake-thing". Варто звернути увагу на такі характерні для віку підлітків та модні для їх часу словечка для того, щоб виразити сильні позитивні емоції: "wacco", "wizard", "smashing". Також для вираження душевного стану автор знаходить наступні слова – "barmy", "batty", "cracked", "crackers", "bomb happy" (пор. укр. відповідники: псих, чокнутий, з привітом).

Особливою характеристикою літературного розмовного мовлення є використання слів, значення яких можна зрозуміти лише у певному контексті: thing something, a thing like this ("So you see," said Ralph, "we need hunters to get us meat. And another thing." [6, с. 25]. "Now we come to the most important thing" [6, с. 27].

Для мови роману Голдінга типовим є використання різного роду інтенсифікаторів лексичного значення: сталі вирази типу the hell ("How the hell should I know?" [6, с. 71]), заперечні сталі вирази: Not for fun. Not for laughing and falling off the log" [6, с. 48]. Основна їхня функція – вираження емоцій.

Мовлення персонажів не є точним відтворення живої розмовної мови, воно відображає певні риси такого мовлення, оскільки мовлення героїв підпорядковується жанру твору та авторському індивідуальному стилю.

Тому загалом можемо зробити певні висновки, що «Володар мух» В. Голдінга є джерелом емоційно-заряджених лексичних одиниць, які, безумовно, слугували передаванню почуттів дітей надзвичайно реалістично та емоційно.

Список використаних джерел

1. Аносова Т.В. Проблема лексикографического отображения коннотации / Т. В. Аносова // Нова філологія. – Запоріжжя : ЗДУ. – 2002. – № 3 (14). – С. 7-
2. Долинин К.А. Интерпретация текста: Французский язык: Учебное пособие. Изд. 4-е. / К.А. Долинин. – М. : КомКнига, 2010. – 304 с.
3. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За редакцією Н.Д.Бабич. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 496 с.
4. Левицкий В.В. Квантитативные методы в лингвистике / В.В.Левицкий. – Винница: Нова Книга, 2007. – 264 с.
5. Чабаненко В.А. Стилiстика експресивних засобiв української мови / В.А. Чабаненко. – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – 351 с.
6. Golding, W. Lord of the flies. The pyramid. Envoy extraordinary / W. – М.:Progress Publishers, 1982. – 517 p.

ЛІНГВІСТИЧНИЙ МЕХАНІЗМ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Abstract: *The article describes and analyzes the nature and meaning of the comic; there is a systematic theory of humor; the peculiarities of a linguistic mechanism for creating a comic effect on the material of American and British jokes are studied.*

Key words: *humour, pragmatics, linguistics, incongruently, memorat.*

Гумор є важливою частиною спілкування між людьми, це найкращий спосіб швидко налагодити контакт з людиною, завоювати її прихильність та повагу. Саме гумор вважають ознакою розуму, освіченості та ерудованості. Гумор часто не є універсальним і не переноситься з однієї культури в іншу, зазвичай через те, що залежить від деталей конкретного культурного оточення. З одного боку, в епоху глобалізації відмінності між культурами стають все більш зрозумілими, а гумор стає більш універсальним. З іншого – у кожній соціальної групи є певні рамки, куди гумор не пускають [4, с. 18].

Одним із найпоширеніших різновидів сучасних англомовних жартів є *анекдот*, який в англомовному лінгвокультурному середовищі визначається як наративний жарт. У давні часи анекдоти називалися *побутовими меморатами* як малий наративний жанр, який передавав власні спогади про події, свідком яких був оповідач [3, с. 153].

Комічне є грою зі змістом, когнітивний механізм якої є *комічна інконгруентність*. Несподіваність, суперечності, відхилення від норми є базовими чинниками породження комічного ефекту [4, с. 21].

У плані прагматики інконгруентність у жарті виявляється в карикатурному змалюванні образу, грі на двозначності, висміюванні звичних фактів. Але це не звичайне висміювання, а зниження статусу персонажа у вигляді жартівливого перекидання загальноприйнятих норм. У плані синтактики – це співвідношення жарту з його формальними типами, з різними текстами [5].

Вивчення особливостей народної сміхової культури британців і американців допомагає зрозуміти специфіку їх менталітету, характерний набір когнітивних, емотивних і поведінкових стереотипів етносу. Особливості гумору в англосаксонській та американській лінгвокультурах є специфічними та різними. Англійці – манірні, емоційно стримані, неконфліктні, толерантні, що знаходить прояв у гуморі. Американці більш демократичні, і гумор становить чільну частину їхнього повсякденного спілкування.

Характерна риса британського менталітету і, відповідно, стереотипу британця – незворушність у неправдоподібних ситуаціях. Проте, спостерігається тенденція до жартування англійців над своїми консервативними звичками та традиціями. Британському гумору притаманна дотепність, а отже, перевага інтелектуальних гумористичних форм (каламбурів, оксиморонів, нонсенсу, парадоксів), в основі яких – інконгруентність. Саме цей когнітивний процес отримання морального задоволення від усвідомлення своєї власної значущості є для британців одним з основних психологічних стимулів до аналізу гумору [4, с. 25].

Відмітні риси американської сміхової культури зумовлені історичним розвитком США. Особливо виділяється гумор фронтира, що став основою для розвитку таких жанрів, як нісенітниця, “неймовірні історії” (tall tales), трикстери (practical jokes), анекдоти (yarns). Невід’ємна риса американських жартів – перевертання повсякденного, неповажне ставлення до традицій, комізм алогічного. У британському та американському жартах відзначається тенденція до зменшення формальності, вживання зниженої лексики, мета якої – мінімізувати дистанцію спілкування.

В основі жарту лежить комічний образ-маска, що добре впізнаваний соціумом. Цей образ-маска породжує комічну інконгруентність, яка провокує створення суб’єктивного оцінного комічного образу або ситуації, знання про які для комунікантів є обов’язковою умовою. Словесна гра в жарті ґрунтується на знанні системи одиниць мови, на здатності індивідів до їх творчої інтерпретації. Такого роду використання мови є когнітивним процесом і передбачає наявність загальних фонових знань як у адресанта, так і в адресата. Інконгруентність у жарті побудована на ефекті обману, що схожий на правду, ефекті обманутого очікування, який ґрунтується на сукупності стилістичних

прийомів. Порушення передбачуваності становить основу експресивності, й тому інконгруентність у жарті пов'язана з емоційною стороною висловлювання. Наприклад:

Visitor (in a restaurant): *Do you serve crabs here?*

Waiter: *We serve everyone. Sit down* [1, с. 263].

Багатозначність дієслова *to serve* (1) *обслуговувати* і (2) *подавати*, а також іменника *a crab* (1) *краб* і (2) *нудна людина* провокує уведення інтерпретатора жарту в оману, принаймні спочатку. Комічний ефект у цьому жарті є результатом помилкової адресантної посилки, що базується на пресупозиціях, дуже далеких від прогнозованих. Адресант намагається залучити адресата в гру, в результаті якої останній інтерпретує анекдот, використовуючи непрямі значення цих слів.

Обов'язкова умова комічного – виникнення “подвійного світу”, тобто на фоні нормального, очікуваного, стереотипного світу виникає інший, зі зміщеними орієнтирами. В англійській культурі це характерно для жартів про прибульців та неземні цивілізації, про дослідження космосу й космічні феномени; про віртуальну реальність та комп'ютерні технології; про біблійних персонажів, а також про казкових героїв, привидів і монстрів:

– *I didn't believe in **ghosts** either, so I said I'd stay in the haunted house. I moved right in and the first night at three o'clock in the morning, a **ghost came through the wall** just as if there weren't no wall there at all.*

– *What did you do?*

– *I went through the opposite wall the same way* [2, с. 246].

Гумор у цьому жарті виник за рахунок гротеску, а також прийому контрасту: порушення онтологічної норми відображено шляхом залучення сутності, що знаходиться за межами розуміння, оскільки не існує в реальності.

Зразком використання ціннісних аномалій як джерела комічного є також “чорний гумор”: *Minutes before the cremation, the undertaker quietly sat down next to the grieving widow. “How old was your husband?” he asked.*

*“**He was ninety-eight**”, she answered softly. “**Two years older than I am**”.*

“Really?” the undertaker said. “Hardly worth going home, wouldn't you say?” [1, с. 257].

Показне співчуття трунаря на початку жарту переходить в іронічне порівняння в середині жарту: асоціативний стереотип, який виходить зі вступної частини, стає в різке

протиріччя із змістом фінальної частини. Показний алогізм поведінки трунаря сигналізує про умовний, ігровий характер дій, які описують. Комічний ефект тут виникає через зіткнення двох взаємно суперечливих “прототипних світів цінностей”.

За допомогою жартів, наприклад, американці реагують на відомих представників цієї країни. Коли в 1981 р. потонула актриса Наталі Вуд (Wood), з'явився такий “чорний” гумор:

– *What's the only wood that doesn't float?*

– *Natalie* [2, с. 172].

У жарті обігрується прізвище актриси *Wood*, яке омонімічне іменнику *wood* – дерево. В основі цього анекдоту – референція: претензія на достовірність пов'язана з реальною особистістю.

Порушення норм у жартах на лінгвоситуативному рівні спостерігаються в разі таких відношень: суб'єкт-суб'єкт; людина-простір/час; людина-діяльність. Жарт стає комічним, якщо порушуються норми в цих відношеннях. Принцип невідповідності між суб'єктом та діяльністю – характерна риса анекдотів. Так, у жартах про лікарів, теми життя-смерть модифікується такими стереотипами: непрофесіоналізм, бездушність, надмірна педантичність, користолюбство, наприклад:

Young doctor: *Why do you always ask your patients what they have for dinner?*

Old doctor: *It's a most important question, **for according to their menus I make my bill*** [2, с. 235].

Гумористичний ефект полягає у використанні різних пресупозицій з питання: молодий лікар передбачає відповідь, яка асоціюється з лікуванням, проте, старий лікар використовує алогічне парадоксальне судження, інконгруентне до запитання.

Отже, засобами логіко-мовленнєвої інконгруентності є: двозначність, іронічні фігури, оксиморони, прийоми “наївна правда”, “реверс”, прийом комічного тлумачення слів, синтаксичні конвергенції.

Список використаних джерел

1. Rubin L. D. Jr. *The Great American Joke* / D. Jr. Rubin // *Humor in American : An Anthology* / [Enid Veron (ed.)]. – N.Y.: Harcourt Brace Jovanovich, 1976. – P. 255-265.

2. The Book of American Humour 20th Century. – М.: Raduga Publ., 1984. – 522 р.
3. Кімакович І.І. Традиційний анекдот у контексті сміхових явищ української культури [Текст]: дис. ... канд. філол. наук: 10.01.07 / І.І.Кімакович; НАН України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. – К., 1996. – 248 с.
4. Самохіна В.О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії і США: текстуальний та дискурсивний аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук: 10.02.04 – германські мови / В.О. Самохіна. – К., 2010. – 38 с.
5. Сусов И. Лигвистическая Прагматика [Електронний ресурс] / И. Сусов. – Режим доступу: <http://homepages.tversu.ru/~ips/Pragmk.html> (9 квіт. 2017).

НЕОНАЙМЕНУВАННЯ ОСОБИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ 'ВІДНОСИНИ МІЖ ЧОЛОВІКОМ ТА ЖІНКОЮ. СІМЕЙНІ СТОСУНКИ'

Summary: *the article deals with neologisms that names persons of thematic group 'relations between men and women and family relationship'.*

Keywords: *neologism, word formation, suffix, compounding, acronym, abbreviation.*

Словниковий склад англійської мови, як і інших мов, постійно розвивається. Поява нових умов існування людини, нові стосунки між мовцями, нові галузі знань та концепції вимагають відповідних змін у мові, які б відображали навколишню реальність та внутрішній світ мовця. Адже саме лексичний склад є тим компонентом мови, якому притаманні постійні зміни, що пояснюються новими когнітивними та комунікативними потребами мовців. Таким чином, з'являються численні нові слова – неологізми, які можна інтерпретувати як лексичні відповідники до змінених комунікативних умов. Неологізми пов'язані практично зі всіма сферами життя сучасного англomовного суспільства [1, с.46].

В даній статті ми робимо спробу семантико-структурного аналізу неонімацій особи тематичної групи 'Відносини між чоловіком та жінкою. Сімейні стосунки', що відображають стиль життя сучасних людей, їх взаємовідносини.

Аналіз фактичного матеріалу даної групи дає можливість стверджувати той факт, що зазначені одиниці утворені переважно словоскладанням: **elderwed** – an [elderly married](#) person, especially one whose marriage occurred late in life (*elder + wed* ← *elder* – a person of greater age than someone specified; *to wed* – to get married to): *Elderweds: older people who get married for a second time in their lives*. The Globe and Mail (Canada), Oct 6, 1999; **trailing spouse** – a person who gives up his/her job in order to follow the spouse to a new location where that person has found employment (*trailing + spouse* ← *trailing* – rail transport, of points and crossovers) that [converges](#) in the

direction of travel; *spouse* – a person’s [husband](#) or [wife](#)): *Not fitting in socially may seem like a small thing. But it can lead to severe difficulties. The Japanese psychologist Junko Tanaka-Matsumi, noted that a foreign transfer could commonly spell depression for so-called trailing spouses.* The International Herald Tribune, Mar 22, 2003; **leather spinster** – a heterosexual or asexual woman who is happily unmarried and has no desire to seek a mate (*leather + spinster ← leather – a material made from the skin of an animal by tanning or a similar process; spinster – an unmarried woman, typically an older woman beyond the usual age for*): *In October 1997, English, a 32-year-old former rental agent and financing consultant, began interviewing unmarried women for her self-published book, Leather Spinsters and Their Degrees of Asexuality. The book was released in January 1998. Inspired by the interests of her interviewees – often referred to as leather spinsters – English began publishing the newsletter, which debuted in print in October 1998.* The Arkansas Democrat-Gazette, Feb 25, 2003; **quirkyalone** – a person who enjoys being single and so prefers to wait for the right person to come along rather than dating indiscriminately (*quirky + alone ← quirky – characterized by peculiar or unexpected traits; alone – having no one else present; on one’s own*): *Folks move about the room, sharing seats, sharing laps, making valentines for themselves, doodling in notebooks, reading over each other’s shoulders, offering each other peer counseling at the “advice table,” reading name tags, and asking questions of strangers to determine if the famous person on the back of their shirt is, or is not, quirkyalone. This is a sentiment believed but made beautiful by the patron saint of quirkyalone, Rainer Maria Rilke.* SF Weekly, Feb 19, 2003; **shopping boyfriend** – a man hired to accompany a woman on a shopping trip (*shopping + boyfriend ← shopping – the action or activity of purchasing goods from stores; boyfriend – a regular male companion with whom one has a romantic or sexual relationship*): *Glasgow’s Braehead Mall recently offered women a “shopping boyfriend,” a guy who “takes a girl around, helps her pick her outfits, stands outside the change rooms – does all the things men don’t like about shopping.* The Globe and Mail, Apr 12, 2003; **parachute children** – children sent to a new country to live alone or with a caregiver while their parents remain in their home country (*parachute + children ← parachute – a [piece](#) of [equipment](#) made of a [large piece](#) of [special cloth](#) that is [fastened](#) to a [person](#) or thing that is [dropped](#) from an [aircraft](#), in [order](#) to make him, her, or it [fall slowly](#) and [safely](#) to the [ground](#); children – son(s) or daughter(s)*): *Some Chinese immigrant women from Hong Kong have become “astronaut” wives, ... staying in Canada with their children while their husbands*

returned to Hong Kong to work. However, their stories of isolation and loneliness were harrowing. Although not found in my study, some women from Hong Kong who were discouraged by their underemployment and unemployment in Canada resolved to return to Hong Kong to find work along with their husbands, leaving their children alone in Canada. While outside of the scope of my research, the long-term effects of. Canadian Woman Studies, Mar 2002; **mutual child** – a popular term for a child born to a couple who already have children from previous marriages (*mutual + child* ← *mutual* – [feeling](#) the same [emotion](#), or doing the same thing to or for each other; *child* – a son or daughter): *If, however, she knew this was a possibility, her resentment may be with you, not your child. Something else is going on here. Either talk with her directly for some understanding, or consult a therapist who specializes in stepfamilies.* USA Today, Nov 29, 1994; **sleep doula** – a caregiver who teaches new parents how to get their child to sleep longer at night (*sleep + doula* ← *sleep* – the [resting state](#) in which the [body](#) is not [active](#) and the [mind](#) is [unconscious](#), *doula* – a [person](#), usually a woman, who is not [medically trained](#) but who gives [help](#) and [support](#) to a woman during [pregnancy](#) and during and after the [birth](#) of her [baby](#)): Tracey Ruiz, 36, is a Toronto sleep doula, which means she does house calls and teaches parents how to get baby to go to sleep. The Toronto Star, Jan 20, 2007.

Розглянемо приклади неологізмів, утворених шляхом складання з усіченням початку другої мотиваційної основи: **wasband** – a woman's ex-husband (*was+ [hus]band* ← *was* – the past form of the verb to [be](#); *husband* – a married man considered in relation to his spouse): *The bride's aunt dances with her ex-husband – he's called a 'wasband-on the hay-strewn 'dance floor' in front of the barn.* The Washington Post, September 10, 1996; **bridezilla** – a bride-to-be who, while planning her wedding, becomes exceptionally selfish, greedy, and obnoxious (*bride + [god]zilla* ← *bride* – a woman who is about to get [married](#) or has just got [married](#); *godzilla* – a person likened to a frightful and menacing creature): *The tricky thing about Bridezillas is that their transition from sweethearts to creatures from hell cannot be foreseen, not even by the future husbands.* The Dallas Morning News, Aug 27, 2002; **misteress** – a man, who has an extramarital with a woman (*mister + [mistr]ess* ← *mister* – a form of address to a man whose name is not known; *mistress* – a woman who has control over or responsibility for someone or something): *Mr. NEUMAN: I even say, you know, we call her a mistress, what do you call the man that she cheats with? Misteress: There's not even a word in our vocabulary. GIFFORD: Oh, we need a word. Mr. NEUMAN: Misteress. Thank you.* Today, Jan 19, 2011; **manther** – a

middle-aged man who seeks sexual or romantic relationships with significantly younger women (*man+[p]anther ← man – an adult human male; panther – a black leopard (large wild cat)*): *Undulating vineyards, juicy weather, lingering melodies and memories, charming people (cougars and manthers will be in attendance –caveat emptor)* The New Zealand Herald, Feb 3, 2011.

У наших матеріалах є також неологізми-акроніми на позначення людини: **MAMIL** (*middle-aged man in Lycra*) – a middle-aged man who is a devotee of cycling or some other sport that requires or encourages the wearing of Lycra: *These “middle-aged men in lycra” or MAMILs, as the tribe has unflatteringly been dubbed, will be out in force this weekend as the Tour de France begins in the northern English country of Yorkshire, many of them wearing day-glo outfits and tight shorts.* Agence France-Presse, Jul 4, 2014. The female equivalent is sometimes referred to as a “middle-aged mum (or mom) in Lycra,” but the more common term is **MAWIL** (*middle-aged woman in Lycra*): *How about an equal opportunity photo of the middle aged women in Lycra (MAWIL)? Those ladies are in some great shape! – windyscotty.* Eastern Sierra Forum, Aug 19, 2010; **PANK** (*professional aunt no kids*) – a woman without children who dotes on her nieces and nephews: *Throughout their lives, in order to win their affection, I have resorted to a tactic that is typical of Panks, and the bane of so many mothers’ lives: I have practised shameless one-upmanship.* Irish Daily Mail, Nov 20, 2013; **HENRY** (*high earner, not rich yet*) – a person with a substantial income, but who is not yet wealthy: *“I’m a HENRY,” Mr. Konstantinidis added. “High Earner but Not Rich Yet.”* The New York Times, Jan 31, 2009; **SMUM** (*smart, middle-class, uninvolved mother*) – a woman who finds motherhood and her children tedious and uninteresting: *Dubbed SMUMs – smart, middle-class, uninvolved mothers – these women are no longer willing to feign interest in watching Barney for the 538th time.* The Globe and Mail, Aug 19, 2006; **kipper** (*kids in parents’ pockets eroding retirement savings*) – an adult son or daughter who lives on account of his or her parents: *Have you got a kipper in your nest? The first withering acronym of the year has been coined by the British building society Prudential to describe adult children reluctant the fly the nest.* The Irish Times, Jan 13, 2004.

Прикладом похідних абрєвіаційного типу є неологізм **WMWM** (*white married working mom*) – a white woman who has children and works: *In fact, 2000’s key voters appear to be white married working moms – in political junkie jargon, ‘WMWMS’.* The New York Post, Aug 20, 2000.

В наших матеріалах є іменник, утворений складно-суфіксальним способом: *alpha earner* – a wife who earns all or most of her household's income (*alpha* + *earn* + *-er* ← *alpha* – denoting a person who has a dominant role or position within a particular sphere; *to earn* – to obtain (money) in return for labor or services): *While it is true that many older men seem stuck with the "man as success object, woman as sex object" idea and would never contemplate marrying a ball-breaking alpha earner, men in their twenties and thirties seem to be redefining masculinity.* The Sunday Times (London), Oct 7, 2007.

Прикладом запозичення є неологізм *cougar* (from French *couguar*) – a middle-aged woman who seeks sexual or romantic relationships with younger men: *Thompson said: "It's easy to be flattered, but I am no cougar. I've had a lot of male attention here from budding young actors asking about getting on in show business... I am a happily married woman, but, even if I was single, I wouldn't be up for it.* The Sunday Telegraph, Nov 7, 2010.

Досліджуваний матеріал наочно демонструє, що відносини між чоловіком і жінкою завжди залишалися однією з найважливіших сфер у житті людини. Безумовно, збагачення мови новими лексичними одиницями даної тематичної групи є позитивним моментом у процесі розвитку й удосконалення англійської мови. Саме поява неологізмів свідчить про розвиток суспільства і людства в цілому і мови зокрема.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гарифуллина Э.И., Кознова О.А. Особенности использования неологизмов в современном английском языке // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов: Грамота, 2013. – №8(26): в 2-х ч.–Ч.ІІ. – С. 46-49.

2. Wordspy [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.wordspy.com/>

3. Wictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://en.m.wiktionary.org/>

4. Cambridge Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dictionary.cambridge.org/>

Максим Комісаренко,
Микита Звичайний,
Автотранспортний коледж ДВНЗ «Криворізький національний університет»
Наукові керівники: Агапоненко М.О., Степанчук Н.О.

АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ЯК НАСЛІДОК ВЗАЄМОДІЇ МОВ

Abstract: *The article reveals some theoretic grounds for the conception of “borrowing” and their place in modern Ukrainian language, gives the characteristics of thematic groups of English borrowing.*

Keywords: *borrowing, Anglicism, experimental-research work, lexicon, economical and political ties.*

Термін запозичення позначає перенесені в іншу мову компоненти, тобто наслідки взаємодії мов, які можуть існувати в цій мові і після того, як взаємодія припинилася. При розумінні запозичень як елементів, перенесених з однієї мови в іншу, виділяють, в першу чергу, лексичні запозичення, рідше говорять про запозичення в галузі граматики, вважаючи їх вторинним явищем, що виникло на основі лексичного запозичення. «Словник лінгвістичних термінів» подає таке визначення: «Запозичене слово – це слово, яке з'явилося в мові внаслідок засвоєння його з іншої мови».

Запозичення – природний наслідок встановлення економічних, політичних, культурних зв'язків з іншими народами, коли разом з реаліями і поняттями приходять слова, що їх позначають. До зовнішніх, позамовних причин запозичення слів однієї мови іншою слід віднести наявність більш-менш тісних політичних, економіко-промислових і культурних зв'язків між народами – носіями мови. Природно, що інтенсифікація або, навпаки, ослаблення зв'язків одного народу з іншими народами певним чином відбиваються на процесі лексичного запозичення. Найбільш типовою формою такого впливу є запозичення назви разом із запозиченням речі, поняття. Тобто, запозичення мовне має найближчою причиною запозичення культурне.

Останніми роками в українську мову надійшло немало запозичень, що стосуються сфери торгівлі й послуг (шопінг, супермаркет, дизайн-центр). Чи не є ці слова зайвими, тобто в українській мові вже наявні слова, що називають ці предмети й явища,

наприклад, замість супермаркета існує універмаг. Проте справа в тому, що універмаги існували ще за радянських часів. Це були великі магазини, де кожен міг серед широкого асортименту вибрати необхідний товар, після чого касир підраховував його вартість. Але супермаркет у наш час оснащений сучасною технікою, такою як відеокамери спостереження, спеціальні пристрої для визначення вартості товару, комп'ютери тощо. Тому з поняттям універмагу в людей асоціюється магазин радянських часів, а супермаркет – це щось більш нове, удосконалене, з більшою кількістю й різноманітністю товарів. Отже, запозичення можуть відповідати українським словам в межах основного поняття, але мати значення чогось оновленого, більш досконалого.

Аналіз запозичень показав, що з англійської мови надходять як слова для позначення нових понять і реалій, так і слова, що замінюють українські, надаючи їм більш конкретних значень.

Так, слово менеджер буквально з англійської мови означає “управляючий, менеджер”, а “Словник іншомовних слів” визначає, що менеджер – це: “1) фахівець з управління господарськими процесами, виробництвом, обігом товарів та послуг; найманий управляючий; 2) підприємець у галузі професійного спорту, шоу-бізнесу тощо, який організовує виступи спортсменів, артистів та ін.”.

Останнім часом внаслідок значного поглиблення на різних рівнях контактів між Україною та англійськими країнами світу в українській мові з'явилася значна кількість англіцизмів: *дайджест, імідж, спонсор, лобі, брифінг, уїкенд, шейпінг, трафік, маркетинг* тощо.

Запозичення-англіцизми в українській мові характеризуються як неоднорідністю походження, так і неоднаковою частотою, стилістичним і жанровим використанням. Безперечно, переважна їх більшість своїм походженням завдячує науковому стилю та виробничо-професійному мовленню.

У наш час професійна лексика й термінологія інформатики та обчислювальної техніки відома не лише вузьким фахівцям, які працюють у цій галузі науки і техніки. Нині комп'ютеризація проникла у всі сфери життя суспільства. Більше того, багато людей мають персональні комп'ютери і засвоюють відповідну лексику й термінологію.

На сучасному етапі часто зустрічаємо чимало слів, засвоєних безпосередньо з англійської мови – переважно без їх транслітерації. Сюди належать назви всесвітньо відомих фірм – виробників комп'ютерної техніки та програмного забезпечення: *Microsoft I Майкрософт, IBM, Apple, Intel*; найменування поширених програм: *MS Word, MS Excel* назви обов'язкових для роботи будь-якого комп'ютера (електронно-обчислювальної машини) операційних систем: *Windows, LINUX* тощо.

Так, наприклад, *сканер* (від англ. Scanner < scan – поле зору) – “прилад для оптичного введення зображення (текстів, графіків, малюнків тощо) в пам'ять комп'ютера”; *інтерфейс* (від англ. interface < лат. Inter – між і англ. face – лицевий бік, лице) – “апаратні чи програмні засоби, що забезпечують взаємодію програм усередині обчислювальної системи, зв'язок комп'ютера з іншими приладами чи з користувачем”; *стрімер* (від англ. streamer – довга вузька стрічка) – “запам'ятовуючий пристрій комп'ютера на магнітній стрічці для зберігання і запису великих масивів інформації” тощо.

Більшість економічних і фінансових термінів стали надбанням не лише вузьких фахівців, а майже всіх носіїв мови, широкого загалу. У галузі економіки, фінансів та комерції з'явилися нові назви осіб за професією та фаховою діяльністю, зокрема такі, як: *дилер* (з англ. – біржовий маклер, торговельний агент) – “біржовий чи торговельний посередник між продавцем і покупцем; фахівець, який здійснює операції з цінними паперами і представляє інтереси інвесторів; посередник у торгівлі фінансовими активами, який виконує угоди за власною ініціативою і за свій рахунок, має прибуток на курсові різниці купівлі й реалізації активів”; *трейдер* (з англ. – біржовий маклер) – “представник брокера в торговельній зоні біржі; торговець, продавець”.

Істотні соціальні зміни як у нашій державі, так і в житті міжнародної спільноти сприяли появі в українській мові також значної кількості англійської суспільно-політичної лексики і термінології на позначення понять і реалій, пов'язаних із виборами, політичною боротьбою різних партій і угруповань: *екзитпол, піар* (з англ. скорочення PR – *public relation*), *електорат, імнічмент* тощо.

В останні десятиліття в Україні набули поширення англійські назви різноманітних соціальних об'єднань, неформальних течій, угруповань: *панки* (з англ. “недосвідчений юнак; шмаркач, молокосос”) – “неформальний молодіжний рух, що виник на Заході в 70-

ті рр. ХХст. і представники якого культивують агресивне несприйняття норм моралі і громадського життя, що має вияв у манері поведінки (грубість), одязі (як правило чорного кольору і неохайний), аксесуарах (шпильки і т. ін.), а також у зачісці на зразок “ірокез” у вигляді повздовжнього гребеня від лоба до потилиці, переважно вифарбованого в яскраво червоний, зелений та ін. пастельний колір”, *скінхеди* (з англ. бритоголовий) – “представники молодіжного руху, що виник у Великій Британії і поширився в світі, які поводять себе нетолерантно, а то й агресивно щодо іноземців і відзначаються неординарною зовнішністю” тощо.

У галузі спорту на сучасному етапі так само переважає лексика і термінологія англійського походження: *віндсерфінг* (з англ. – від *wind* – вітер, *surfing* – спеціальна дошка з парусом) – “змагання на швидкість і виконання різноманітних маневрів, трюків під час ковзання по воді”; *кікбоксинг* – “новий вид спорту, в якому поєднано основні риси класичного боксу і деяких східних єдиноборств та ін.

Серед нових слів англо-американського походження необхідно виділити також назви спортивних об’єктів, снарядів, інвентаря: *скейтдром* – «спеціальна територія, місце для занять скейтбордом», *скейтборд* – «спеціальна дошка для катання, загнута з обох боків (може бути з роликами або без них – для спусків з гір по снігу)», *віндсерф* – «спеціальна дошка з парусом для занять віндсерфінгом», *слеп-скейти* – «спеціальна низька модель ковзанів для спортивних змагань».

Отже, на сьогодні переважають нові запозичення інтернаціонального характеру, переважно з європейських мов, а серед них спостерігається інтенсифікація входження в українську лексичну систему одиниць з англійської мови, зокрема її американського варіанта, які становлять близько 80 відсотків усіх запозичень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жлуктенко Ю.О. Англо-український словник [Текст]: словник / За ред. Ю.О. Жлуктенка. – К.: Рад. пік., 1976.
2. Адамчик М.В. Великий англо-український словник [Текст]: словник / Авт.-уклад. М.В. Адамчик. – Донецьк: Стакер, 2002. – 1152 с.
3. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів [Текст]: словник / Д.І. Ганич, І.С. Олійник. – К.: Наукова думка, 1987.

4. Мельничук О.С. Словник іншомовних слів [Текст]: словник / За ред. О.С. Мельничука. – ІС: Гол. ред. УРЕ, 1985.

5. Пустовіт Л. Словник іншомовних слів [Текст]: словник / Упорядник Л. Пустовіт. – К., 2000.

Анна Ковальчук
Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. філол. наук

доцент М.В. Полховська

ЕВОЛЮЦІЯ ПОРЯДКУ СЛІВ В АНГЛІЙСЬКОМУ РЕЧЕННІ

Abstract: У статті проаналізовано особливості розвитку порядку слів в англійській мові. Встановлено, що існує декілька видів порядку слів. Кожен вид має вплив на експресивно-стилістичне забарвлення і смислове навантаження речення.

Key words: auxiliary verb, inversion, secondary inversion, direct word order

Порядок слів в англійській мові не є довільним. Так як в мові мало закінчень, що вказують на особу, число, відмінок і час, англійська мова орієнтується на порядок слів для експлікації відношень між словами в реченні.

Речення – граматична конструкція, побудована з одного чи кількох [слів](#) певної [мови](#), яка становить окрему, відносно незалежну [думку](#); це значеннєве, граматичне та інтонаційне ціле, що виражає певну думку в відношенні до дійсності (предикативність, створена категоріями модальності, [часу](#) й особи) одним словом чи сполукою слів. Порядок слів і контекст допомагають виявити значення окремих слів [1:62].

Метою статті є аналіз еволюції порядку слів в англійській мові. Об'єктом дослідження є різні типи речення. Предметом дослідження є особливості порядку слів у різних типах речень. Для реалізації вказаної мети необхідно виконати такі завдання: 1) визначити типи речень в англійській мові; 2) проаналізувати порядок слів та визначити його особливості на різних етапах розвитку англійської мови.

Порядок слів як спосіб вираження синтаксичних зв'язків в давньоанглійській мові має другорядне значення. Граматична функція слова у більшості випадків

охарактеризована його формою, таким чином, що варіанти порядку слів можуть бути використані для інших цілей, зокрема – стилістичних.

При розгляді порядку слів у головному реченні розрізняють два типи:

- на початку речення немає другорядного компонента;
- на початку речення стоїть другорядний компонент.

В реченнях першого типу прямий порядок слів (підмет – присудок) домінує над інверсією (присудок – підмет). В “Беовульфi”, за проведеними підрахунками, прямий порядок слів зустрічається в 63%, а інверсія – в 37% випадків. Наприклад: (1) *Stræt wæs stān-fāh; stīz wisodezumum ætzædere* (Вулиця була вимощена різнокольоровим камінням; шлях вів мужів разом).

Інверсія є засобом створення емоційного відтінку піднесеності мови: (2) *Næs seo eoz fracodhilde-rince* (Не був меч марним герою) [2: 106].

Розвиток порядку слів в середньоанглійській період відбувається у відповідності з загальними закономірностями розвитку граматичної будови. Порядок слів приймає на себе вираження таких функцій, які в давньоанглійській мові належали закінченням відмінків. В цьому аспекті середньоанглійська мова займає проміжне місце між давньоанглійською та новоанглійською: місце слова в реченні стало важливішим фактором, ніж було в давньоанглійській, але не отримало такого домінуючого значення як в новоанглійській. Значення порядку слів в середньоанглійській мові можна прослідкувати на прикладі з “Кентерберійських оповідань” Дж. Чосера:

(3) *Whan that Aprille with his schoures sote*

The droughte of Marche hath perced to the rote

And bathed every veyne in swich licour

В цьому реченні підмет *Aprille* і прямі додатки *the droughte* та *every veyne* характеризуються не суфіксами, а своїм місцем у реченні. Але це місце в реченні не є таким фіксованим як в новоанглійській мові: перший прямий додаток, *the droughte*, стоїть перед підметом *hath perced*, а другий додаток, *every veyne*, після того підмета з яким він пов’язаний.

Сучасні англійські речення поділяються на розповідні речення (ствердження), питальні речення (питання), наказові речення (команди, прохання) та окличні речення.

Розповідні речення – це найпоширеніший тип речень. Порядок слів у розповідних реченнях служить основою для порядку слів у інших типах.

Найбільш поширена модель порядку слів у сучасній англійській мові у розповідних реченнях: *підмет + присудок + додаток*, або так звана SVO-модель. Наприклад: (4) *The dog bit a small girlyesterday* [4: 265].

Неперехідні дієслова не приймають прямий додаток. За перехідними дієсловами може нічого не стояти, або за ними може слідувати обставина. Наприклад: (5) *He spoke to the manager (BNC)*.

За дієсловами-зв'язками, наприклад, *be, become, feel, get, grow, look, seem* має стояти іменна частина присудка. Дієслово *to be* – головне дієслово-зв'язка. За ним часто слідує іменник або прикметник: (6) *He is a doctor. She is very beautiful (BNC)*.

За іншими дієсловами-зв'язками, зазвичай, стоїть прикметник (за дієсловом-зв'язкою *become* може також слідувати іменник): (7) *He became famous. (8) He feels happy. (9) It is getting cold. [5: 187]*.

Що стосується зворотного порядку слів, чи граматичної інверсії, то він рідше використовується, переважно в літературних творах. І.В. Арнольд трактує дане поняття як порушення звичайного порядку членів речення, в результаті якого який-небудь елемент виявляється виділеним і отримує спеціальні конотації емоційності або експресивності [1: 95].

Інверсія в сучасній англійській мові відіграє величезну роль при побудові речень, а також впливає на зміст висловлення, а саме є найважливішим засобом для вираження експресивності у реченні [1: 120].

Інверсія найчастіше використовується у таких випадках:

- для вираження питання: (10) *Does he like reading?*
- для вираження умовності у реченні без сполучника *if*: (11) *Were I there I should be very glad.*
- на початку речення стоїть певне уточнююче слово, наприклад обмежувальні, негативні частки, прислівники, сполучники, такі як *hardly, scarcely, no sooner, only, seldom, never*: (12) *Not only did he come but he stayed for a long time.*

- коли на перше місце в реченні висуваються слова, що представляють собою в смисловому плані найбільш істотну частину присудка: (13) *Bright and sunny was the morning.*

- коли на першому місці в реченні стоять поширені обставинні вирази: (14) *About a quarter of mile off in a quiet substantial-looking street stood an old brick house.*

Отже, слід зазначити, порядок слів в англійській мові був фіксованим. Найбільш поширена модель порядку слів у розповідних реченнях: підмет + присудок + додаток, або так звана SVO модель. Інверсія в англійській мові відіграє величезну роль при побудові речень, а також впливає на зміст висловлювання, а саме є найважливішим засобом для вираження експресивності у реченні. Інверсія також є засобом вираження експресивності. Так, наприклад, в англійській поезії прикметник може не тільки, як це зазвичай і для прози, передувати обумовленому іменнику, але і слідувати за ним.

Список використаних джерел

1. Арнольд И.В. Статус импликации в системе текста / И. В. Арнольд. – Л., – 198 с.
2. Иванова И.П. Практикум по истории английского языка / И.П. Иванова, Л.П. Чахоян, Т.М. Беляева. – СПб: Авалон, 2005. – 192 с.
3. Ильиш, Б. А. История английского языка / Б. А. Ильиш. – М.: Высшая школа, 1968. – 420 с.
4. Charleston B. M. Studies of the Syntax of the English Verb / B. M. Charleston. – Bern, 1941. – 455 p.
5. Radford A. English Syntax / A. Radford. – Cambridge: Cambridge University Press, 2004. – 259 p.

ОСОБЛИВОСТІ РІЗНОВИДІВ СКОРОЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Abstract: *This article deals with shortenings as well as their role and functions in the English language. It offers a classification of shortened lexical units, which is based on different principles. It also describes the types of lexical shortenings and their features. The difference between graphical and lexical shortenings is given here.*

Keywords: *shortening, word, word-combination, form, speech*

На даному етапі розвитку англійської мови скорочення відіграють значну роль в її творенні. Інформаційна перенасиченість суспільного життя вимагає від комунікантів пошуку шляхів стислого викладу подій та опису явищ через створення нових одиниць – вичерпних за змістом та спрощених за зовнішньою формою. Кількісне зростання скорочень є абсолютно закономірним, воно зумовлює раціоналізацію мовленнєвої діяльності, економію номінативних та словотвірних зусиль.

Скорочення – це процес зменшення числа фонем та/або морфем у наявних у мові словах або словосполученнях без зміни їх лексико-граматичного значення або категорії, в результаті якого з'являється нова номінативна одиниця або варіант вихідної одиниці [2, с. 161].

У лінгвістиці існує декілька класифікацій скорочених лексичних одиниць, в основі яких лежать різні принципи, що частково зумовлено великою кількістю різновидів скорочень. Згідно із класифікацією В.Б. Борисова, скорочення поділяються (за способом реалізації у мовленні) на графічні та лексичні [3]. Основна відмінність між графічними та лексичними скороченнями полягає у тому, що графічні скорочення – це слова в писемному мовленні, а лексичні скорочення – це слова у сфері усного спілкування.

В свою чергу, лексичні скорочення поділяються на: аббревіатури, усічення, телескопізми.

Абревіатури – це іменники, що складаються з усічених відрізків слів, що входять в синонімічне словосполучення, останній з яких (опорний компонент) може бути цілим, неусіченим словом [6]. Абревіатури поділяються на:

- ініціалізми (послідовність початкових літер):

CRM (*Customer Relationship Management*);

HR (*Human Resources*);

IMF (*the International Monetary Fund*).

- акроніми (послідовність звуків, позначених початковими літерами, які читаються як звичайне слово):

ASAP (*as soon as possible*);

NASA (*National Aeronautics and Space Administration*);

ONNA (*oh no, not again*).

- фонологічні абрєвіації (в яких семантика об'єкта, чия назва скорочується, закладена в самій формі):

IMU (*I miss you*);

GR8 (*great*);

CU (*see you*).

Усічення – це нерідко їх стилістично знижені і фамільярні синоніми, що використовуються мовцем як засіб стилістичної модифікації для зазначення його ставлення до предмета розмови, або до слухача (адресата) [2, с. 163]. Усічення поділяються на :

- апокопи (відсікання кінцевої частини слова):

permanent – **perm**; advertisement – **ad**; veteran – **vet**; vampire – **vamp**.

- афези (відсікання початкової частини слова):

history – **story**; telephone – **phone**; defence – **fence**; complot – **plot**.

- синкопи (вилучення центральної частини слова, скорочені слова, які зазнають граматичної флексії):

madam – **ma'am**; market – **mart**; mathematics – **maths**; binoculars – **binocs**.

- змішані (відсікання початкової та кінцевої частини):

influenza – **flu**; detective – **tec**; refrigerator – **fridge**; moustache – **stach**.

Телескопізми – слова, що утворюються, коли нове слово виникає із злиття повної основи одного вихідного слова з усіченою основою іншого або із злиття двох усічених основ вихідних слів [2, с. 174]. Телескопізми поділяються на:

- повні (злиття двох усічених основ):

happen + circumstance – **happentance**;

huge + monstrous – **humongous**;

simultaneous + broadcast – **simulcast**.

- часткові (злиття усіченої основи одного слова з повною формою іншого):

navy + aviatir – **naviator**;

air + navigation – **airgation**;

critical + particular – **criticular**.

Графічні скорочення – це символи, що вживаються лише на письмі, в усному ж мовленні замінюються на повне слово чи словосполучення. Особливими видами графічних скорочень є скорочення з латинської мови та скорочення в Інтернет-спілкуванні.

Скорочення з латинської мови:

e.g. – for example;

i.e. – that is;

1. – versus.

Скорочення в Інтернет-спілкуванні:

IMHO – in my humble opinion;

FYI – for your information;

GIYF – Google is your friend.

Лексичні скорочення – самостійні слова, які існують поряд з іншими, в той час як графічні скорочення – це символи, які використовуються лише в письмі замість слів і словосполучень. В усному ж мовленні їм відповідають слова або словосполучення з повною основою.

Отже, поняття “скорочення” включає в себе як процес, так і результат процесу усічення, стягнення фонем чи/та морфем слів та фраз без зміни їхнього лексико-граматичного значення. Редуковані варіанти лексем уживаються у різних стилях мовлення, від розмовного до офіційно-ділового. Механізми скорочення слова відіграють провідну роль у процесах формотворення та словотворення, оскільки вони представляють собою більш економний спосіб викладу інформації. Саме ці процеси відображають логіку, характерну для розвитку англійської мови, яка прагне до простоти виразів та збереження інформаційної насиченості слова чи словосполучення.

References:

1. Longman Dictionary of Contemporary English // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.ldoceonline.com>
2. Бортничук Е.Н. Словообразование в современном английском языке / Е.Н. Бортничук, И.В. Василенко, Л.П. Пастушенко / под редакцией Ю.А.Жлуктенко. – Киев: «Вища школа», 1988. – 263 с.
3. Дзюбіна О.І. Скорочення як спосіб утворення неологізмів в сучасній англійській мові (на матеріалі англійських Інтернет-видань та форумів в молодіжних соціальних мережах) / О.І. Дзюбіна // Вісник Житомирського державного університету. – Випуск 3 (75). – Філологічні науки – С. 309-312
4. Єнікєєва С.М. Скорочення слова як механізм формотворення та словотворення в сучасній англійській мові / С.М. Єнікєєва // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – Житомир, 2006. – Вип. 27. – С. 93-
5. Кобякова І.К., Філіпева Д.С. Скорочення в сучасній англійській мові: способи утворення та особливості функціонування // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/13019/1/4.doc>
6. Люта А.А. Словотворчі моделі англійських скорочень та аббревіатур / А.А. Люта // Вісник Дніпропетровського університету. – Серія «Мовознавство». – № 11. – 2015. – Вип. 21 (3) – С. 79-83

О. М. Мельничук

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. філол. наук,

доцент О. В. Мосієнко

ФУНКЦІОНУВАННЯ НОМІНАТИВНО-РЕФЕРЕНЦІЙНИХ ОДИНИЦЬ У ГАЗЕТНИХ ТЕКСТАХ НОВИН

***Анотація:** стаття присвячена дослідженню ролі функціонування номінативно-референційних одиниць у газетному дискурсі. На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки якісно нового характеру набуває вивчення номінативних засобів англійської мови. НРО розкриває смисловий зміст газетного повідомлення, демонструє способи сприйняття дійсності людиною.*

***Ключові слова:** ЗМІ, номінативно-референційна одиниця, медіа-текст, ідентифікаційна модель, реляційна модель, характеристична модель.*

ЗМІ (або мас-медіа) – це посередник, який інтерпретує інформацію. ЗМІ не просто інформують, але здійснюють соціальнопсихологічний вплив на особистість. Цим визначається специфічність ЗМІ в інформаційному просторі зокрема і в суспільстві загалом. ЗМІ створюють особливу медійну реальність і в межах цієї реальності витворюють мовну картину світу сучасного соціуму. Сьогодні ЗМІ найбільше впливають на суспільство, враховуючи природу їхніх засобів, кількість і поширеність постійно створюваних текстів [1: 7].

Особливість маніпуляції полягає в тому, щоб пустити процес уяви по потрібному руслу, але так, щоб людина не помітила прихованого впливу. Мас-медіа не тільки інформують, розважають і висвітлюють. Вони володіють маніпулятивно-управлінським потенціалом, змінюючи наші установки, моделі поведінки та сприйняття реальності. Навмисно продукуючи повідомлення, що спотворюють реальну соціальну дійсність, ЗМІ, без сумніву, намагаються маніпулювати свідомістю людини. Журналісти враховують особливості аудиторії, якій адресований текст, і використовує відповідні номінативні одиниці, котрі зосереджують увагу читача на головній події [5: 141].

Під номінативними одиницями ми маємо на увазі лексичні одиниці мови як знаки первинного означування, на відміну від предикативних знаків (фраз та висловлювань) як знаків вторинного означування. Номінативні одиниці мають велике значення для побудови газетного тексту, оскільки позначають об'єкти, явища навколишньої дійсності, відображені у свідомості людини і забезпечують смисловий зв'язок, цілісність, інформативність, комунікативність і прагматичність газетних текстів, які відбивають мовленнєво-мисленнєву діяльність автора. НРО використовуються у медіа-текстах як засоби збереження, активації, передачі знань та інформації, а також конструювання ситуацій, подій, яке ґрунтується на особливостях взаємодії процесів мовлення і мислення [3].

Комунікативно-текстові властивості НРО забезпечують змістове розгортання медійних повідомлень, виконуючи ідентифікаційну, реляційну і характеристичну моделі. Ідентифікаційні моделі відбивають структуру власних назв, адресних імен та означених іменних фраз з артиклем і вказівними займенниками [4: 11], напр., *“Lieutenant General **McMaster** is widely respected in Washington and his appointment has been greeted warmly by Republicans and Democrats”* [FT 21.02.17]. У наведеному заголовку використаний однокомпонентний антропонім, який позначає [генерала-лейтенанта сухопутних військ збройних сил США](#). У заголовку *“Vice-President **Mike Pence** has just made a strong reaffirmation of US support for Nato at the Munich Security Conference”* [FT 21.02.17]. використано двокомпонентний антропонім, який позначає віцепрезидента США.

У наведеному прикладі *“Theresa May has met the centrist French presidential candidate Emmanuel Macron in London while continuing her policy of refusing to engage with his rival Marine Le Pen of the far-right Front National”* [The Daily Telegraph 21.02.17] адресне ім'я сформульовано через двокомпонентний антропонім *Theresa May*, що вказує на високий суспільний статус жінки, адже для її ідентифікації достатньо імені та прізвища, тому що вона прем'єр міністр Великобританії. В цьому реченні є ще один антропонім *the centrist French presidential candidate Emmanuel Macron*, для його ідентифікації використовується багатокомпонентне адресне ім'я. Він не є достатньо відомим, тому використовується ще й класифікатор *the centrist French presidential candidate*, який позначає статус/роль.

Характеристичні моделі відбивають структуру іменних фраз з неозначеним артиклем і квантифікаторами. Характеристична функція НРО полягає у відображенні кількісних і якісних властивостей референтів [2: 108]. У заголовку “*US bans larger electronic devices on some flights from Middle East*” [Times 21.03.2017]. “*Are some people born creative?*” [Times 19.09.2013]. В обох випадках квантифікатор *some* виражає не точну кількість людей або предметів про які ідеться у заголовку.

Реляційні моделі пояснюють сполучуваність іменників з власними назвами у присвійному відмінку та присвійними займенниками [2: 108], напр., *Meet the shock jock: Salmond goes on air with his own show* [Times 06.01.2016], у наведеному прикладі фраза *his own show* локалізує шоу стосовно шотландського політика.

Таким чином, НРО будуються за трьома структурно-семантичними моделями: ідентифікаційна, реляційна і характеристична. Ідентифікаційна модель призначена для ототожнення предмета відносно дійсності. Характеристична слугує для відображення кількісних і якісних властивостей референтів. Реляційна виявляється в розміщенні одних референтів стосовно інших. Використання номінативно-реферанційних одиниць у медіа текстах є найголовнішою умовою побудови успішних новин, адже вони позначають об’єкти, відтворюють образи навколишньої дійсності, відображені у свідомості людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Матвієнко В. Я. Соціальні технології / В. Я. Матвієнко. – К.: Українські пропілеї, 2001. – 59с.
2. Мосієнко О. В. Ідентифікаційні моделі номінативно-реферанційних одиниць в англійському газетному дискурсі / О. В. Мосієнко // Третій міжнародний науковий форум. Сучасна англійстика : мова в контексті культур. Тезидоповідей. – Х.: Харківськ. нац. ун-т імені В.Н. Каразіна, 2009. – С. 108–110.
3. Мосієнко О. В. [Номінативно-реферанційні одиниці на позначення групи осіб у газетних текстах новин: тактико-стратегічний аспект](#). Актуальні проблеми германської філології та прикладної лінгвістики / VII Міжнародна наукова конференція, присвячена вшануванню пам’яті доктора філологічних наук, професора В.В. Левицького.

4. Потапенко С. І. Сучасний англомовний медіа-дискурс : лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти: / С. І. Потапенко : монографія. – Ніжин : Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. – 391 с.

5. Пугачев В. П. Введение в политологию. Средства массовой информации. Понятие и функции СМИ / В.П. Пугачев, А.И. Соловьев. – М.: АСПЕКТ ПРЕСС, 2000. – 352 с.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. The Guardian Режим доступу: <http://www.theguardian.com/uk>
2. The Times Режим доступу: <http://www.thetimes.co.uk/tto/news/>
3. The Daily Telegraph Режим доступу: <http://www.telegraph.co.uk/>
4. Financial Times Режим доступу: <https://www.ft.com/>

Катерина Перекуча

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри
англійської мови Главацька О.І.

НЕОНАЙМЕНУВАННЯ ОСОБИ, ЯКА ПОВ'ЯЗАНА ІЗ ПРОБЛЕМАМИ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Summary: the Article deals with the formation of new words that name persons who are connected with environment. The ways of their formation are investigated.

Key words: nomination, motivator, suffixation, suffix, compound, thematic group, environment.

Сучасна епоха – це епоха бурхливого розвитку науки і техніки, неконтрольованого зростання населення Землі, поступової деградації природного середовища під впливом негативних антропогенних чинників. В сучасних умовах швидкість науково-технічного прогресу на кілька порядків перевищує адаптаційні можливості існуючих живих організмів. Тому надзвичайно загострились багато проблем, а серед них одна з головних – проблема взаємозв'язку суспільства і природи, людини і навколишнього середовища. Все це призводить до порушення екологічної рівноваги, що складалася протягом тривалого часу і спричинює появу екологічної кризи, небезпечної для людей і довкілля[2].

Аналіз фактичного матеріалу [3; 4; 5] дає можливість зазначити, що неонімінації тематичної групи 'Особа, яка пов'язана із проблемами захисту навколишнього середовища' утворені шляхом суфіксації та складносуфіксації, складання основ та акронімії. Розглянемо їх детальніше: похідні суфіксального способу творення із суфіксами *-arian, -ist, -er*: **climatarian** – a person whose diet consists primarily of foods that do not contribute to human-induced climate change (*climat + -arian ← climate – the weather conditions of an area*): *Climatarians look at their food choices with a sense of duty similar to what many put toward recycling, or riding their bike to work.* Austin American-Statesman, January 4, 2016; **bioethicist** – a person who practices bioethics (*bioethics + -ist ← bioethics – the study of the ethical and moral implications of new biological discoveries and biomedical*

advances, as in the fields of genetic engineering and drug research): *“With the genome mapped and new tests coming out every day”* says University of Pennsylvania bioethicist Arthur Caplan, *“the quest for better babies is inevitable.”* Newsweek, March 11, 2002; **hypermiler** – a person who hypermiles (*hypermil* + *-er* ← *hypermile* – to improve fuel mileage in a motor vehicle, as by adopting certain driving techniques or making design alterations to the vehicle): *But Gerdes isn’t just slow. He’s deliberate. And he’s the best hypermiler in the world.* American Public Media, April 27, 2007.

Неономінації утворені складносуфіксальним способом з *-ist*, *-er*, *-ee*: **checkbook environmentalist** – a person who contributes to the protection of the environment solely by donating money to environmental causes or by purchasing carbon off sets (*checkbook* + *environmental* + *-ist* ← *check-book* – a book of papers printed by a bank that you use to pay for things; *environmental* – relating to the environment): *Carbon offsets, as the most common variety of these deals is known, have become one of the most widely promoted products marketed to checkbook environmentalists.* Business Week, March 26, 2007; **ethical eater** – a person who only or mostly eats food that meets certain ethical guidelines, particularly organically grown food and humanely raised meat, poultry, and fish (*ethical* + *eat* + *-er* ← *ethical* – relating to beliefs about what is morally right and wrong; *to eat* – to put food into your mouth and then swallow it): *I belong to a new demographic called ethical eaters. We want our food to have been happy in death. At the same time, we want it so fresh and unprocessed that it still tastes, and nourishes us, like it is full of life.* Boston Magazine, July 1, 2006; **climate refugee** – a person who has been forced to relocate due to changing climate or to a disaster caused by or associated with climate change (*climate* + *refug* + *-ee* ← *climate* – the weather conditions of an area; *refuge* – a place where you are protected from danger): *250,000 of the estimated 1 million people who fled after Hurricane Katrina will likely not return home. Brown said that makes it the first massive evacuation of what he calls climate refugees – people permanently leaving their homes because of climatic change.* Associated Press, August 31, 2006.

Похідні, утворені способом складання з усиченням однієї з основ мотиватора: **shaleionaire** – a person who owns land that sits over a shale deposit and has become rich by leasing that land to a company that extracts natural gas from the shale (*shale* + *[mill]ionaire* ← *shale* – a type of soft, grey rock, usually formed from clay that has become hard, that breaks easily into thin layers; *millionaire* – a very rich person): *Increased*

sales reflect spending by landowners with leasing bonuses – dubbed “shaleionaires” in the report – and out-of-state workers paying hotel and restaurant bills. Akron Beacon Journal, January 10, 2014;**crunchy con** – a conservative who is ecologically aware and has interests in natural products and organic foods (*crunchy + con[servative]* ← *crunchy* – firm and makes a loud noise when it is eaten; *conservative* – not liking sudden changes or new ideas): *Crunchy cons disapprove of abortion rights, same-sex marriage, illegal immigrants, public schools, secular liberals and mothers who work outside the home. But they don’t like Wal-Mart, McMansions, suburbs, pollution, agribusiness or processed foods, either.* The New York Times, March 12, 2006;**ecosexual** – a single, environmentally conscious person with a strong aesthetic sense (*eco[logy] + sexual* ← *ecology* – the relationship between living things and the environment, or the scientific study of this; *sexual* – a person who feels the enjoyments derived from the senses, especially from the gratification or indulgence of physical appetites): *I’m not sure whether to blame it on the Stern report on climate change or Al Gore’s An Inconvenient Truth, but being green has never been more fashionable nor annoying. The competitiveness by some to be an eco-warrior is so out of control that it now extends to the world of dating and the birth of the “ecosexual”. Good looks, a sense of humour, education and high income count for zilch these days if you don’t eat organic, wear organic and recycle. To get lucky, you have to think globally and act locally in your day-to-day living.* The Daily Telegraph, December 20, 2006.

Ми також виокремили похідні, утворені шляхом скорочення (акроніми). Такі слова В.І. Бойков називає своєрідним дериватом похідної бази – розгорнутого поєднання слів. Їх природа двоїста: з одного боку, – це нова лексема із своїми граматичними показниками, яка може самостійно стати мотиватором, а з іншого боку – вона міцно співвіднесена із початковою комбінацією слів, розгорнутим позначенням тієї ж реалії дійсності, яке називає скорочене слово [1, с. 6]: **BANANA** (*build absolutely nothing anywhere near anything*) – a person who is opposed to new reale state development, particularly projects close to their neighbourhood: *Inevitably it’s over-budget and late. Big deal, sensible people will conclude, it’ll be worth to wait. But that doesn’t satisfy the BANANAs – those who say we should Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anyone.* Sunday Times of London, July 6, 2003; **NOPE** (*Not on Planet Earth*) – a person or attitude that opposes all real estate development or other projects that would harm the environment or reduce property values: *There is also the zealous “Nimby” (Not In My Back Yard),*

his eager disciple the "Note" (Not Over There Either) and the mega-conservationist the "Banana" (Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything). Western Morning News, August 23, 2002; **NOTE** (*Not over there, either*) – a person who is against private housing systems and other building projects on the territory of his living and is not ready for any compromise: *There is also the zealous "Nimby" (Not In My Back Yard), his eager disciple the "Note" (Not Over There Either) and the mega-conservationist the "Banana" (Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything).* Western Morning News, August 23, 2002.

За лексико-тематичною класифікацією найменування осіб, пов'язаних із проблемами захисту навколишнього середовища, можна згрупувати у такі підгрупи: назви науковців та волонтерів, які ведуть спостереження за дотриманням правил збереження екології; назви людей, що страждають від екологічних проблем; назви вегетаріанців, котрі вживають лише екологічно чисті продукти харчування, тощо.

Так як екологічні питання є невід'ємною частиною усього людства, і не важливо, як кожен індивід ставиться до оточуючого нас середовища, до екологічних проблем сучасності, ретельно оберігає, створює організації, що займаються захистом природи, чи навпаки забруднює усе, або, навіть, не переймається екологічними проблемами, усе це спричиняє потребу у найменуванні таких осіб. Разом із розвитком екології буде збагачуватись неологізмами названа тематична група.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойков В.И. Словообразовательная активность аббревиатур русского языка: автореф. дисс. ... канд. филол. наук.: спец. 10.02.01. «Русский язык» / Владимир Иванович Бойков. – К, 1985. – 23 с.
2. Юрченко Л.І. Екологія / Л.І Юрченко. – К.: Професіонал, 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/19620801/ekologiya/antropogenniy_vpliv_navkolishny_e_seredovische_regionalni_ekologichni_problemi_ukrayini
3. CambridgeDictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dictionary.cambridge.org>
4. Words ру [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wordspy.com>

5. Dictionary [Электронный ресурс]. – Режим
доступу: <http://www.dictionary.com>

ОСОБЛИВОСТІ ТЕЛЕСКОПІЇ ЯК РІЗНОВИДУ СКОРОЧЕННЯ У СФЕРІ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Abstract: *The article analyzes one of the prominent features of the present day English language that is the phenomenon of blending, also known as contamination or telescoping. The paper attempts to identify the building, functioning, the specific role and prognosing of the further development of elliptical structures in the sphere of Internet communication.*

Key words: *blends, blending, elliptical structures, model, productive.*

Серед різних явищ лексико-семантичного рівня можна виокремити активне використання скорочень. Виникнення і застосування скорочень зумовлює необхідність економії у перебігу інтернет-комунікації, оскільки неологізми, які створюються у сфері комп'ютерних технологій інколи є занадто великими у користуванні.

Матеріали словників нової лексики, періодичної преси підтверджують висновок вчених про активізацію телескопійного словотворення [2, с.102], тобто створення одного слова з двох інших. Популярністю вони завдячують своїй влучності, здатності тонко і чітко підкреслювати найсуттєвіші характеристики різних явищ лише однією мовною формою. Телескопійне словотворення (бленди) утворюються в основному в усному мовленні, але, незважаючи на свою популярність, багато блендів зникають так і не потрапивши до словникового складу мови [4, с.725].

Найбільш продуктивними моделями телескопії при утворенні інновацій сфери комп'ютерних технологій є такі моделі:

1) $ab + cd > ab/cd$ (накладання кінця першого слова на початок другого слова):

Librarian + web > webrarian – «людина, яка є експертом не тільки в знайденні інформації в Інтернеті, а й в її організації та каталогізації»;

celebrity + blog > blogebriety – «добре відомий або популярний блогер».

2) Слід також зазначити такий вид телескопії, як усічення – спосіб утворення неологізмів шляхом сполучення початкового фрагменту першого слова з кінцевим фрагментом другого слова (ab + cd>ad):

computer + communication >compunication – «спілкування за допомогою комп'ютера»;

smoking + texting >smexting – «написання текстового повідомлення під час куріння».

Цікаво відзначити, що цей термін введений у Великобританії в 2007 році. У цей час одразу було помічено збільшення текстових повідомлень після введення закону на заборону паління в громадських місцях. Адже для багатьох працівників виникла хороша можливість написати комусь текстове повідомлення під час паління поза межами офісу.

3) ab + cd>ab\cd(накладання початку другого слова на кінець першого):

ubiquitous + computing >ubicomp – «поняття, що описує [комп'ютери](#), вбудовані в повсякденні речі, їх плавну інтеграцію в навколишнє середовище, де всі компоненти об'єднані й здатні обмінюватися інфомацією».

advertising + game >advergame «онлайн відео гра, в якій міститься реклама про певний *продукт, послугу* або компанію» [1, с.102].

Варто відзначити, що у сфері розваг функціонує велика кількість телескопічних утворень з елементом *-tainment*, який внаслідок своєї вживаності поступово набуває статусу словотвірного елемента (суфікса):

Education + entertainment >edutainment – «створення програм (кінопрограм, телевізійних, 'живого кіно', і, особливо, комп'ютерних ігор), які наповнені і розважальним, і освітнім змістом».

Телескопічні одиниці з елементом *docu-* позначають вид програми, які поєднують риси документального фільму з програмою іншого жанру:

Web + documentary >webumentary – «документальний фільм, створений на веб-сайті, який використовує елементи, характерні для мережі інтернет (канали зв'язку, образи, аудіо, відео)».

За аналогією в англійській мові утворилося багато нових блендів, де слово *English* поєднувалося з іншим, яке відображає не іншу мову, а сферу функціонування:

Web + English > weblish – «форма англійської мови, яка використовується в електронних документах в онлайн листуванні та спілкуванні, для якої характерне вживання малої літери, практичне ігнорування пунктуації, орфографічні помилки та розмовний стиль» [3, с. 18].

Узагальнюючи сказане, можна зробити висновок, що телескопія як явище слово творення займає вагомe місце у процесі творення неологізмів сучасної англійської мови. Компактність та лаконічність телескопійних слів, які прискорюють темп мови без шкоди для її логіко- та ефективно-комунікативної функції, сприяють дальшому розширенню сфери дії телескопічного способу словотворення в сучасній англійській мові.

Список використаних джерел

1. Бондаренко Н. Ю. Особливості словотвору лексичних інновацій сфери комп'ютерних технологій та деякі проблеми їх перекладу / Н. Ю. Бондаренко // Філологічні трактати. – – №1. – С. 101-105.
2. Жлуктенко Ю. А. Неологизмы-телескопные слова / Ю. А. Жлуктенко // Английские неологизмы. – К. : Наукова думка, 1983. – С.101-113.
3. Шанский Н. М. Очерки по словообразованию / Шанский Н. М. – М.:Наука, 1969. – 241 с.
4. Blends in English word formation / G. Cannon // Linguistics. – 1986. – №24. – P. 725-753.

Olexandra Ryzhevska
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko

National University

Scientific Supervisor: PhD, Associate Professor Halaibida O.V.

КАТЕГОРІЇ ЕМОЦІЙНОСТІ ТА ЕМОТИВНОСТІ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ

Abstract: *The article deals with the categories of emotionality and emotionness in an artistic text and considers the views of different national and foreign linguists on the problem of differentiation of these categories. It is emphasized that emotionality is more connected to communication in tense situations. Emotionness is connected with the speaker's attempt to yield some emotive state of the reader or listener using definite language devices.*

Keywords: *emotion, emotional, emotionality, linguistics, communication.*

Проблема емотивності й емоційності сьогодні вже не є новою в лінгвістиці. Останні роки їй приділяється більша увага. Вітчизняні та зарубіжні дослідники відносять проблему емотивності й емоційності до першорядних завдань антропоцентричної лінгвістики (В.Ю. Апресян, О.М. Вольф; В.О. Маслова, В.М. Телія; Шаховський В.І. та ін.). Їхні дослідження займають одне із провідних місць у лінгвостилістиці, оскільки, незважаючи на велику кількість розвідок, остаточно не встановлено співвідношення між цими поняттями.

У працях одних лінгвістів поняття емоційності та емотивності ототожнюються і вживаються як взаємозамінні [1, с. 591]; у роботах інших – протиставляються та розрізняються [2, с. 13]. Причиною цього є те, що в основі як емоційності, так і емотивності лежать емоції. Метою нашої розвідки є, опираючись на дослідження провідних вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, встановити спільні та відмінні риси між категоріями емоційності й емотивності.

Взаємозалежні категорії емоційності й емотивності розглядаються деякими авторами як синоніми, що не вимагають принципового розмежування (О.С. Ахманова, Р.А. Будагов, Н.М. Разінкіна, В.Г. Гак та ін.).

Все ж ці поняття не є синонімічними, що підтверджується чисельними спробами їх розрізнення. Так, В. Шаховський розглядає емоційність як “долінгвістичну”, психологічну категорію, а емотивність як лінгвістичну категорію [2, с. 13]. Згідно до його міркувань, емоційність є чутливістю людини до емоціогенних ситуацій та її емоційною (чуттєвою) реакцією на них, тоді як емотивність є іманентно притаманною мові властивістю виражати засобами мови емоційність як психічний стан, відобразити в семантиці мовних одиниць емоційні відношення мовців через план змісту і план вираження. При цьому підкреслюється, що емотивність як важливий елемент прагматики мови втілює в собі функцію впливу й виступає стимулом для емоційності мовця. Як наслідок, емотивність стали розглядати як одну із властивостей художнього тексту [1, с. 104-105], що створюється завдяки емотивним мовним засобам та “емоціогенної” інформації, тобто такої, яка здатна викликати певну емоційну реакцію адресата. Емотивність художнього тексту знаходить свій прояв у спеціальних показниках намірів автора, які реалізуються в текстовій тканині та в тих елементах тексту, які націлені на моделювання емоційних реакцій імовірного адресата і спільно формують програму інтерпретації тексту [1].

Водночас в останніх своїх роботах В. Шаховський [3, с. 5] визнає емоційну й емотивну компетентності, де емоційна компетентність мовної особистості набувається через життєвий досвід і в реальній комунікації, а емотивна – через навчальну та художню комунікацію. Виділення емоційної й емотивної компетентності не є випадковим, оскільки ще у 1929 році було проведено розмежування між емоційною й емотивною мовами, тобто між вираженням мовцем своїх емоцій та його зусиллями викликати певний емоційний стан у реципієнта [4, с. 47]. Крім того, зарубіжні дослідники Х. Арндт та Р. Дженні [3, с. 26-27] виокремлюють емоційні та емотивні функції комунікації, на основі яких вони розрізняють два її види – емоційну комунікацію й емотивну. Відмінність між цими видами комунікації автори вбачають у тому, що емоційна комунікація увібрала в себе більше психічних ознак та пояснюється з огляду на тотожні з тваринами біологічні механізми, які керують людиною на підсвідомому рівні в емоційно напружених ситуаціях. Емотивна комунікація пов’язується з тим, що, на відміну від тварин, люди продукують високо конвенціоналізовані, складні, не інстинктивні форми емотивного мовлення. Спілкуючись у різних соціальних ситуаціях, мовці використовують емотивні сигнали стратегічно для того, щоб уникнути конфліктів і бути тактовними. На нашу думку, можна

провести паралель між емоційною компетентністю та емоційною комунікацією, оскільки остання відображає реальне емоційне мовлення; а також між емотивною компетентністю й емотивною комунікацією, позаяк вона є навмисно створеною мовцем.

Критерії розрізнення емоційності та емотивності зумовлюється багатогранністю мовного вираження почуттів, яке ґрунтується на перевазі певних емоцій у мовленні індивіда у певній комунікативній ситуації.

Отже, категорії емоційності й емотивності часто ставали предметом розгляду в мовознавстві. Їхнє вивчення вирізняється широким відбором підходів, а їх визначення та взаємозв'язок завжди приводить до розбіжностей у теоретичних настановах дослідників.

В емоційній комунікації на перший план виходить вираження емоційних станів співрозмовників, а в емотивній, – навпаки, саме за рахунок мовних засобів викликається емоційний стан у слухачів. Відповідно, поняття емоційності й емотивності розглядаються в площині мови і відображають дзеркально протилежні процеси і відрізняються за критеріями спланованості, контрольованості, усвідомленості, мотивованості й тональності мовлення, які відображають відмінності у природі зазначених понять.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. В.Н. Ярцева]. – М. : Советская энциклопедия, 1990. – 682 с.
2. Шаховский И.О лингвистике эмоций / В. И. Шаховский // Язык и эмоции.– Волгоград : Перемена, 1995. – С. 3-15.
3. Arndt H. Intracultural Tact versus Intercultural Tact / H. Arndt, Janney // Politeness in Language : Studies in its History, Theory and Practice. – N.Y. : Mouton de Gruyter, 1992. – P. 21-41.
4. Bytsenko T. The History of Expressives in the English Emotional Discourse / T. Bytsenko, I. Shevchenko // The USSE Messenger. – : Konstanta. – 2003. – V. 2. – P. 46-55.

НАЙМЕНУВАННЯ ОСІБ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ПОРУШНИКИ ЗАКОНУ'

Abstract: *the article deals with the formation of words that names the persons who transgress. The ways of their formation are investigated.*

Key words: *nomination, motivator, derivative, suffixation, suffix, compound, thematic group, crime.*

Однією з проблем суспільства є злочинність як антисоціальне явище, що загрожує безпеці особи, суспільства і держави. Явище злочинності має двоєдиний вимір: як особлива форма суспільного буття (онтологія злочинності) і як один із видів діяльності людей (феноменологія злочинності), діалектична єдність яких дозволяє утворити найменування осіб тематичної групи 'Порушники закону'.

У наш час особливо великий вплив на ріст злочинності має прискорений темп розвитку інформаційної техніки, яка зробила значний «внесок» у загострення цієї проблеми: по-перше, були створені більш широкі технічні можливості для порушників закону, по-друге, виникли нові види злочинності і правопорушень, що у свою чергу призвело до виникнення неологізмів на позначення особи.

Аналіз фактичного матеріалу, вилученого методом суцільної вибірки із словників[1; 2; 3; 4; 5], дає можливість зазначити, що неонімації даної групи утворені шляхом суфіксації, у тому числі і складної суфіксації, та складання основ мотиваторів.

Найчисленнішими в наших матеріалах є віддієслівні номінації з суфіксом-er: **kidnapper** – a person who kidnaps (*kidnap + -er ← to kidnap – to take a [person](#) away [illegally](#) by [force](#), usually in [order](#) to [demand money](#) in [exchange](#) for [releasing](#) them*): *Few people who knew the Clevel and kidnapper have expressed sympathy over his suicide. [Christine Pelisek](#), Sept 3, 2013 [4];* **forgery** – a person who forges (*forg + er ← to forge – to make an [illegal copy](#) of something in [order](#) to [deceive](#)*): *Sutherland had unwittingly chased the paintings from a forger*

In California one Bay. [Lizzie Crocker](#), “[Why eBay Is an Art Forger’s Paradise](#)”, August 18, 2014 [4]; **perjurer**– a person who perjures (*perjur + -er ← to perjure – to [tell](#) a [lie](#) in a [lawcourt](#), after [promisingformally](#) to [tell](#) the [truth](#)*): *And later he turned out to be a perjurer and went to federal prison.* [Salon, Jun 20, 2011](#) [5]; **killer** – a person who kills smb (*kill + -er ← to kill – to end the life of some living being or something else*): *She said she hoped people would continue to seek justice for her daughter by finding the real killer.* [Seattle Times, Mar 22, 2017](#) [5]; **shoplifter** – a person who shoplifts (*shoplift + -er ← to shoplift – to take [goodsillegally](#) from a [store](#) without [paying](#) for them*): *55% of adult shoplifters say they [startedshoplifting](#) in their teens* [3]; **embezzler**– a person who embezzles (*embezzl + -er ← to embezzle – to [secretly](#) take [money](#) that is in [yourcare](#) or that [belongs](#) to an [organization](#) or [business](#) you [work](#) for*): *Most embezzlers lead quiet and theoretically happy lives; employees who steal company property are rarely detected.* [Steven D. Levitt](#), “Freakonomics: A Rogue Economist Explores the Hidden Side of Everything”, Aug 25, 2009 [5]; а також: **robber** – a person who robs smb or smth; **mugger** – a person who mugs smb; **smuggler** – a person who smuggles.

Мало числена група віддієслівних номінацій із суфіксами *-or, -ar, -ent, ist*: **perpetrator** – a person who perpetrates (*perpetrat + -or ← to perpetrate – to [commit](#) a [crime](#) or a [violent](#) or [harmfulact](#)*): *The perpetrators of the [massacre](#) must be [brought](#) to justice as [warcriminals](#)* [3]; **burglar** – a person who burgles (*burgl + -ar ← to burgle – to [enter](#) a [building](#) [illegally](#) and [steal](#) things*): *No [house hold security devices](#) will [protect](#) you against the [determined](#) burglar*[3]; **terrorist** – a person who terrorizes smb (*terror + -ist – to terrorize – to make someone [feel](#) very [frightened](#) by [threatening](#) to [kill](#) or [hurt](#) them*): *“Especially after the [terroristattack](#) in London, it must be clear that terrorism is our common problem”.* [Washington Post, Mar 31, 2017](#) [5]; **delinquent** – a person who does a delinquency (*delinqu + -ent ← delinquency – [behaviour](#), [especially](#) of a [youngperson](#), that is is [illegal](#) or not [acceptable](#) to most [people](#)*): *There is a high [rate](#) of [juvenile](#) delinquency in this [area](#)*[3].

До малопродуктивних моделей відносимо відномінативну одиницю з нульовим суфіксом: **vandal**– a person who does vandalism (*vandal + -[^] ← vandalism – the [crime](#) of [intentionally damagingproperty](#) [belonging](#) to other [people](#)*): *Mayor Bloomberg agreed that the “vandal” must be caught and charged with vandalism.* [Justin Jones](#), Oct 22, 2013 [4].

Ми виокремили групу полімотивованих похідних, мотиваторами для яких слугують дві основи: іменник та дієслово. Спостереження дають можливість стверджувати, що наявність кількох мотиваторів не викликає змін ні в способі творення, ні в засобах і, відповідно, у словотвірній структурі слова. Це афіксальні похідні із суфіксами *-er* (7 од.) та *-ist* (1 од.): **rioter** – a person who makes a riot; who riots (*riot + er ← riot* – violent or wild disorder or confusion; *to riot* – to take part in a riot or disorderly public outbreak): *Rioters can be driven by a desire by violence and hate, but they can be also motivated by overwhelming frustration.* New York Times, Sept 20, 2016 [5]; **blackmailer**– a person who does a blackmail; who blackmails (*blackmail + -er ← blackmail* – the [act](#) of getting [money](#) from [people](#) or [forcing](#) them to do something by [threatening](#) to [tell](#) a [secret](#) of theirs or to [harm](#) them; *to blackmail* – to extort money from (a person) by the use of threats): *Blackmailers hunt for victims on the social media sites they use to meet other men.* [New York Times, Dec 20, 2015](#)[5]; а також: **briber**– a person who gives a bribe; who bribes (*brib + -er*); **slanderer** – a person who speak slander; who slanders (*slander + -er*); **trespasser** – a person who commits trespass; who trespasses (*trespass + -er*); **murderer**– a person who commits a murder; who murder (*murder + -er*); **counterfeiter** – a person who does a counterfeit; who counterfeits smth (*counterfeit + -er*); **arsonist** – a person who makes arson; who arsons (*arson + -ist ← arson* – the [crime](#) of [intentionally starting](#) a [fire](#) in [order](#) to [damage](#) or [destroy](#) something, [especially](#) a [building](#); *to arson* – to set smth on fire): *Police are blaming arsonists for the spate of fires in the Greenfields housingestate*[3].

Одиничними прикладами представлені деривати з неоднослівними мотиваторами, утворені за допомогою суфікса *-er*: **jury nullifier**– a person who does jury nullification (*jury nullifi+ -er ← jury nullification* – the act of a jury finding a person not guilty because they believe the law under which the defendant was charged is unfair, misguided, or not applicable): *Everyone would agree that jury nullification is good when it truly serves justice, but there is no way to ensure such an outcome.* The Columbus Dispatch, Oct 5, 2002 [1].

Другою за продуктивністю є група складносуфіксальних одиниць, утворених за допомогою суфіксу *-er*: **drug dealer** – a person who deals drugs (*drug + deal + -er ← drug* – any [natural](#) or [artificially](#) made [chemical](#) that is taken for [pleasure](#), to [improve](#) someone's [performance](#) of an [activity](#), or because a [person](#) cannot [stop](#) using it; *to deal* – to sell or distribute something as a business): *“There’s not a drug dealer in this country that asks for an ID*

when someone's looking to buy drugs," he said. [Washington Times, Mar 26, 2017](#) [5]; **first offender** – a person who offends for the first time (*first + offend + -er* ← *first* – the first [attempt](#) or [effort](#); to *offend* – to [commit](#) a [crime](#)): *In many instances it is quite sufficient punishment for a first offender in a petty case to be publicly rebuked in the police court* [3]; **robo-signer, robo signer, robosigner** – a person who signs a legal document without reading it or understanding the document's contents (*robo + sign + -er* ← *robot* – an efficient insensitive person who functions automatically; to *sign* – to write [yourname](#), usually on a written or [printeddocument](#), to show that you [agree](#) with [itscontents](#) or have written or [created](#) it yourself): *Joining her were Michael Redman, whose foreclosure blog drew the White House into the controversy, and Thomas and Ariane Ice, who run a boutique law firm that was the first to depose "robo-signer" Jeffrey Stephan of Ally Financial's GMAC mortgage unit in December.* [The Washington Post, Oct 21, 2010](#) [1]; **bot-herder, bot herder, botnet-herder** – a hacker who controls a large number of compromised computers for malicious purposes (*bot + herd + -er, bot + net[work] + herd* ← *bot* – a [computer program](#) that [works automatically](#), [especially](#) one that [searches](#) for and [finds information](#) on the internet; *network* – a [large system](#) consisting of many [similarparts](#) that are [connected](#) together to [allow movement](#) or [communication](#) between or along the [parts](#), or between the [parts](#) and a [controlcentre](#); *herd* – a [largegroup](#) of [people](#) that is [considered](#) together as a [group](#) and not [separately](#)): *What's more, hacking specialists, dubbed bot-herders, are assembling bot armies of thousands of compromised machines and using them to extort protection money from gambling Web sites.* [USA Today, Jun 10, 2004](#) [1]; **malicious insider** – a person within an organization whose actions threaten the security of that organization's activities or data (*malicious + insid + -er* ← *malicious* – intended to [cause damage](#) to a [computer system](#), or to [steal private information](#) from a [computer system](#); *inside* – the inner part of something): *One in fifty employees is believed to be a malicious insider.* [SC Magazine 15 Sept 2016](#) [1]; **digifeiter** – a counterfeiter who uses digital technology to create forged money or documents (*digi[ital] + [counter]feiter + -er* ← *digital* – involving or relating to the use of computer technology; *counterfeit* – made to [look](#) like the [original](#) of something, usually for [dishonest](#) or [illegalpurposes](#)): *The new Dollars 20 bill (due in autumn) is said to have 'subtle green and peach toning and dynamic tilt-tinting' that will make digifeiters and Laurence Llewelyn-Bowen weep.* [The Observer, Jun 15, 2003](#) [1]. До малопродуктивних моделей відносимо номінацію із нульовим суфіксом: **pickpocket** – a person who picks somebody's pocket (*pick + pocket + -er* ← *to pick* – to steal smth; *pocket* –

a [smallbag](#) for [carrying](#) things in, made of [cloth](#) and [sewn](#) into the inside or onto the [outside](#) of a [piece](#) of [clothing](#)): *Be warned: the street is also a popular haunt for pickpockets, so keep an eye on your valuables.* [Time](#), [Dec 29, 2015](#) [5].

До наступної групи відносимо одиниці, які утворені способом складання: **Wi-Fi squatter** – a person who lingers in a public location to use its Wi-Fi internet connection, or who uses such a connection without authorization (*wi-fi + squatter ← wi-fi – a system for connecting electronic equipment such as computers and electronic organizers to the internet without using wires*; *squatter* – a person who occupies real property without a claim of right or title): *Café owners have tried a variety of tactics to foil Wi-Fi squatters. They put out signs that ask laptop users to share tables or point them to nearby Wi-Fi hot spots such as public libraries.* [Los Angeles Times](#), Aug 8, 2010 [1]; з усиченням кінця основи першого компонента: **copyfighter** – a person who opposes copyright laws and practices that he or she perceives to be unfair (*copy[right] + fighter ← copyright – the legal right to control the production and selling of book, film, photograph, or piece of music; fighter* – someone who fights): *Mark down the date: The age of stealing music via the Internet is officially over. It's time for everybody to go legit. The reason: We won. And all you audiophiles and copyfighters, you know who fixed our problems? The record labels and online stores we loved to hate.* [Wired](#), November 29, 2010 [1]; з усиченням початку основи другого компонента: **hackerazzi** – a person who breaks into a celebrity's email account or computer (*hacker + [papar]azzi ← hacker – a person who illegally gains access to and sometimes tampers with information in a computer system; paparazzi* – the [photographers](#) who [follow famous people everywhere](#) they go in [order](#) to take [photographs](#) of them for [newspapers](#) and [magazines](#)): *With his head hung low, Jacksonville's so-called Hackerazzi admits he hacked into the email accounts of celebrities. Christopher Chaney faces up to 60 years in prison after pleading guilty to wiretapping and unauthorized access to a computer.* [Morning News Recap](#), Mar 27, 2012 [1]; **poopetrator** – a person who poops in a public place (*poop + perpetrator → to poop – to defecate; perpetrator* – a person who commits a crime): *In the past several weeks, an unknown individual or group, who students have dubbed the 'poopetrator', has repeatedly defecated in students' laundry, leaving many fearful about the safety of their clothes.* [Yale Daily News](#), Oct 2, 2013 [1].

На жаль, завжди будуть люди, які готові здійснити протиправні дії проти інших представників нашого суспільства. У цьому випадку мова йде про скоєння злочину, а

людина, яка його здійснює, відповідно стає злочинцем. Сучасні реалії життя, ріст злочинності сприяють виникненню неологізмів, які позначають осіб, що порушують закон: *jurynullifier, robosigner, botherder, maliciousinsider, digifeiter, wi-fisquatter, copyfighter, hackerazzi*. Незважаючи на те, що порушників закону завжди переслідують та карають, вони – невід’ємна складова нашого суспільства.

СПИСОК ІНТЕРНЕТ ДЖЕРЕЛ

1. Word Spy Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wordspy.com>
2. Cambridge Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dictionary.cambridge.org>
3. The Free Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.thefreedictionary.com>
4. Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dictionary.com>
5. Vocabulary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vocabulary.com/dictionary>

Helen Sidorova,
Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University
Scientific Supervisor: PhD, Associate professor Matkovska M.V.

LEXICAL AND SEMANTIC MEANS MAKING HERO OF THE NATION (BASED ON WORK "BEOWULF")

Abstract: A topical issue of this work is about lexical and semantic harmony in the composition "Beowulf" and the importance of letter b in making the integrity of the composition.

Keywords: vocabulary, semantics and the processes which the letter b express (birth, growth, existence, bending, brilliance, light and others).

"Beowulf" is the monument of the ancient Anglo-Saxon heroic epic, his most famous design. It is the oldest of all the national epics medieval Europe. "Beowulf" has 3183 verses.

The important role in the content of this composition play its vocabulary and semantics. "In the earliest era the vocabulary of Germanic dialects was still very small, but in the course of time, as new ancient types of activity arose among the ancient Germans, the vocabulary from the language was gradually replenished with new words and expressions necessary for designating new species and products of activity"[1,p .72]. The vocabulary of the English language of the Old English period was replenished, reflecting the historical development of the English people, the emergence of new types of activity, the expansion of the horizon of knowledge of the surrounding world. The vocabulary of the English language of the Old English period was enriched with the help of a number of linguistic devices developed in the process of development.

The studied work "Beowulf" is a famous epic poem, referring to the poetic monuments of the Old English period. In this work we are talking about the life and exploits of the national hero Beowulf. "The only surviving manuscript of Beowulf, dated to the end of the tenth century, is written by two copyists. The manuscript is part of the so-called Cotton collection and is now kept in the British Museum"[2, p. 109].

The characteristic lexical features of the text of the poem "Beowulf" are:

1) the presence of a purely poetic and already archaic for the Old English language vocabulary;

2) the widespread use of synonyms reflecting the imagery of the thinking of the ancient Germans;

3) an abundance of complex words in a work.

In this paper, with the help of the revealed examples, the Germanic vocabulary is analyzed, which functions in the work.

The following excerpt from the poem contains the farewell words of Beowulf, going to march to battle with Grendel, and reflects the moral and ethical ideals of that time:

*Beowulf mapelode, beam Ecgpeowes
úre aéghwylc **sceal** ende gebídan...* [3, p. 96].

The word **sceal** refers to the Old English vocabulary (*sculan*) and is used in the poem in meaning waiting, awaiting death.

The word **snotor** in the lines below can be translated as smart, wise and friend respectively. The first word on the High German – *snottar*, the second – *Freund*:

*...ne sorga snotor guma! Selre bip deghwaem
Poet he his freond wrece, ponne he fela murne* [4, p. 96].

In the following line the word **woruld** of Germanic origin (*Weralt*) is translated as the world, century, the era:

*...**woruld** lifes; wyrce se pe mote* [4, p. 19].

In the next example there is a word of German origin, which is translated as a deaf:

*...domes cer **deaf**; Peat bid drint-guman* [4, p. 19].

The word **aefter** is used in the meaning after, refers to the language of Old High German lexicon (*aftar*): *...unlifgendum **aefter** selest* [3, p. 96].

In the example below, **weorc** is translated as work, business. This word refers to the German lexicon (*Werch*):

*Tha ic wide gefraegn **weorc** gebannan...*

In the following example there are words **leafum**, a plural from a noun related to Germanic vocabulary **leaf**, is used in a work in the meaning of foliage. The word **lif** is translated as life, of German origin (*lib*):

*...leomum ond **leafum; lif** eac gesceop.*

Lap is used in the sense of hostile, hateful. Refers to the Upper-German vocabulary (*leid*):

Lap liges; ne waes hit lenge tha gen...

The word **weox** can be translated as to grow, to transform. It refers to the German vocabulary (*Weaxan*):

Weox under wolcnum, weorth – myndum thah...

So, analyzing the excerpt from the poem “Beowulf”, we can conclude that the vocabulary of the Old English language that shows the fullness, brightness and mythicity of ancient times.

Along with vocabulary in the composition in harmony is revealed the semantics. The most text semantic load carrying letter b, it also appears in the title of the poem, so it is important to consider.

The vocabulary with the initial b is organized according to the principle of sound symbolism. One of the main provisions of the theory of iconicity is the assertion about the close relationship between meaning, the genetic motivation of sound as the leading sign substance of the language. Contrary to the thesis of F. de Saussure on the arbitrariness of the linguistic sign, “the connection connecting the signifier with the signified, or, which is the same, the sequence of phonemes with meaning, is necessary” [5,p. 42,89].

According to the law of the iconic character of the sign put forward by S.V. Voronin, the sign in its sources is a natural, involuntary formation, and semiogenesis as a whole is natural, unintelligible, iconic, soundproof. [6,p. 138]. Since the meaning is inextricably linked with form, and just as the form has its own developmental energy, each separate linguistic value is only a conditionally discrete unit, isolated from the general semantic continuum of the language [7,p. 13].

It seems therefore possible to establish the semantic dependencies of lexemes, fixed by language, starting with a certain sound. These associations have a single integrated content, the sources of which should be sought in the extreme antiquity. Although in the structure of the Old English vocabulary with the initial b, different semantic fields can be singled out, the overwhelming majority of the lexemes belong to the symbolic symbol field of the designations of round, convex objects conjugated with abstract concepts of growth, being, birth, light, and related values. Consider the associated concepts in more detail.

A large number of Old English nominations is associated with the Indo-European procedural semantics.

Birth, growth, existence: *barn* child, offspring, *bearwe* basket, **bher* to bear, *beorg* hill, *burg* city,

brega ruler, prince, **bhereg* to rise, to be tall, *beam* the tree, cross, column, column, forest, ship, **bhou* to grow, *beon* to be, to exist, *botl* house, *bold* house, castle, *bur* house, *byre* stall, tent, *buon* to build, *bunda* peasant, *beow* grain, barley, **bheu* to be, to exist, to grow (here it is necessary to highlight the abstract verb of being, to exist, whose grammatical values evolve from specific lexical meanings of growth, residence, habitat);

Bending: *beah* ring, *boga* bow for shooting, **bheug* to bend (this includes the names of curved, curved, flexible objects);

Brilliance, light: *berge* berry, **bha* to shine, *beorc* birch, *beorht* bright.

The names of curved objects are often associated with the designations of rounded, convex objects, conjugated, in turn, with semantics:

Breaths: *bled* branch, flower, fruit, *blaest* a gust of wind, **bhle* to blow;

Swelling: *bolla* bowl, *bulluca* bull, *beall* ball, *baelc* stomach, **bhel* to blow.

Flowering: *blostma* flower, *blod* blood, *blaed* leaf, *blae* life, mind, breath, spirit, success, glory, **bhel* to blossom;

Heating, boiling: *baep* bath, fountain, **bhe* to heat, *brop* bouillon, *briw* porridge, *beor* beer, honey, *bryden* beer, *brod* offspring, *beorma* sourdough, yeast, foam, *burn* spring, stream, well, key, *brandtorch*, flame, sword, *braed* raw meat as well as derivatives associated with cooking, beer, with fermentation, birth **bhreue* to boil, to burn.

In general, according to the researched fragment of the labial vocabulary, a single semantic space of being, life, growth, material values is revealed, occupying an important place in the mythopoetic picture of the world.

Thus, the most intensive contextual interaction is demonstrated by the lexemes with the initial b, which convey the totality of the values of being, life, growth, material values, thus forming a relationship between the "lexical" semantics of the b-lexicon, its symbolic "life-affirming" orientation and contextual realization, Frequency b-lexemes with their active participation in the deep sense-building structures of the poetic text.

Literature

1. Khlebnikova, I.B. Introduction to Germanic philology and the history of the English language / I.B. Khlebnikova.-M., CheRo, 2012.-72 p.
2. Brunner, K. History of the English language / K. Brunner.-M .: LKI, 2010.-109 p.
- 3.Heaney, S.Beowulf Lines 1383-1389 from A New Verse Translation/S. Heaney.-New York,2000.-96 p.
4. Smirnitsky, A.I. Reader on the history of English from VII to XVII c. / A. I. Smirnitsky. - M.: Academy, 2008.-19 p.
5. Jakobson R.O Sound and meaning // Jakobson R.O Selected works. M.: Progress, 1985. p.30-91.
6. Voronin S.V. Phonosemantics and etymology // Diachronistic Germanistics. Intercollegiate collection. St. Petersburg: Publishing House of St. Petersburg State University, 1997.p.131-169.
7. Mikhalev A.B.Theory of the phonosemantic field. Krasnodar: Publishing House PGLU, 1995.-213 p.

THE LANGUAGE IMPLEMENTATION DICHOTOMY OF GOOD AND EVIL IN “BEOWULF ”

Abstract: Our paper deals with the study of “ Good and evil in the epic poem “Beowulf” concept. The concept of “Good” and “Evil” has always played a prominent role in the worldview of any nation. The aim of the study is to demonstrate the language implementation dichotomy of good and evil in “Beowulf” and we will take a look at the good versus evil aspects of this epic poem.

Keywords: concept, good, evil, Beowulf, Grendel, Wiglaf.

Conceptualization is the process of creation and construction of concept in the human recognition. It is also the process of thought concerning the new information that causes the creation of concept [3, p. 132].

The study of concept is rather topical. The topic of concepts is actively discussed in cognitive linguistics. Among the prominent linguists who put concept studying into the sphere of interest and as a result contributed a lot to the development of this topic are N. Gunina, V.Maslova, Y. Stepanov and others.

Beowulf is a hero and the embodiment of good. But good cannot exist alone, and there is not one but three villains or embodiments of evil in the poem ‘Beowulf.’

In the epic poem “Beowulf”, both good and evil are clearly defined. Beowulf himself embodies all that is good, but it’s often expressed through his super-human capabilities. The monsters, including Grendel, his mother, and the dragon, all embody evil, and in fighting and defeating them, Beowulf is working to save not only the monsters’ victims but the whole of humanity [6,p.67].

We see a dichotomy being created: Grendel, who is sinister and bloodthirsty, spreading evil and fear among the people, and Beowulf, who fights for the people and wants to protect them. In “Beowulf” Grendel is portrayed as “*insensible to pain and human sorrows*”. He is “*grim and greedy, brutally cruel*”, the “*gruesome prowler of the border land, ranger of the moors, the fens, and the fastness*.” Grendel is simply described as creature of darkness, and that serves as a stark contrast to Beowulf’s motives and actions, which are selfless, to an extent, as he does desire

glory. The point is the villain, in this case Grendel, is used merely as a tool to make the hero more approachable and likable, and therefore an emotional connection is forged between the reader and the hero. By making the villain as heinous as possible, the hero is glorified and his actions, even those who might be considered questionable, or even flat out wrong, are justified and made acceptable [1,p.51].

Beowulf as good

One of the most important things to note about Beowulf is that he doesn't fight men at any point in the poem. The wars and clashes that happen between humans don't directly involve him. He sometimes argues with humans, like he does with Unferth before the battle with Grendel, but Beowulf fights monsters. This shows him as a defender of humanity and truly on the side of good.

Most people in "Beowulf" aren't portrayed as purely good or evil. Only Beowulf and Wiglaf are described as good. And like goodness, only Beowulf and Wiglaf appear to be self-sacrificing. Wiglaf remains loyally with his king, encouraging and supporting him: *And now the youth was to enter the line of battle with his lord, his first time to be tested as a fighter. His spirit did not break and the ancestral blade would keep its edge, as the dragon discovered as soon as they came to get her in the combat.* [4, p.177] .

It is only with Wiglaf's help that Beowulf is able to defeat the dragon—Wiglaf's timely sword-stroke gives Beowulf the opportunity to stab the dragon in the side and kill it once and for all. As Beowulf is dying, he gives his golden necklace, called a torque, to Wiglaf, probably symbolizing the transfer of power from the dying king to his chosen successor... even though Wiglaf would rather have Beowulf around than his silly ol' torque: *"As God is my witness, I would rather my body were robed in the same burning blaze as my gold-giver's body than go back home bearing arms. That is unthinkable, unless we have first slain the foe and defended the life of the prince of the Weather-Geats. I well know the thing she has done for us deserve better. Should heal one be left exposed to fall in battle? We must bond together, shield and helmet, mail-shirt and sword."* [4, p.179] .

Wiglaf represents courage and loyalty in the face of unbelievable odds. In fact, he's a sort of a reverse-Judas figure. Whereas Judas is the only one of the twelve apostles who betrays Jesus, Wiglaf is the only one of eleven thanes who remains loyal to Beowulf. The implication here is that, even though cowardice and betrayal are immoral, in the world

of *Beowulf* they are far more common than true courage, loyalty, and in difference to death and suffering.

They are the only characters who rush to help humanity or another character without concern for their own safety.

Grendel as evil

If Beowulf is the force of good in this epic, Grendel is the embodiment of evil. Grendel is described as a descendant of Cain. Cain, a son of Adam and Eve, killed his brother Able. For his crime, Cain and all his descendants were forever banished from the company of God and of good.

Cain's descendants, according to the poem, became every sort of evil creature. One of these lines of descendants led to Grendel. Throughout *Beowulf*, Grendel is described as mankind's enemy, and his attacks are driven by the jealousy that humans are able to enjoy life in the light, and he is condemned to misery in the darkness.

It's not just Grendel's ancestry that makes him evil; Grendel's actions are evil as well. He breaks into the Herot and kills warriors as they sleep. He creeps around the moors, snatching and eating people one-by-one. Grendel does not fight honorably, at least not until he is confronted by Beowulf. But Grendel's actions are more than just evil. He, Grendel, rejects the core values of civilization. The poem recounts how Grendel is offered wergild and land, but continues his acts regardless of the attempts to pacify him.

When Beowulf fights Grendel, he doesn't use weapons; Beowulf says: "*I have heard moreover that the monster scorns in his reckless way to use weapons; therefore, to heighten Hygelac's fame and gladden his heart, I hereby renounce sword and the shelter of the broad shield, the heavy war-board: hand-to-hand is how it will be, a life-and-death fight with the fiend.*" He fights Grendel with his bare hands, honorably. Grendel is unused to such a fight and is quickly defeated by Beowulf [5,p.142-143] .

The hero and villain often share some of the qualities, such as strength, wisdom and intelligence, which makes their rivalry all the more interesting and realistic, but, there is a key difference in their goals and desires. The hero fights to protect others, even if that means putting himself in harm's way, which might cost him his life, and the villain feeds off his evil acts and his ultimate goal is his self-satisfaction. But, perhaps there is another reason why we always root for the hero. We all like to think of ourselves as good people, with good character

traits, and we tend to see the hero as a perfected image of ourselves, and that's what makes him so relatable [1, p. 36].

"Beowulf" is a classic example where establishing a dichotomy between a hero and a villain is used to infuse life in both the hero and the villain, making them more complex and real, as opposed to just treating them as polar opposites, with a clear line of division between them. Depicted simply as an evil monster, Grendel isn't exactly a fully fleshed-out character, but then again, he doesn't need to be, as his purpose is to make the reader root for the hero, in this case, Beowulf [2, p. 36].

In "Beowulf" the conflict between good and evil is the poem's main and most important aspect. The poet makes it clear that good and evil do not exist as only opposites, but that both qualities are present in everyone. Beowulf represents the ability to do good, or to perform acts selflessly and in help of others. Goodness is also shown throughout this epic as having the ability to cleanse evil. Even though evil is presented by Grendel, Grendel's mother, and the dragon, who are filled with a desire to act against people and ultimately destroy them. Even pride, a human quality, is presented in Beowulf as a sign that evil exists. So Beowulf does not only fight for good, but he represents it as well [5, p. 189].

Beowulf is the simplest kind of epic. It's about the conflict between a courageous, mighty, loyal warrior and the demons and dragons of hell itself. The forces of good battle the forces of evil again and again, knowing that one day they will be defeated, but at least they'll die fighting [6, p. 135].

To sum up, "good" in "Beowulf" means "*strong, generous, and proud*," and "evil" means "*demonic creatures from the marshes*." This particular battle between good and evil isn't as much about morals as it is about fate – and reputation. Beowulf became the embodiment of the moral ideal of heroic personalities of the ancient period.

References

1. Brunner K. History of the English language / K. Brunner. – M.: LKI, 2010. – 109 p.
2. Chance J. "The Structural Unity of Beowulf" / J. Chance. – IN: Indiana University Press, 1990. – 354 p.
3. Evans V. A Glossary of Cognitive Linguistics / V. Evans. – Edinburgh : Edinburgh University Press, 2007. – 256 p.

4. Heaney S. Beowulf from A New Verse Translation / S. Heaney. – New York, 2000. – 213 p.
5. Hurevych A . "Beowulf" /A. Hurevych.-M.:Finction,1999. –258 p.
6. Tolkien J. R. Beowulf: The Monsters and the Critics and other essays/J. R. Tolkien. – London: Harper Collins, 2001. –183 p.

Захарчук Вікторія
Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. філол. наук,

доцент Ю.М. Нідзельська

ПОЛІТКОРЕКТНІСТЬ ТА ЇЇ БАЗОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Abstract: У статті проаналізовано поняття політичної коректності, її функціонування в англійській мові. Визначено низку одиниць, які сьогодні вживаються в англійській мові, які є оптимальними політкоректними відповідниками у використанні для успішного спілкування в умовах мультикультурного середовища.

Key words: *political correctness, sexism, multicultural communication, discrimination.*

Перш за все, варто зазначити, що у сучасній мовознавчій науці поняття політкоректності набуває важливого значення. Багато вчених займалися його вивченням (М. Комлев, В. Панін, С. Термінасова та ін.). Отже, посилена увага до дотримання певних норм під час комунікації між представниками різних соціальних прошарків, національностей, віросповідань та інших груп зумовлює *актуальність* представленої статті. *Метою* розвідки є: розглянути поняття політкоректність, його головні властивості. *Завдання:* представити дефініції поняття політкоректність, суміжне поняття сексизму, реалізацію цієї категорії в сучасній англійській мові.

Варто зазначити, що свій початок термін політкоректність бере із початку 1960х років. В той час цей він визначався як певний добровільний кодекс поведінки, поширювався на Заході, в США. Застосування цього позначення передбачало прагнення не образити почуття іншої людини, зберегти її гідність. Відтак, це було можливим через уникнення згадувань про фізичні та психічні вади людини, релігійні вірування, національну приналежність, гендерну рівність, агресивного, принизливого ставлення до інших людей, особливо представників сексуальних меншин [4].

На думку С. Г. Тер-Минасової: «Політична коректність мови виражається в прагненні знайти нові способи мовного вираження замість тих, які зачіпають почуття і

гідності індивідуума, порушують його людські права, звичайною мовною безтактністю або прямолінійністю щодо расової та статевої приналежності, віку, стану здоров'я, соціального статусу, зовнішнього вигляду тощо» [7, с. 230]. М. Комлев в «Словнику іноземних слів» представляє таке визначення: Політична коректність – зароджене в США поняття, гасло, що демонструє ліберальну спрямованість сучасної американської політики. Політкоректність має справу не стільки зі змістом, скільки з символічними образами і коректуванням мовного коду. Мова декорується знаками анти расизму, терпимого ставлення до національних та сексуальних меншин, боротьби проти СНІДу.

Темношкіре населення США було обурене ставленням до них, зокрема вживанням слова *black*, що, на їх думку, звучало образливо. Вони вимагали «дерасилізації англійської мови», вказуючи на різницю між вживанням слів *black*, *white*, тому що друге слово містило в собі позитивне конотативне значення... Це є очевидним у наведених прикладах: *black sheep*, *black market*, *blackmail*, з одного боку; *white dove*, *white lie*, *white man*, з іншого. З тих пір вживання слів з негативною конотацією стосовно темношкірого населення перетворилися на гостру проблему, яка і сьогодні до кінця не вирішена, що призвело до змін в англійській мові.

Варто підкреслити, що феміністичні кола у 1970х роках активно підтримали дії за зміни у мові, в той час відбулася гендерна мовна реформа. Вона була покликана позбавити англійську мову ознак вербальної *дискримінації* за ознакою статі [6]. Таким чином, виникло поняття «*сексизм*», тобто дискримінація групи людей через їх гендерну приналежність [5]. Традиційними аргументами, які, на думку феміністок, призводять до сексизму є посилання на обмеженість жінок у здатності до навчання, згадування так званої «жіночої логіки» та психічної нестабільності, що, відповідно, ставить жінку на нижчий щабель у суспільстві, ці аргументи розповсюджуються через ЗМІ.

Але попри те, що явище політкоректності своєю метою мало покращити мову, позбавити її образливих фраз та слів, виникає велика кількість штучних одиниць, які, на думку багатьох лінгвістів, лише псують мову, наприклад: *chemically challenged person – drug addict*; *domesticincarceration survivor – wife*; *melanin impoverished – white person*. Іншими прикладами застосування політкоректності є такі: *economically unprepared – poor*, *selectively perceptive – insane*, *self-paced cognitive ability – learning disability*, *dysfunctional family – broken home*, *to have a nervous disability – to be mentally ill*, *special\approved schools – schools for the*

backward or troublesome, bachelor girl, swinging single – spinster, separate development – racial apartheid, unwaged – unemployed, developing countries – poor countries [3] та ін.

Якщо звернути увагу на сучасні американські ЗМІ тоді стане зрозуміло, що явище політкоректності – це не від'ємна складова сучасної друкованої преси. Посилена увага приділяється проблемам національних меншин, гендерної нерівності, адаптації фізично та розумово неповноцінних громадян тощо [1].

В текстах деяких газет та журналів наявні лексичні одиниці, які сьогодні є загально прийнятими, вони витіснили неприйнятні одиниці, які використовувалися раніше. Тепер ці одиниці є зафіксованими у тлумачних словниках, наприклад: *African-American, Native American, Asian-American, police officer, Ms., fire-fighter, physically challenged, low-income, senior citizen*, вони витіснили такі одиниці, як: *Indian, Oriental, fireman, the old*. Але разом з тим є одиниці, які до теперішнього часу вживаються у двох варіантах, тобто вважаються коректними і некоректними: *African-American – black, Latino – Hispanic, gay – homosexual, economically disadvantaged – poor* [3].

Отже, зважаючи на сьогоднішнє швидке поширення інформації ми можемо зробити своєрідний висновок, що перед нами стоїть важливе завдання – зрозуміти важливість дотримання норм у використанні політкоректної та не політкоректної лексики, з метою недопущення конфліктів у міжкультурному спілкуванні. Відтак, певні культури можуть бути більш чутливими до її використання у порівнянні з іншими. Перспективою дослідження є маніпулятивний вплив політкоректних мовних одиниць в міжкультурній комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вплив явища політичної коректності на утворення евфемізмів в американському варіанті англійської мови. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://biglib.info/11255-vpliv-yavischa-politichnoyi-korektnost-na-utvorennya-evfemzmv-v-amerikanskomu-varant-anglyskoyi-movi.html>

2. Колтунов О. Ю. Політична коректність: концептуальні основи та технологічні прийоми: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політичних наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / О.Ю. Колтунов. – Київ, 2005. – 20с.

3. Матюніна О.І. Лексико-семантичні та функціональні особливості евфемізмів в сучасній англійській мові. автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата філологічних наук спец. 10.02.04 – германські мови / О.І. Матюніна, – Чернівці, 2009. – 15с.

4. Палажченко М. Ю. Политическая корректность в языковой и культурной традиции. / М. Ю. Палажченко // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/politicheskaya-korrektnost-v-yazykovo-i-kulturnoi-traditsii-na-angliiskom-i-russkom-materia>

5. Сексизм. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Сексизм>

6. Соціолінгвістичний аспект політичної коректності. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://referatu.com.ua/referats/207/36710/?page=1>

7. Тер-Мінасова С.Г. Мова і міжкультурна комунікація / Тер-Мінасова С.Г. – М.: Слово, 2000. – 624с.

THE FUNCTIONS OF SIMILE IN 'ALL SUMMER IN A DAY' BY RAY BRADBURY

Abstract: *This research focuses on the phenomenon of simile and its usage in Ray Bradbury's short story "All Summer in a Day". The aim is to analyse the influence of simile on the understanding of the text.*

Key words: *metaphor, simile, figurative language, short story*

Comparison is one of the stylistics means, which is commonly used in order to show the similarities between two disparate things, objects, actions, effects etc. It helps the author to describe the characteristic of an object more deeply and vividly. When using a comparison an author conveys their attitude to the object, and provides better understanding of the depicted phenomenon. Comparison exists within diverse types of figurative language. It can be observed in metaphors, similes, personifications, symbols.

The aim of this article is to analyse understand the phenomenon of simile as a type of comparison in Ray Bradbury's short story "All Summer in a Day". As the object of our investigation is simile, let us focus on its characteristics and nature more deeply. There is always a slight misunderstanding when talking about the nature of simile and this term is usually conflated with metaphor.

The Penguin Dictionary of Literary Terms and Literary Theory defines simile as "a figure of speech in which one thing is likened to another, in such away as to clarify and enhance an image. It is an explicit comparison (as opposed to the metaphor, q.o., where the comparison is implicit) recognizable by the use of the words 'like' or 'as'. It is equally common in prose and verse and is a figurative device of great antiquity" [2;P. 380].

According to this dictionary a metaphor is considered to be "a figure of speech in which one thing is described in terms of another. The basic figure in poetry. A comparison is usually implicit; whereas in simile (q.a.) it is explicit" [2;P. 507]. Scientists distinguish many classifications of similes. They differentiate them according to some criteria, namely their nature, structure, and functions. In this research we are going to use the classification represented by Yang Xiahua. According to him, similes are divided into following forms [3]:

1. “like” similes. e.g. *This book is like a deep ocean, everything you need is just to dive and to enjoy the swimming.*
2. “as” g. *This painting isn’t as bright as the previous one.*
3. as...as... g. *The young compose plays as masterly as Mozart.*
4. (as)... as... g. *Her dress was so red, so flamboyant, as a ripe cheery.*
5. as... , so g. *As cold water to a thirsty soul in a desert, so was good news from her parents.*
6. may (might) as well... as... g. *You might as well expect your project to win, as hope to defeat me in this contest.*
7. as if (as though) g. *Jack was acting as if he was our boss, but to be frank, he was anything but modest.*
8. what g. *What the piano is to a musician, the authority is to a politician).*
9. more... than... g. *He can’t say more than he knows.*
10. remind of g. *That story remind me of my carefree childhood.*
11. compare to g. *We compare this fabulous sculpture to a masterpieces.*
12. resemble g. *The sleeping baby resembled an angle.*
13. Other phrasal verbs: be similar to, consider...as, treat...as, serve...as.

Thus, Ray Bradbury, best known for his books “Fahrenheit 451”, “Dandelion Wine” and “The Martian Chronicles” is also an outstanding short story writer. The way he writes is very fascinating, and his works are intertextual. He uses many symbols and allusions within the comparisons, what makes his style of writing very original.

Let us analyse a short story “All Summer in a Day”. Bradbury uses a great range of similes, symbols, and metaphors in order to express his attitude to the situation. The usage of diverse types of figurative language gives him a possibility to convey vivid images. The author tells us the history of life on Venus, and the way people apprehend it. Bradbury describes everything very bright with his illustrative language.

On the planet Venus, where our story takes place, sun appears every seven years. On the Earth, however, people are able to see the sun every day. The children on Venus could hardly imagine the sun, thus, when a girl, called Margot, said that she remembers it, the others were convinced that she is lying. It is very interesting how the author plays with colours, with

their help he points out at the importance of the sun on Venus. Everyone there was very pale and Bradbury describes Margot as *“a very frail girl who looked as if she had been lost in the rain for years and the rain has washed out the blue from her eyes and the red from her mouth and the yellow from her hair”*[1]. In such a way we can see how much the lack of the sun reflects on people’s appearance and behaviour.

As the children could hardly remember the sun, they imagined it as quite extraordinary. *“All day yesterday they had read in class about the sun. About how like a lemon it was, and how hot”* [1]. In this simile, the author shows us similarities between the sun and lemon in their form and colour, as both objects are round and yellow. However, Margot, who had remembered the sun, said that *“It’s like a penny”*. In this case, the girl emphasizes similarities between the sun and a penny in their form and colour, as well. Bradbury did it in order to point out that people can see a penny not infrequently, while sun is something that appeared there rarely.

Firstly, the sun is described only by its appearance, but then the author indicates the fact that the sun can not only shine as a penny but it can also radiate heat. We can see it in the sentence *“It’s, like a fire in the stove”*. Margot made such a comparison, because *“she knew they [children] remembered a warmth, like a blushing in the face, in the body, in the arms and legs and trembling hands”*. Then, when the sun came out they *“were running and turning their faces up to the sky and feeling the sun on their cheeks like a warm iron; they were taking off their jackets and letting the sun burn their arms”*[1]. As it usually rained heavily on Venus and it was also extremely chilling there, the children couldn’t even imagine the power and the heat of the sun. In this case, Bradbury likened the power of the sun to something very familiar to the children, and he used things, considered to be completely incomparable to the heavenly body – a warm iron and a fire in the stove. Here we can see similarities not in the form, but in the functions that these objects fulfil. These three objects of comparison (a stove, an iron, and the sun) can radiate heat. Thus the author made such comparisons to indicate how hot sun is.

With the help of similes, Bradbury conveys the emotions of the inhabitants of Venus, and draws parallels between the sun and the things unlikely to be comparable. In such a case he helps the readers fathom the strangeness of the sun for the characters of the story.

References:

1. Bradbury R. All Summer in a Day / R. Bradbury. [Electronic resource] Access mode: <http://raybradbury.ru/library/story/54/4/0/>

2. [Cuddon A. Penguin Dictionary of Literary Terms & Literary Theory // J. A. Cuddon](#) , C. Preston. – London : [Penguin Books Ltd](#), YEAR. -1024 p.
3. Zhang X. (2005). English Rhetoric / Xiu Guo Zhang. – Beijing : Tsinghua University Press, 2005. – 268 p.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ РЕЧЕНЬ МОНОРЕМОЮ І ДИРЕМОЮ В ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ

***Abstract:** The article deals with the translation of monorheme and dirheme in publicistic texts.*

У сучасній історико-лінгвістичній науці виникнення вчення про актуальне членування речення пов'язують з роботою Анрі Вейля про порядок слів, перше видання якої вийшло в 1884р. Після нього теорію актуального членування розробляли багато вчених, наприклад Г. Габеленц, Г.Пауль, П.Ф. Фортунатов, В. Ертл, С. Шобер. Серед дослідників, які опрацьовували теорію актуального членування речення, важливо згадати ім'я чеського лінгвіста В.Матезіуса, який суттєво поглибив її теоретичний напрям. Основні поняття (перш за все – поняття реми) подані вже в роботах Ш. Бато, , Й. Аделунга, К. Беккера. Серед вітчизняних, зокрема російських мовознавців теорією актуального членування займались Є.В. Бреус «Теория и практика перевода с русского на английский», В.Е. Шев'якова «Современный английский язык. Порядок слов, интонация, актуальное членение предложения», Ковтунова І.І. «Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения».

Термін «актуальне членування речення» пояснюється, як членування речення у контексті на вихідну частину повідомлення – тему (дане) та на те, що повідомляється про неї – рему (нове) [1,23]

Особливий перекладацький інтерес становлять речення із непрямим порядком слів, способи перекладу та лексичні засоби вираження актуального членування речення.

Мета статті полягає у дослідженні особливостей явища актуального членування речення та визначенні способів перекладу англійських речень із непрямим порядком слів.

Вихідний пункт висловлювання називається темою, а компонент, який передає мету повідомлення – ремою. Ці компоненти утворюють комунікативну структуру повідомлення. В теоріях закордонних вчених, зокрема англомовних, тема і рема називаються, відповідно топіком (topic) і фокусом (focus), або топіком і коментарем (comment).

Пристосування граматичної структури речення до завдань комунікації в результаті включення її в ту чи іншу мовну ситуацію називається актуальним членуванням речення (термін чеського лінгвіста В. Матезіуса). Термін «актуальне» вказує на те, що членування суттєве в даному контексті чи даній ситуації.[4,34]

Перекладацькі трансформації – це міжмовні перетворення з метою досягнення перекладацької еквівалентності. Це навмисні відступи від структурного та семантичного паралелізму між текстом оригінал (ТО) і текстом переклад (ТП) на користь їх рівноцінності.

Заміна членів речення призводить до зміни його синтаксичної структури. Зміна синтаксичної структури відбувається при заміні частини мови. До прикладу, заміна іменника дієсловом супроводжується заміною означення на обставину. Суттєва перебудова синтаксичної структури пов'язана з заміною головних членів речення, особливо підмета. Використання подібних заміни в значній мірі обумовлена тим, що в англійській мові частіше, ніж в українській, підмет виконує інші функції, ніж позначення суб'єкта дії. Підмет часто замінюється на додаток, обставину часу, обставину місця або обставину причини.

Перехід від зворотнього до прямого порядку слів. У процесі перекладу певні труднощі можуть викликати висловлювання із прямим порядком слів. В таких випадках слід вдатись до переходу від зворотнього до прямого порядку слів. Ця синтаксична трансформація особливо необхідна при перекладі з синтетичних мов на аналітичні. Висловлювання з зворотнім порядком слів є характерною ознакою українських текстів. В англійській мові інверсія використовується вкрай рідко. Тому й існує необхідність у використанні різних перекладацьких трансформацій, які наряду залежать від комунікативної структури висловлювання.

Особливим видом трансформацій є членування речення – поділ одного складного речення на два або більше простих . Під час даної трансформації синтаксична структура речення в оригіналі перетворюється на декілька самостійних предикативних структур мови перекладу. Ця трансформація зумовлена структурно-типологічними відмінностями між реченнями мови оригіналу та мови перекладу. Трансформація членування призводить до перетворення простого речення мови оригіналу в складне речення мови перекладу при цьому складні синтаксичні конструкції в реченні замінюються простими. Цей вид трансформацій може також призвести до перетворення складного речення на два простих.[3,98]

Монорема – висловлення, яке являє собою граматично повне речення, в якому тематичний елемент виражається експліцитно, але містить також нове, тобто вказує на новий для реципієнта об'єкт повідомлення.

1. *And in September, an admitted hit man testified to a Senate committee in the Philippines that Duterte presided over a killing campaign when he was mayor of Davao City.*

Вже у вересні, перед комітетом Сенату Філіппін, загально визнаний найманий вбивця засвідчив, що Дутерте, очолював вбивчу кампанію ще тоді, коли займав пост мера Давао.

Як бачимо, речення зазнало незначних змін. Рема *an admitted hit man testified* перемістилась у кінцеву позицію. Для створення емоційного ефекту, у перекладі застосовано додавання часток *вже* та прислівника із часткою *ще тоді* для підкреслення темпоральних відношень у реченні.

Дирема – речення, в якому тема не містить «нового», тобто називає вихідний пункт повідомлення, відомий реципієнту.

2.*The White House said it was aware of Iran's order and noted that Rouhani had said any such work on the vessels would be done within the framework of Iran's commitments.*

У Білому Домі знали про замовлення Ірану і навіть зазначили, що у заяві Рухані йшлося про те, що будь-які роботи на суднах виконуватимуться у рамках зобов'язань Ірану.

При перекладі цього речення на українську мову відбувається зміна відправної точки, з якої починається опис предметної ситуації. Англійський підмет *The White House* стає обставиною місця *У Білому Домі*. Двоскладне англійське речення замінили

односкладним узагальнено-особовим реченням. При перекладі було використано вилучення та узагальнення.

3. *The town honored the 26 victims with 15 minutes of reflective silence at 9:30 a.m., to mark when the shootings happened at the school and inside the gunman's home, where he first killed his mother.*

У місті вшанували пам'ять 26 жертв п'ятнадцятихвилинною паузою в 9:30 на десятій ранку, адже саме у цей час у школі та в будинку вбивці, де першою жертвою розправи стала матір нападника, розпочалась стрілянина.

Аналогічно до попередніх прикладів, у цьому реченні відбувалась заміна відправної точки предметної ситуації. Підмет *The town* в українському реченні виступає в ролі обставини місця. При перекладі було застосовано вилучення та перестановку частин речення. Відбулась лексична заміна: слово *gunman* замінили частковими еквівалентами *вбивця* та *нападник*, які мають дещо негативну конотацію у порівнянні із нейтральним *gunman*. Таким чином було застосовано лексичні трансформацію, а саме логічний розвиток та конкретизацію адже із змісту речення нам стає відомо, що саме володар зброї, ймовірно став винуватцем стрілянини.

4. *Golden age of television has resurrected the moral complexity Shakespeare was able to achieve.*

Завдяки золотій ері телебачення, шекспірівська моральна складність стала більш досяжною.

5. *Staging these internal conflicts helps make the characters feel relevant today, and may account for why the best television and film characters are sometimes called Shakespearean.*

Завдяки постановці цих внутрішніх конфліктів, персонажі вважаються актуальними й сьогодні; це також пояснює чому найкращих персонажів інколи називають шекспірівськими.

Переклад здійснюється за такою ж схемою, що й в попередніх висловлюваннях. Підмет замінюється на обставину мети або способу дії.

6. *The main task is to meet the challenges posed by the world's fastest-growing language.*

Основним завданням є вирішення проблем, пов'язаних із мовою, яка найбільш стрімко набирає світову популярність.

7. It showed that the intermediaries between private enterprises and the machinery of the state were almost exclusively former officials.

Це показало, що посередниками між приватними підприємствами та технічним устаткуванням держави були виключно колишні чиновники.

В процесі перекладу на українську мову підмет і складений іменний присудок міняють свої позиції у реченні. При перекладі першого речення, окрім вищезгаданої заміни частин мови застосовується членування речення.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бреус Е.В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский: Учебное пособие. 2-е изд., испр. и доп. — М.: Изд-во УРАО, 2000. — 208 с.
2. Ившин В.Д. Синтаксис речи современного английского языка (Смысловое членение предложения): учебное пособие / В.Д. Ившин. 2-е изд., перераб. и дополн. Ростов н/Д: Феникс, 2002. — 320 с.
3. Крушельницкая К.Т. К вопросу о смысловом членении предложения Вопросы языкознания.-1956/ 5. – С. 55-67.
4. Матезиус В. О так называемом актуальном членении предложения// Матезиус.В. Избранные труды по языкознанию: Пер.с чеш.,англ./Закл.ст.Д.В.Сичинавы. Изд.2-е. – М.:Едиториал УРСС,2010. – 232с.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Abstract: *The research deals with slang words as a category of translation studies, their notion, etymology and ways of translation. The TV shows and movies containing slang words as well as information on slang words selected from the scientific journals serve as research material. Every translation aims at preserving stylistic features of the source text not depending on its genre.*

Keywords: *translation, lexical equivalent, TV show, slang, analysis.*

Сленг став невід'ємною частиною соціальної сфери та найбільш проблематичних об'єктів дослідження лексикології. Різні аспекти сленгу вивчалися такими дослідниками як Е. Партрідж, Г.Л. Менкен, С.В. Пиркало, М.М. Маковський та ін. Проте сленг розглядався переважно в ракурсі лексико-стилістичних характеристик до кінця першої половини ХХ ст.

Важливим кроком у вирішенні цього питання було визначення І.В. Арнольда: "Сленг – це лексика розмовного типу, яку вважають нижчою від загальноживаного стандарту; це слова, що у стандартній мові або не вживаються, або мають особливий лексико-семантичний зміст" [1, 183].

Проте, недостатньо уваги приділяли сленгу як перекладознавчої проблеми. Особливості відтворення американського сленгу засобами української мови потребують подальших лінгвістичних досліджень.

Мета дослідження полягає в аналізі поняття сленгу, його етимології та особливостей перекладу сленгізмів з англійської на українську мову. Вагомий внесок у дослідження американського сленгу зробив Г. Менкен. Він стверджує, що сленг – категорія загального поширення, що перебуває за межами загальноприйнятих мовних норм [2, 36].

Переклад сленгізмів найчастіше здійснюється за допомогою еквівалентних відповідників, стилістично нейтральних варіантів чи просторіччя. При перекладі сленгу

правильним є використання еквівалентних відповідників за наявності їх в мові перекладу. Наведемо кілька прикладів: wild-assed – відморожений; top-notch – суперовий; dude – чувак; to kill – стібатися, тюкати; action – тусовка.

Еквівалентні відповідники відіграють надзвичайно важливу роль у процесі перекладу. Саме ці лексеми і служать основою при виконанні перекладу. Розглянемо кілька прикладів: couch potato – лінивий; fox – приваблива дівчина; guy – друг.

При відсутності еквівалентних відповідників можна удатися до просторіччя, яке додає тексту, що перекладається, необхідну характеристику відхилення від літературної норми, наприклад, longhaired – “інтелігент”; book smart – розумник; assface – дурень; cherry – недоторка; klutz – незграба.

Дуже часто перекладач при трансляції сленгової лексики вдається до ряду трансформацій різного характеру. Одним з найбільш ефективних видів перекладацьких трансформацій є варіантні відповідники. Їх використовують у випадках, коли одній лексемі мови джерела стаття двомовного словника пропонує декілька варіантів перекладу, і перекладачеві доводиться вибирати один з них [3, 243]. Наприклад, awesome – фантастичний, кльовий, прикольний, чудовий, цікавий, лексичний; copper – мусор, мент, лягавий, поліцай, коп, ментура; nut – голова, баняк, башка, довбешка, макітра.

Часто контекст змушує відмовлятися від вибору однієї з варіантних відповідностей, тоді доводиться шукати новий варіант перекладу – контекстуальну заміну, коли у зв'язку з особливостями конкретного контексту перекладач відмовляється від використання існуючої лексичної відповідності та підбирає варіант перекладу, що підходить лише впевненому випадку [4, 131].

Якщо функціональні аналоги або варіантні відповідності відсутні в мові перекладу, перекладач може вдатися до прийому компенсації втрат, сутність якого полягає в тому, що елементи змісту, втрачені при перекладі одиниці в оригіналі, передаються в тексті перекладу іншим засобом, причому необов'язково в тому ж самому місті, що і в оригіналі [5, 96]. Наприклад: Shoot! – Яка дурня! My hat! – Оце так! Heads up! – Стережись! Дослівний переклад не дав би адекватного розуміння оригінальної одиниці.

Характерним для перекладу сленгу є також прийом генералізації. Він полягає у міжмовному перетворенні лексеми мови джерела з вузьким семантичним полем на лексему мови перекладу з ширшим семантичним полем. Наведемо приклад: green – зелені, бакси – гроші; snow – морфін, героїн, кокаїн – наркотики; caddy – кедді, кадилак – машина.

Дуже поширеним видом трансформації у процесі перекладу сленгізмів є заміна частин мови, або конверсія[6, 136]. Так, наприклад, сленговий іменник arm-twister означає “someone who uses strong persuasion”, проте українською мовою значення цього слова передається як “напосідатися”.

Не рідко при перекладі сленгізмів використовується й антонімічний переклад. Це типовий приклад комплексної лексико-граматичної трансформації, у якій одночасно здійснюються модифікації лексичної та синтаксичної структур[7, 201]. На практиці антонімічний переклад, як правило, пов’язується з заміною однієї з лексем оригіналу на її міжмовний антонім. Holdit! – Не рухайся! I am not kidding! – Я серйозно говорю!

Зустрічаються й випадки перекладу сленгу за допомогою методу цілісного перетворення. Цей метод змінює внутрішню форму будь-якого відрізка мовленнєвого потоку, хоча загальний зміст залишається незмінним. Наприклад, No way! – Нізащо! Give it a rest! – Замовкни!

При перекладі сленгових одиниць, що не мають безпосередніх відповідностей, перекладач може вдаватися до описового перекладу. Недоліком описового перекладу є його громіздкість і багатослівність, тому цей спосіб перекладу застосовується коли можна обійтися порівняно коротким поясненням: ball-breaker – жінка, яка демонструє свою владу, принижуючи гідність чоловіків; goldbrick – людина, та, що ухиляється від виконання своїх обов’язків.

Отже, при перекладі сленгу в основному слід притримуватися двох напрямків: пошуком аналогічного відповідника, що володіє приблизно такою ж експресивністю, або ж шляхом підбору найбільш близького за емоційною забарвленістю відповідника з розмовного шару мови.

Список використаних джерел

1. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык : [учебник для вузов] / И.В. Арнольд; науч. ред. П.Е. Бухаркин. – [10-е изд.]. – М. : Флинта, 2010. – 384 с.
2. Mencken H.L. The American Language / H.L. Mencken. – NewYork, 1992. – 777 p.
3. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : Підручник / І.В. Корунець. – Вінниця : Нова Книга, 2001. – 448 с.
4. Шурупова М.В. Проблематика англійського сленга в аспекте теорії перекладу / М.В. Шурупова // Весник Московського гос. обл. ун-та. Лінгвістика. – 2010. – № 4. – С. 130-135.
5. Латышев Л.К. Технология перевода: Учебное пособие по подготовке переводчиков (с нем. яз.) / Л.К. Латышев. – М. : НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 280с.
6. Комиссаров В.Н. Пособие по переводу с английского языка на русский. Часть II: Грамматические и жанрово-стилистические основы перевода / В.Н.Комиссаров, Я.И. Рецкер, В.И. Тархов. – М. : Высш. шк., 1965. – 287 с.
7. Казакова Т.А. Практические основы перевода. Translation Techniques. English-Russian / Т.А. Казакова. – СПб. : Изд-во “Союз”, 2000. – 319 с.

SECOND LANGUAGE LEARNING AND TEACHING

Гловінська Юлія Анатоліївна

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник : Никитюк С.І.

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Abstract: *This article is dedicated to the aspect of the sociocultural competence formation of the secondary school pupils learning English as a foreign language. The article deals with the ability of using a foreign language as a tool in the dialogue of cultures and civilizations of the modern world. The main objectives and principles of intercultural competence of pupils at the English lessons are defined.*

Keywords: *sociocultural competence, intercultural competence, sociocultural learning, communicative component.*

В сучасних умовах розвитку глобальної, інформаційної, науково-технічної та освітньої взаємодії, інтеграції України у світовий та європейський простір сфера перетину культур різних народів зростає за рахунок появи спільних освітньо-культурних аспектів. Оскільки іноземна мова стає доступною для все більшого кола людей, це посилює їх мотивацію до вивчення англійської як основною засобу міжнародного спілкування та наукових досліджень. Постає необхідність організації навчального процесу так, щоб учні були здатні використовувати англійську мову у реальних життєвих ситуаціях, у процесі навчання і набуття знань.

Розглядаючи питання спілкування представників різних культур у сучасному глобалізованому світі особливо гостро постає проблема соціокультурної комунікації у різноманітних сферах спілкування. Учителі іноземних мов сьогодні є тією ланкою, яка може будувати мости взаєморозуміння, оскільки основною метою навчання іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетенції, що означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використання іноземної мови як інструменту у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Ця мета передбачає досягнення школярами такого рівня комунікативної компетенції, який був би достатнім для здійснення спілкування в усній (говоріння, аудіювання) та писемній (читання,

письмо) формах у межах визначених комунікативних сфер, тематики ситуативного мовлення та на основі вивченого мовного і мовленнєвого матеріалу. [2, с. 17]

Розвиток соціокультурної компетенції учнів на уроках англійської мови є однією з найефективніших методик навчання іноземних мов, що ставить за мету формування в учнів змістовного сприйняття та розуміння іноземної мови, володіння мовним матеріалом для побудови власних висловлювань. Т.І. Олійник стверджує, що: «Введення елементів культури у процес викладання англійської мови є необхідною потребою сьогодення, оскільки усвідомлення та відокремлення ознак відмінностей різних культур, толерантне ставлення до цих відмінностей стимулює лінгвістичний, когнітивний та соціальний розвиток учнів». [1, с. 127]

Соціокультурна компетенція – це знання культурних особливостей носія мови, його традицій, норм поведінки і етикету, уміння розуміти і адекватно використовувати їх у процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури. Це основний орієнтир для формування комунікативної лінгвістичної компетенції. Уміння спілкуватись у рамках діалогу культур вимагає цілого ряду вмінь: вміння ставити себе на місце інших учасників спілкування, вміння проявляти ініціативу міжкультурного контакту, вміння прогнозувати соціокультурні недоліки, які можуть призвести до непорозуміння, вміння брати на себе відповідальність за усунення можливого міжкультурного непорозуміння, вміння проявляти дипломатичність, вміння бути гідним представником власної культури, вміння існувати у багатокультурному середовищі. Такий рівень володіння іноземною мовою можна вважати ідеальним і до нього потрібно прагнути. Західні моделі комунікативної компетенції розглядають соціокультурний компонент як допоміжну складову соціолінгвістичної компетенції. Адже знання норм поведінки, цінностей, правил спілкування є необхідним для вірної інтерпретації того, що відбувається як у конкретній ситуації, так і в іншокультурному середовищі. [2, с. 12]

Проаналізувавши друковані та Інтернет-джерела, можна виділити такі головні цілі міжкультурного навчання на уроках англійської мови:

- практична мета передбачає практичне опанування іноземної мови, тобто оволодіння усіма мовними засобами для здійснення іншомовного

міжособистісного спілкування в основних видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі;

- освітня ціль передбачає збагачення духовного світу особистості, отримання та розширення знань про культуру країни, мова якої вивчається, також рідної країни, а саме про історію, літературу, живопис, музику, звичаї, традиції тощо; про будову іноземної мови, що вивчається, її систему, характер, особливості;

- виховна мета полягає в тому, щоб засобами іноземної мови виховувати особистість високого морального ґатунку, формувати позитивні риси характеру. Виховання учнів у процесі навчання іноземної мови забезпечується: підбором навчального матеріалу, у якому відображені загальнолюдські моральні цінності; застосуванням у процесі навчання проблемних завдань, вирішення яких потребує висловлювання своїх почуттів, поглядів, критичної оцінки і своєї власної думки;

- розвиваюча ціль реалізується у процесі навчання іноземної мови у двох напрямках: розвиток індивідуально-психологічних характеристик особистості учня, які впливають на успішність оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю (це фонетичний та інтонаційний слух, гнучкість артикуляційного апарату, обсяг оперативної і довготривалої слухової та зорової пам'яті, мовна здогадка тощо) та розвиток спеціальних навчальних умінь.

Основними принципами розвитку міжкультурної компетенції учнів є:

- принцип комунікативності, який передбачає побудову процесу навчання іноземної мови як моделі процесу реальної комунікації;

- принцип домінуючої ролі вправ – навчання іноземної мови передбачає формування мовленнєвих навичок і вмінь, в основі яких лежать певні мовленнєво-розумові операції;

- принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності забезпечує розвиток навичок і вмінь мовлення в комплексі;

- принцип урахування рідної мови дозволяє спрогнозувати труднощі у навчанні вимовної, лексичної і граматичної сторін іншомовного мовлення, у навчанні графіки, орфографії, при семантизації;

- принцип апроксимації дає можливість із нових позицій здійснювати організацію та контроль навчання іноземної мови. Принцип апроксимації полягає в

тому, що при оцінці мовленнєвої діяльності учнів ігноруються незначні помилки в іншомовному спілкуванні, які не порушують комунікативний аспект мовлення. [3, с.18]

Активізація свідомої, творчої, пошукової діяльності учнів, яка базується на використанні лінгвокраїнознавчих знань, підвищує практичний, загальноосвітній, виховний та розвиваючий потенціал навчання іноземних мов. Важливо враховувати і дидактичні фактори, зокрема потенційні можливості соціокультурного мовленнєвого матеріалу для здійснення виховання дитини його засобами: вчити її бути ввічливою, чемною, толерантною, стриманою в оцінках, дати їй можливість користуватися необхідним мінімумом мовленнєвих формул етикету для висловлювання деяких соціолінгвістичних нюансів мовлення в ситуаціях, що моделюються на уроках, навчити її адекватно реалізовувати мовленнєві наміри. Наприклад:

- Привітання: – Good morning! Good afternoon! Good evening! Hello! How do you do? How are you?
- Прощання: Good-bye! See you tomorrow! Bye-bye! See you soon!
- Знайомство: My name is... What's your name? This is... . Meet... Nice to meet you. I'm so glad to meet you.
- Вдячність: Thank you. Thank you very much. Thanks. You are welcome. Not at all. Don't mention it.
- Вибачення: Sorry. Are you OK? I'm sorry. I'm really sorry. That's alright. Nevermind.
- Схвалення: Well done. Good. Great. Wonderful. Fine. Nice. Lovely.

До невербальних аспектів розвитку компетенції належать елементи кінесики (національно обумовлені жести), проксемики (відстань між комунікантами), фонації (акустичні характеристики мовлення, вигуки, зкувонаслідування). [4, с.34]

Важливими напрямками роботи з метою формування та розвитку міжкультурної компетенції учнів на уроках англійської мови є: вдосконалення звуковимови учнів; збагачення активного і пасивного словникового запасу школярів; уміння декодувати графічні символи та розуміти текстовий матеріал; уміння сприймати на слух зміст

іншомовного текстового матеріалу; оволодіння усним спілкуванням (у формі діалогічного (полілогічного) та монологічного висловлювань); послідовний і логічний виклад думок.

Таким чином, міжкультурна компетенція входить до ряду ключових компетенцій, якими повинна володіти молода людина для успішної адаптації у сучасному світі. Ця компетенція передбачає побудову процесу навчання іноземної мови як моделі процесу реальної комунікації. Комунікативні ситуації, що використовуються у навчанні іноземної мови, мають моделювати типові ситуації реального життя у відповідній сфері спілкування. Основою міжкультурної компетенції є комунікативні вміння, розвиток яких неможливий без оволодіння мовними засобами реалізації усного або писемного висловлювання.

Список використаної літератури

1. Олійник В.В. Практикум педагогічної майстерності: Навчальний посібник /Л.М. Сергеева, А.О. Молчанова, О.В. Пащенко та ін. – К.:ТОВ «Етіс Плюс», 2008.- 184 с.

2. Бирюк О.В. Методика формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів у навчання читання англomовних публіцистичних текстів:автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / О.В. Бирюк. – К., 2006. — 24 с.

3. Веніг Н. Мовленнева культура учнів / Н. Веніг // Обдарована дитина. – 2000.– № 4. – С. 18–20.

4. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки : Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність : [посібник для вчителів] / А. О. Гін. – 2-ге вид., доп. – Луганськ: СПД Резников В.С., 2007.– С. 34-56.

ТРУДНОЩІ У НАВЧАННІ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ ТА СПОСОБИ ЇХ УНИКНЕННЯ ТА КОРЕКЦІЇ

Abstract: *The article analyzes writing as a kind of the speech activities, it determines the widespread difficulties, that appear during the studying of written speech; it interprets some study techniques and methods that help to avoid these problems and also motivate pupils to develop the skills of written speech as a way of communication.*

Key words: *writing, written speech, written speech activity, study techniques and study methods.*

Загальновідомо, що письмо, як і говоріння, аудіювання та читання, є одним із видів мовленнєвої діяльності та засобом навчання іноземної мови, яке посідає важливе місце у міжнародному письмовому спілкуванні. Проте доволі часто в сучасній практиці при навчання іноземної мови акцент роблять на оволодінні усним мовленням, а розвиток писемних мовленнєвих навичок у багатьох випадках залишається поза активною увагою. Та й у методичному плані писемне мовлення тривалий час вважали неважливим видом мовленнєвої діяльності і було майже усунено від процесу навчання іноземної мови, що на думку лінгвіста Є. І. Пасова, було стратегічним прорахунком [3, с. 81].

Зазначене вище визначає актуальність дослідження проблем навчання писемного мовлення учнів у ЗНЗ. Адже сучасне соціальне життя характеризується інтенсивними інтеграційними процесами, які відбуваються у всіх його сферах, що потребує нових підходів до оволодіння іноземними мовами, зокрема й навичками писемного мовлення.

Свого часу дослідженню цих проблем приділяли і приділяють значну увагу відомі вчені, а саме: І. Бім, С. Шатілов, В. Рогова, Н. Гез, С. Ніколаєва,

Н. Шведова, І. Синиця, Є. Пасов, К. Гаращук, Л. Гаращук, Ю. Гринда тощо.

У психології та фізіології письмо визнають найскладнішим видом мовленнєвої діяльності, яка залучає всі мовленнєві аналізатори: слухомоторні, рукомоторні, слухові.

Тому, безумовно, саме письму слід приділити важливу увагу при вивченні англійської мови.

Відомий вчений В.М. Філатов виділяє кілька найбільш поширених труднощів, що виникають у процесі навчання писемного мовлення:

1) процес навчання писемного мовлення постійно ускладнюється розбіжностями між звуковими і графічними планами вираження думки іноземною мовою (thought , laugh, daughter, fight);

2) якщо при усному спілкуванні мовець може пропустити що-небудь, надати екстра-інформацію за допомогою міміки, жестів, інтонації, то при повідомленні в письмовій формі висловлювання повинно бути конкретним і повним, максимально розгорнутим, щоб виконати свою комунікативну функцію;

3) формування навичок в області графіко-орфографічної системи мови, що досліджується, наявність таких особливостей, як «німі» літери, слова-омофони (knight – night, right – write, see – sea);

4) оволодіння писемним мовленням передбачає наявність в учня певного рівня соціокультурної компетенції (правила написання дат, звертань до особи, адрес; форми написання офіційних/неофіційних листів) [4, с. 126].

Як один зі способів уникнення цих труднощів є вдало підібрані вчителем методи та прийоми навчання письма. Наведемо декілька з них.

Ігровий метод, в першу чергу, сприяє формуванню позитивної мотивації дітей до навчання. Для формування навичок письма, вчитель може використовувати такі ігрові прийоми, як: кросворди, загадки, чайнворд [2, с. 54].

Значно сприяють підвищенню ефективності навчання прийоми, що допомагають учням оволодівати правописом природним способом, наприклад, як це відбувається при застосуванні буквених ігор, таких як:

Scrabble – учні складають слова з кубиків чи карток.

Spelling bee – змагаються дві команди, які називають важкі слова по буквах.

Change letters – change words – береться слово, в якому змінюється лише одна буква для утворення нового слова. Так, слово work можна змінити на pork у такий спосіб: work, pork, pore, lore, love, live.

Picture talk – перші букви малюнків складають слова. Наприклад, «розгадайте ребус і ви дізнаєтесь, які страви входять у меню».

Сприяє розвитку письмових навичок така гра, як “Mind Map”. Учні починають працювати над картою на початку уроку, записуючи ті асоціації, які викликає у них певне слово, наприклад «Лондон». У кінці уроку учні доповнюють карту новою інформацією, яку дізналися впродовж уроку. Нові слова вони записують крейдою іншого кольору для того, щоб порівняти скільки нового вони вивчили.

Також підвищує активність дітей, сприяє формуванню мовленнєвих умінь писемного мовлення та дає добрі результати така інтерактивна технологія як «кластер». У ході її виконання вчитель записує на дошці одне слово, наприклад, «water» і пропонує завдання придумати та записати по декілька прикладів дієслів, іменників, прикметників, дієприкметників (або інших частин мови), які можуть бути логічно зв'язаними із «water». Один із учнів записує ці слова на дошці і в результаті ми отримуємо «кластер», який будемо використовувати у розвитку писемних мовленнєвих умінь школярів. Після цього вчитель фіксує час та пропонує написати оповідання, використовуючи ці слова [1, с. 68].

Регулярне використання подібних методів та прийомів буде надавати позитивний вплив на навчання письмової комунікативної діяльності та на весь навчальний процес загалом. Крім цього, відповідність використаних прийомів, їх ігровий характер відповідає інтересам і потребам учнів, впливає на весь процес навчання загалом і на розвиток уміння письмово висловлювати свої думки зокрема.

Список використаних джерел

1. Буренко В. Навчання письма. Методичні поради / В. Буренко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2010. – С. 66-69.
2. Коктелова І. Є. Ігри зі словами / І.Є. Коктелова // Іноземна мова в школі. – 2003. № 1. – С. 54-56.

3. Пасов Е.И. Коммуникативные методы обучения иноязычному говорению / Е.И. Пасов. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.

4. Филатов В.М. Методика обучения иностранным языкам в начальной и основной общеобразовательной школе / В.М. Филатов. – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 416 с.

Христина Лисаник

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Науковий керівник: викл. Никитюк С.І.

КАЗКА ЯК ОДИН ІЗ ЕФЕКТИВНИХ ЗАСОБІВ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Abstract: *The article deals with formation of communicative and lexical competence in a foreign language based on country-studies and socio-culture patterns of the country and nation. It demonstrates the effective methods and ways of teaching the English language. Usage of fairy-tales is one of crucial methods, which helps pupils to acquaint with socio-cultural knowledge-based system.*

Key words: *socio-culture competence, country-studies, communicative skills, lexical competence, fairy-tale.*

Іншомовна соціокультурна компетентність – це знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки, етикету і вміння розуміти та адекватно використовувати їх у міжкультурній комунікації, залишаючись при цьому носієм іншої культури [2, с. 42].

Із розвитком комп'ютерних технологій різноманітність методів та засобів навчання англійської мови продовжує зростати. Актуальність статті полягає в тому, що виокремлення найефективніших методів полегшить вивчення іноземної мови.

Дослідженням ефективних способів та прийомів навчання займалося чимало вітчизняних та зарубіжних науковців (Л. В. Бурмістрової, Т. О. Зоріної, Л. І. Новікової, О. С. Боднар та ін.). Досвід педагогів вказує на те, що казки є ефективним прийомом усвідомлення важкого матеріалу [2, с. 42-44].

Соціокультурна компетентність визначає успішність спілкування з представниками іншомовної культури і дозволяє почувати себе впевнено та комфортно в іншомовному середовищі [4, с. 4].

Казки використовують для формування соціокультурної компетенції, оскільки це джерело реалій іншої країни, мова якої вивчається. Звичайно для дітей досить цікаво та захоплююче поринути у казкові пригоди.

Дітизнайомляться з історичними персонажами, дізнаються про традиції та звичаї святкування свят, народними стравами, культурою спілкування та менталітетом народу, мова якого вивчається [1, с. 7].

На думку К. Д. Ушинського, одним з ефективних прийомів організації навчання мови в початковій школі, який сприяє створенню високого рівня мотивації та необхідного фундаменту для формування мовної компетенції, є використання на уроках казкового матеріалу [3, с. 64-66].

Використовувати казки на уроках іноземної мови можна з метою розвитку різних видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письмо. Всі вище перелічені види діяльності є важливі і повинні розвиватися одночасно. Також казки сприяють розвитку граматичної та лексичної компетенцій. Проте, не менш важливим є розроблення різноманітних вправ: рецептивних, рецептивно-репродуктивних, продуктивних.

Перевага використання саме казок полягає в тому, що вони допомагають більш точному засвоєнню й розширенню лексичного запасу, тому що в їх тексти включені нові слова й вирази. Більшість казок мають форму діалогів. Це допомагає розвивати комунікативні особливості учнів.

Розглянемо вправи на розвиток лексичної компетенції на основі казки "Little Red Riding Hood".

До рецептивних вправ відносяться такі як, вибір з ряду малюнків тих, що відповідають змісту казки; розміщення малюнків у послідовності, що відповідає розгортанню сюжету. Це можуть бути ілюстрації, використання технічних засобів, презентацій чи діафільмів.

Пропонуємо приклад рецептивно-репродуктивної вправи із казки "Little Red Riding Hood": розміщення речень в послідовності, що відповідає сюжету казки.

Order the sentences.

- “Granny, what a big nose you have!” “All the better to smell you with!” said the
- the
- Little Red Riding Hood went to visit her On her way she met a wolf.
- The woodcutter hit the wolf and Granny jumped Little Red Riding Hood never saw the wolf again.
- “Granny, what big eyes you have!” “All the better to see you with!” said the
- “Granny, what big teeth you have!” “All the better to eat you with!” shouted the
- the
- The wolf ran to Granny’s house and ate Granny He got into Granny’s bed.
- “Granny, what big ears you have!” “All the better to hear you with!” said the

Інший вид рецептивно-репродуктивної вправи на етапі автоматизації дій учнів з новими лексичними одиницями (ЛО):

Match each of the following vocabulary words to the correct definition.

	A) a fabric of thick, soft pile
1) ___ cape	B) sleeveless garment that fastens around the neck and falls over shoulders
2) ___ huntsman	C) strange, odd
3) ___ swiftly	D) instrument with a blade head on a handle used for chopping
4) ___ journey	E) quick, prompt action or response
5) ___ hood	F) traveling from one place to another
6) ___ kettle	G) soft covering for the head and neck
7) ___ velvet	H) metal container in which to cook foods
8) ___ ax	I) a hunter
9) ___ peculiar	

Ефективним під час вивчення прикметників є завдання такого типу:

Fill up the gaps. Use the words from the basket.

happily, wicked, careful, clever, short, frightened, hungry, big

1. A long time ago there lived a ____ girl called Red Riding
2. “That’s very kind of you, but be____”, warned the woodcutter, “there’s a ____old wolf in these woods and he’s always____”.
3. Hethoughtof a ____ plan, and ran off in the direction of grandma’s house.
4. A ____time later Little Red Riding Hood arrived at granny’s
5. “What____eyes you have”, said Little Red Riding
6. He jumped out of bed and began to chase a very____Little Red Riding
7. Little Red Riding Hood, granny and the woodcutter all sat down to tea and cakes and they lived_____ ever
8. Пропонуємо приклад продуктивної вправи: написання власного висловлювання.
9. Caring For Others. Have you ever helped someone when they were sick?
10. Task: write about your experience. Include how you cared for this person and what you learned from the experience.
11. На практиці ми переконалися в тому, що використання казок на уроках англійської мови активізує діяльність учнів та формує позитивну мотивацію школярів під час навчання.
12. Отже, розвиток соціокультурної компетенції школярів передбачає формування знань про країну, мова якої вивчається, її культуру, традиції, звичаї, а також можливість використовувати культурологічну інформацію в реальних ситуаціях спілкування. Одним з ефективних засобів вивчення англійської мови, зокрема лексичного матеріалу, є використання вчителем на уроках казки та демонстрації різних методичних вправ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галушка Г. М. Формуємо соціокультурну компетенцію з допомогою казок / Г. М.Галушка. – Х.: Вид. група “Основа”, 2008. – 95, [1] с. – (Б-ка журн. “Англійська мова та література”; Вип. 10 (70)).

2. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник Колектив авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 308с.

3. Ушинский К.Д. Педагогическисочинения: в 6 т. / [сост. С. Ф. Егоров]. – М.: Педагогика, 1989. – Т.4. – 528 с.

4. Структура соціокультурної компетенції і характеристика її компонентів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.kravanja.eu/pdf files/embodied-projections.pdf](http://www.kravanja.eu/pdf_files/embodied-projections.pdf).

THE USE OF TECHNOLOGY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Abstract: In the digital world, where everything is under control of the Internet and brand new technological inventions, it is difficult to undermine their contribution to foreign language teaching. Tools such as videos, podcasts, worksheet banks, special teaching platforms, applications, and websites, alongside with technological devices, are extremely beneficial.

Keywords: teaching, technology, language, tools, multimedia, videos, devices, mass media.

1. Introduction

Second language learning is a process as complex as second language teaching: various factors contribute to and combine together in order to achieve the success of this endeavour. To result in a favourable outcome, teachers have to devote a lot of time and effort to determine the most satisfactory, suitable and effective methods of teaching. Not only everyday reality is affected by the new technology, but also the development of language skills started to depend on it. As the number of English learners is ever increasing, fortunately, more and more modern tools and technology devices are implemented into the process of teaching. Currently, teachers tend to use tools such as videos, podcasts, worksheet banks, e-learning platforms, applications, and websites, accessible through electronic devices such as personal computers, or smart phones. These inventions facilitate classroom environment and diversify learning activities.

2. Multimedia in English language teaching

A wide range of multimedia can be implemented to enhance the quality of education and boost the effectiveness of second language teaching. The boredom and the routine of using only a course book and repeatedly drilling the same types of exercises can be easily avoided.

As the issue of the comprehension of spoken language is crucial, teachers should try miscellaneous resources of podcasts. Traditional course books usually offer gap filling and true or false exercises, which do not really give a sense of real communication. Students very often complain that podcasts going along with course books seem to be artificial and fake. Fortunately, a wide range of free podcasts made specifically for language learners, is currently accessible on iTunes, YouTube, SoundCloud etc. Another reliable source that can be used for a purpose of listening practice is the radio. It offers news broadcasts and interviews which are available on their websites. Moreover, teachers might even use songs played currently on the radio as most of the students recognize them easily and are more familiar with the lyrics even though they do not know the meaning standing behind the words. Nowadays, almost everyone owns a computer or a smartphone. Due to this fact, students are able to create podcasts and recordings on their own which give them a chance to practice their pronunciation.

The key role in eliminating the monotony from the classroom is occupied by videos, which support both the expansion of the vocabulary and the development of listening skills. While children prefer watching cartoons or animated stories, older learners are more likely to watch documentaries or travel journals. Lyric videos are very entertaining and give numberless options considering the fact that the teacher can use students' favourite songs. As a result of such activities, students can experience the language not only aurally but also visually. It gives them a better context and insight into the natural use of English.

A majority of young students have access to, and are actually fond of using the Internet as much as possible. In this case the teacher can use countless resources with online games, which stimulate and improve every aspect of language skills. The Internet provides the classroom environment with a diverse range of games that are free and available for everyone. These games are designed to practice and examine for instance target vocabulary, a specific grammar construction, or comprehension of a text. Moreover, students have a chance to practice their skills at home by downloading applications and games on their phones or computers. Digital versions of hangman, Scrabble, crosswords, or even memory games are entertaining for all age groups. The teacher might even display these games on the interactive whiteboard and engage the whole class.

The concept of the enhancement of writing skills by encouraging students to create online blogs is also worth considering. Blogging platforms such as Blogger, or WordPress, give students an opportunity to create blogs for free. Sometimes students find blogging engaging and encouraging because they can write about anything they find interesting. The fact that not only the teacher can read their virtual journals, but basically everyone with the access to the Internet, makes them put more effort into writing. Getting feedback from a larger audience may have a positive influence on the development of one's skills as well. If the idea of blogging weekly or daily does not appeal to the students, they can use their blogs as digital portfolios of their best works.

3. The role of devices in English language teaching

The application of classroom tools which involve the use of new technologies is gaining more and more supporters and is practiced frequently, not only in private schools (which are usually better equipped and provided with high-quality teaching materials), but also it made its way to the public schools, where foreign language lessons are more and more often supported by digital materials.

The usage of tools described above depends on availability of technological devices. Starting from the basics, a personal computer with a possibility to display the image for all the students to see, so with a projector, an interactive board or a TV set. Internet connection is not always necessary, although, it makes lessons easier to prepare and quicker in a matter of interaction. A teacher equipped with such a set can benefit from digital resources and tools efficiently. Students, using modern technological devices individually, can revise and experience authentic materials provided by a teacher either during classes, or at home. Being able not only to watch but to participate actively, makes students more involved and satisfied with the results obtained. That is why, both students and teachers should have an access to the variety of multimedia through different technology devices.

4. The benefits of using technology in English language teaching

The profitability of multimedia usage is considered crucial, especially by the young generation of language teachers who understand and support the idea of technology in the classroom, on the contrary to the older generation which criticizes and underestimates its importance.

First of all, meeting students' individual needs and implementing variety of methods and approaches can be satisfied by introducing digital materials. These ones make possible adjusting to individual expectations, interests or needs of the language learners in the group. Such activities not only provoke creative thinking, but also encourage students to practice the language inside and outside the classroom. What is more, they expose students to the language practice in the environment which they are familiarised with. It might help them to break the language barrier as they do not feel isolated anymore.

Lessons can be personalized and directed outside the course book. Students gain an opportunity of facing the authentic language materials. They become exposed to the real world expectations and requirements connected to language skills, and therefore, they are more likely to meet them.

What is more, students are familiar with the way of collecting useful information and materials, as nowadays, the majority of them uses such devices as smart phones, personal computers, and tablet computers at home. Moreover, students are more eager to learn and they can stay focused longer during the classes, because the variety of materials available prevents students from the feeling of monotony and boredom. What is more, their sphere of interest broadens as a result of being exposed to different fields and aspects of living. Their learning process becomes more efficient and self-directed. By browsing the Internet at home, students develop their own pace of language learning and use supplemental teaching platforms which help them to revise and consolidate their knowledge.

Last but not least, modern technology in the classroom allows students to develop abilities needed in their future workplaces. They acquire practical skills such as research and critical thinking which are essential in the 21st century.

5. **Conclusion**

The media along with the emerging technology can be an excellent tool to teach a foreign language. The usage of such devices does not reject traditional methods or undermine their importance, but rather supports and completes the whole process of teaching and learning by offering alternative forms of spreading the knowledge and putting it into practice. With the help of activities involving multimedia, the classroom becomes more dynamic and interesting place which makes learning more efficient and pleasant. However, the

implementation of such exercises depends on the presence of electronic devices in the classroom. Unfortunately, in Polish schools, especially the public ones, it still prevents some teachers from trying new means of teaching.

References:

1. Solanki D. Shyamlee , M Phil. Use of Technology in English Language Teaching and Learning: An Analysis/ IACSIT Press, Singapore, 2012. vol 33.
2. Al-Mahrooqi R., Troudi S. Using Technology in Foreign Language Teaching/ Cambridge Scholars Publishing, 2014.
3. Hossain R, Shaikh P., Salam F. The Effectiveness of Using Technology in English Language Classrooms in Government Primary Schools in Bangladesh/ Issue 1 Information and Communication Technology (ICT) for Development – Special Issue , 2015.
4. Tafani V. Teaching English Through Mass Media/ Acta Didactica Napocensia, Volume 2 Number 1, 2009.
5. The Use of the Media in English Language Teaching/ ELT documents/ The British Council, 1979.
6. <http://www.nms.org/Blog/TabId/58/PostId/188/technology-in-the-classroom-the-benefits-of-b>; DOA 10.04.2017.
7. <https://centretechnologies.com/importance-of-technology-in-the-classroom/>; DOA 10.04.2017.

ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНОСТІ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТОСТІ

Abstract. *Visualization is a key to successful learning of English. Involving different visual methods in learning of English vocabulary facilitates their learning and helps to create an associative image, which is useful in the formation of foreign language lexical competence. The article focuses on investigating different ways of usage of various types of visual methods while learning English vocabulary. The conclusion is drawn to the effect that visual methods should be used at all stages of the lexical competence of students.*

Keywords: *visual methods, lexical competence, English vocabulary, methodology, visual aid, semantization of words.*

Одним із важливих завдань, яке ставиться перед учнями при вивченні іноземної мови, є оволодіння лексичною компетенцією, оскільки вона є складовою комунікативної компетенції учнів.

За допомогою пояснень, прикладів можна створити уявлення про те чи інше поняття, тобто можна навчати наочно, спиратись на ті ж образи, уявлення, дії, які є в особистому досвіді учнів. Це дозволяє говорити про наочність словесну (мовну), предметну (зображальну) та слухову наочність [1, с. 230].

Процес засвоєння лексичного матеріалу складається з декількох етапів. Це етап ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями (семантизація лексичних одиниць) та етап автоматизації дії учнів з новими лексичними одиницями, який передбачає автоматизацію на рівні словоформи, вільного сполучення та фрази/речення; автоматизацію на понад фразовому рівні – діалогічної або монологічної єдності. [4, с. 95].

Перший етап спрямований на початок вивчення нової лексики. Зазвичай нові слова вивчають на початку конкретної теми і таким чином якість вивчених слів, впливає на розвиток вмінь та навичок письма, говоріння, та читання. Лексичні одиниці зазвичай семантизують шляхом перекладу, розглядаючи його як най економніший шлях

повідомлення значення слів. Але такий спосіб подачі лексичних знань не дає учню можливості «відчути» слово [3, с.44].

Використання різноманітних засобів наочності на цьому етапі є необхідним, оскільки від того як учні засвоять новий лексичний матеріал, залежить доцільність та правильність його використання у подальшому спілкуванні. Позначувані ним предмети можна легко продемонструвати через показ самого предмета, дії або картинки. Предмети, дії або картинки, що їх демонструють, виступають джерелом сприймання. При такому демонструванні зорове сприймання, поєднуючись із слуховим, сприяє правильному сприйманню нового слова й міцному закріпленню його у свідомості учнів [2, с. 35].

Необхідним засобом наочності на цьому етапі також є слухове демонстрування лексичної одиниці. Загальновідомим фактом є те, що вимова англійських слів здебільшого відрізняється від їх написання. Тому важливою умовою вивчення нових слів є вивчення коректної їх вимови. Для найбільш ефективного засвоєння нових лексичних одиниць варто поєднувати слухову та зорову наочність [2, с. 37].

При використанні образотворчої наочності, або, простіше, картинок, треба бути впевненим в однозначності трактування. Так, якщо ви хочете ввести слово “tree” за допомогою картинки, то це не може бути береза або дуб, ялинка або клен. Дерево на картинці повинне бути збірним образом, без індивідуальних ознак того або іншого виду точно так само як картинка з папугою або горобцем не може бути використана для семантизації слова “bird”. Використовуючи образотворчу наочність, вчитель повинен переконатися в тому, що пропонувана картинка добре видна всім учням, що вона естетично виконана [2, с. 35].

На цьому етапі виконуються рецептивно-репродуктивні вправи. Такий тип вправи допомагає учням розвинути увагу та аудитивну пам'ять, сприяє швидкому сприйняттю значення слова та його звучання. Семантизація нової лексики з опорою на малюнок та мовний зразок допомагає розвивати уяву учнів, цікаво подати і закріпити нову лексику.

Розглянемо приклад рецептивно-репродуктивної вправи для семантизації нової лексики.

Exercise 1: Complete the words with the missing letters and match the name of fruit with its picture.

a) G R _ _ _	a)	
a) S T _ _ W	b)	
_ E _ _ Y		
a) L _ _ _ _	c)	
b) W _ T E R	d)	
_ _ _ O _		
c) P _ _ R	e)	

На наступному етапі – етапі комунікативної практики, метою якого є самостійне вживання лінгвістичного матеріалу в усіх видах мовленнєвої діяльності на рівні фрази та понад фразової єдності наочність посідає не останнє місце. При автоматизації дій учнів з новою лексикою слід передбачити заходи для зняття і подолання труднощів засвоєння різних лексичних одиниць.

Етап автоматизації на рівні словоформи, вільного сполучення та фрази/речення передбачає створення стереотипів вживання лексики соціокультурного змісту на рівні фрази, в яких учень сприймає лексичні одиниці і виконує з ним певні дії (в усній або письмовій формі) згідно створеної учителем ситуації мовлення.

Використання наочності на даному етапі залежить від типу вправи, яку вчитель вирішує застосувати на уроці. На цьому етапі переважають такі типи вправ як умовно-комунікативні, рецептивно-репродуктивні. Основним видом наочності на цьому етапі є підстановчі таблиці, оскільки на цьому етапі формування лексичної компетенції, учні як правило використовують клішовані фрази для побудови речення або фрази. Робота з

підстановчими таблицями значною мірою сприяє автоматизації виучуваних зразків, допомагає учням у доступній та легкій формі засвоїти зразок таким чином, щоб використовувати його в усному мовленні. Завдяки використанню підстановчих таблиць учитель може використовувати різні види вправ. До вправ цього етапу належать: імітація зразка мовлення, відповіді на альтернативні запитання, підстановка у зразку мовлення, розширення та завершення зразка мовлення, самостійне вживання зразка мовлення на рівні фрази або\та речення.

Прикладом вправи для автоматизації лексики на рівні словоформи може слугувати наступна умовно-комунікативна вправа.

Exercise 2: Using the table, make up as much sentences as you can.

What is your favourite fruit?

My favourite fruit is

apple
orange
pineapple
strawberry
coconut
lemon

Метою етапу автоматизації лексичних одиниць на понад фразовому рівні є засвоєння лексичних навичок говоріння на рівні речення або фрази, вміння самостійно висловлюватися на понад фразовому рівні з використанням нової лексики. Слід зазначити, що межі між описаними етапами є умовними, оскільки лексичні навички формуються комплексно і паралельно з мовленнєвими вміннями [1, с. 234]. Робота з підстановчими таблицями значною мірою сприяє автоматизації виучуваних зразків, допомагає учням у доступній та легкій формі засвоїти зразок таким чином, щоб використовувати його в усному мовленні. Завдяки використанню підстановчих таблиць учитель може використовувати різні види вправ. До вправ цього етапу належать: імітація зразка мовлення, відповіді на альтернативні запитання, підстановка у зразку мовлення, розширення та завершення зразка мовлення, самостійне вживання зразка мовлення на рівні фрази або\та речення.

Використання наочності на цьому етапі також відіграє важливу роль, тому що на цьому етапі учням потрібно висловлювати свою думку усно чи письмово. На цьому етапі варто забезпечити учнів опорними схемами, ситуативними малюнками або діалогами на основі яких учні зможуть висловити свою думку. Творчі проекти теж варто включати на даному етапі вивчення лексики. Це допоможе учням розвивати креативне мислення, практично застосовувати вивчену лексику, сприяти загальному розвитку учнів.

На цьому етапі доцільно використовувати рецептивно-репродуктивні та умовно-комунікативні вправи з метою в об'єднання зразків мовлення у мікромонолог або мікродіалог. Наведемо приклад умовно комунікативної вправи на автоматизацію дій з новими ЛО на понад фразовому рівні.

Exercise 6: Tell the class what fruits would you buy at the fruit market and why. Use the pictures below to help you classmates understand better.

Here is your trolley. Name fruits you would like to pick and buy, describe it and give some reasons why would like to buy this fruit.

Отже, варто пам'ятати, що наочність варто використовувати на всіх етапах формування лексичної компетенції учнів. Це дозволяє учням активно працювати на уроках та досконало засвоїти новий лексичний матеріал. Правильно підібрані засоби унаочнення сприяють ефективному засвоєнню мовного матеріалу і розвитку навичок та вмінь усного мовлення, що в майбутньому дозволяє висловлювати свої думки граматично правильно та адекватно.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безкоровайна Ю. М. Унаочнення як засіб формування іншомовної лексичної компетенції учнів/ Ю. М. Безкоровайна // Студентський науковий альманах факультету іноземних мов. – 2009. -№1(6) – С. 230 – 234
2. Дроздовська І. В. Наочність/ І. В. Дроздовська // Англійська мова в початковій школі. – 2008. -№9. – С. 35-39
3. Москалюк Л.В. Ігрові завдання для контролю лексичних знань/Л. В. Москалюк // Іноземні мови. – 2006. – №3. – С.44-46.

4. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : [підручник]. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої– К.: Ленвіт, 2005. – 328 с.

Олексійчук Ю.О.
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Науковий керівник: Сторчова Т. В.,
кандидат педагогічних наук, доцент

ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ГЕРМАНІСТІВ

***Abstract:** the article refers the formation of gender-sensitive methodical competence of students of German Studies. The basic principles and components of gender-sensitive methodological competencies are given that students should acquire under conditions Bachelor*

***Key words:** gender-sensitive methodological competence, student of German Studies, bachelor.*

З-поміж стратегічних напрямів модернізації національної системи освіти, окреслених у Законах України „Про освіту”, „Про вищу освіту” та “Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті”, одним із актуальних постає завдання щодо інтеграції вищої педагогічної освіти в європейський та світовий освітній і соціокультурний простір. У зв'язку з цим особливої значущості набувають теоретико-методологічні, соціально-психологічні, організаційно-педагогічні та методичні аспекти широкомасштабної проблеми повноцінного гуманістичного розвитку випускників-бакалаврів вищих навчальних закладів освіти в напрямі сформованості в них нового – гендерного компонента професійної компетентності.

Праці вітчизняних учених В. Кравця, О. Плахотнік, О. Марущенко, Т. Дороніної, О. Кікінеджи, М. Маєрчик, О. Ярської-Смірної та ін. знаходяться у площині вивчення гендерних технологій, особливостей впровадження гендерних компонентів в освіту, можливостей та особливостей функціонування гендерно чутливих навчальних закладів в Україні, натомість методичний аспект реалізації гендерного підходу в освіті є явищем досі не вивченим, що й становить **актуальність** дослідження.

Інтеграція у професійну підготовку студентів вищої педагогічної школи гендерного підходу – це новий спосіб пізнання та розуміння реалій сучасної дійсності шляхом подолання поляризації й усунення ієрархії „чоловічого” і „жіночого”.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування процесу формування методичної гендерно чутливої компетентності студентів-германістів, що забезпечує ефективність інтеграції гендерного підходу в професійну підготовку бакалаврів вищих педагогічних закладів освіти.

Гендерний підхід в освіті має спиратися на концептуальні положення гендерної теорії, з точки зору яких повинні бути проаналізовані методичні аспекти, до ціннісних орієнтацій яких входить гендерна складова. В освітній практиці гендерний підхід орієнтований на формування та затвердження практики рівних, що не залежать від статевої належності, можливостей самореалізації особистості у всіх сферах його життєдіяльності та врахування стевих особливостей мислення у організації навчальних занять з іноземних мов.

Використання гендерної теорії на заняттях з іноземних мов буде ефективною, якщо виділити її основні принципи і розглянути, як вони можуть бути реалізовані у формуванні гендерно чутливої методичної компетентності студентів-германістів.

Будь-який вид заняття у вищій школі має ґрунтуватись на таких принципах гендерної теорії:

1. Гендерна соціалізація та інкультурація не мають бути пасивними процесами;
2. Необхідна цілеспрямована педагогічна робота, яка б забезпечила формування гендерної компетентності, установок особистості на егалітаризм, гендерних нонконформістів;
3. Необхідно заохочувати як дівчат, так і хлопців розвивати широкий спектр людських якостей, який би не був обмежений рамками статевої належності;
4. Існуюча освітня система завдяки прихованому навчальному плану нав'язує патріархальні, андроцентричні, гетеросексистські стереотипи, цінності, установки і моделі поведінки;
5. Увага до власного досвіду та розвитку критичного мислення при виконанні вправ та завдань.

На підставі аналізу наукової літератури з окресленої проблеми, ми вважаємо, що методична компетентність майбутнього учителя/ -ки іноземної мови – це складне

інтегративне утворення, що становить поєднання результату методичної підготовки, тобто синтез знань (психолого-педагогічних, загальнонавчальних, предметних), умінь (загальнопедагогічних, спеціальних і комунікативних) і навичок педагогічної діяльності, необхідних для ефективного реалізації процесу навчання іноземної мови, методичного досвіду, отриманого в процесі навчальної практики, та особистісних рис педагога.

О. Кучерук, Г. Грибан виділяють систему вмінь, необхідних для становлення методичної компетентності студентів й умовно поділяють їх на три групи: загальнопедагогічні вміння (пов'язані з самореалізацією у сфері педагогічної творчості, оригінальним моделюванням навчально-виховного процесу, творчим мисленням, нестандартним розв'язанням педагогічних ситуацій, проведенням і аналізом уроків, позакласних заходів), спеціальні (які впливають із специфіки курсу методики іноземної мови, зокрема вміння працювати з навчально-методичною літературою, аналізувати труднощі в засвоєнні учнями мови і добирати шляхи подолання їх, розробляти на основі власного фахового і особистісного досвіду інноваційні методи, технології навчання мови, складати систему мовно-мовленнєвих вправ і завдань, організувати підготовку до творів, аналізувати текст з погляду функціонування в ньому мовних одиниць, проектувати й проводити роботу над різними видами мовних помилок) і комунікативні (пов'язані з культурою мовлення, технікою виразного мовлення, ефективністю і щирістю спілкування залежно від комунікативної ситуації) [1, с. 3].

Спираючись на дослідження Олени Слободянюк [2, с. 198], було виділено основні компоненти гендерно чутливої методичної компетентності, яку мають набути студенти-германісти в умовах бакалаврату:

1. Загальнокультурний елемент включає знання моделей різних народів, розуміння культурної обумовленості існуючих гендерних моделей, норм, стереотипів і установок та вміння висловити свою думку щодо цього мовою, яка вивчається;
2. Ціннісний елемент пов'язаний з ціннісними орієнтирами студентів: знання, прийняття чи неприйняття таких цінностей, як гендерна рівність, гендерна толерантність, антисексизм, тобто орієнтованість студентів на патріархальні чи

егалітарні цінності; розуміння ціннісної природи гендерних схем і моделей, стереотипів і установок (на прикладах автентичних текстів, відео, картинок);

3. Навчально-пізнавальний елемент: вміння набувати знань з гендерних питань; вміння критично аналізувати гендерні схеми і моделі, які нав'язуються суспільством; навички деконструкції традиційних патріархальних стереотипів; уміння відрізняти факти від домислів (наприклад, гра з елементами бесіди іноземною мовою);

4. Інформаційний елемент: уміння і навички вільної орієнтації в інформаційному просторі, який торкається гендерної проблематики;

5. Комунікативний елемент включає знання, вміння і навички, які необхідні для ефективної комунікації в сфері гендерної взаємодії, навички відповідальної саморепрезентації; успішно розв'язувати гендерні проблеми і конфлікти іноземною мовою;

Так, Е. Сепір і Б. Уорф встановили, що у чоловіків і жінок різні і стратегії поведінки, і стратегії мовленнєвої комунікації. У результаті досліджень вченими було виявлено низку особливостей в мовленнєвій стратегії чоловіків і жінок на рівні лексики, граматики, стилістики, фонетики. Чоловічий тип комунікації – це менш гнучка, але більш динамічна і менш орієнтована на співрозмовника комунікація, для чоловіків характерний прямий мовленнєвий стиль; жіночий тип орієнтований на співрозмовника, на діалог, на підпорядковану роль у спілкуванні. Найбільш розповсюджений тип комунікації у чоловіків – бесіда-інформація, у жінок – приватна бесіда, орієнтована на встановлення контакту і довірчих відносин з співрозмовником [3, с. 79].

6. Особистісний аспект направлений на оволодіння способами саморозвитку суб'єкта; розуміння себе суб'єктом гендерного самоконструювання; самоактуалізації гендерної ідентичності особистості; розуміння власної відповідальності за конструювання власного гендера.

Можливість впровадження гендерних підходів у освіту передбачає зміну підходів до викладання різних дисциплін, зокрема іноземних мов. Використання гендерної теорії нині в навчанні студентів є одним з основних факторів формування їх гендерно чутливої методичної компетентності. Тому гендер не може не розглядатись з позицій методики навчання іноземних мов, оскільки гендерні характеристики та відмінності статей часто

визначають стратегію процесу навчання, добір освітніх технологій, методів, прийомів, навчальних матеріалів та навчальних засобів. У контексті методики поняття гендеру досліджується переважно як передумова ефективності та успішності навчання іноземної мови з урахуванням когнітивно-психологічних особливостей статей як визначальних в опануванні мови.

Список використаних джерел:

1. Кучерук О. Розвиток креативності у структурі методичної компетентності майбутнього вчителя української мови / О. Кучерук, Г. Грибан [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/peddysk/2008_03/kutcheruk.pdf

2. Слободянюк О. М. Гендерна теорія як фактор формування гендерної компетентності в культурологічній освіті студентів/ О. М. Слободянюк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2011. – № 4. – С. 198

3. Whorf B. L. Language, thought and reality: Selected writings of Benjamin Lee Whorf. / B. L. Whorf / Ed. John B. Carroll. – New York: Wiley, 1956. – 79 p.

THE PROBLEM OF AUTHENTIC VIDEO MATERIALS CLASSIFICATION IN THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND CULTURES

Abstract: *Particular emphasis is placed on the problem of authentic video materials classification, different classifications are examined. Besides generalizing classification is distinguished and highlighted.*

Keywords: *authentic video materials, classification, methodological literature.*

Особливе місце на уроках англійської мови відводиться використанню автентичних відеоматеріалів, які мають значну перевагу в порівнянні з іншими аудіовізуальними технічними засобами у процесі навчання і відзначаються високою ефективністю.

Методичний потенціал автентичних відеоматеріалів для комунікативного підходу викладання мови очевидний. Він забезпечує найточніше відображення мови у користуванні, тому що вона вживається конкретними мовцями; стає засобом емоційного, інтелектуального та виховного впливу, найкращим каналом «живої» мови, даючи учням практику в спілкуванні з іншомовним середовищем, забезпечує справжній погляд на культуру країни, мова якої вивчається; реалізує синтез всіх видів наочності (зорової, слухової, моторної, змішаної, мовної, ситуативно-модельної, предметної, образної тощо); демонструє не тільки звукову сторону мовлення, але й паралінгвістичні, екстралінгвістичні компоненти, фон (природні шуми); позитивно впливає на мотивацію учнів, створюючи самомотивацію, коли відеоматеріал цікавий сам по собі або мотивацію, коли учень розуміє мову, яку вивчає, і це приносить йому задоволення. Крім того, використання автентичних відеоматеріалів сприяє більш творчому підходу до навчання, значно покращує кінцеві результати, надає можливість створити англomовне середовище і спонукає учнів до комунікативної діяльності.

Багатовчених, таких, як: О. І. Барменкова [1], Є. Ільченко [3], Н. Ф. Коряковцева [4] погоджуються з тим, що доцільним є навчати іноземній мові використовуючи автентичні відеоматеріали. Вони визначають автентичні відеоматеріали по-різному: 1) як різноманітну телепродукцію (новини, інтерв'ю, ток-шоу, рекламні блоки та відеофільми), що можна застосовувати як дидактичний матеріал з можливістю багаторазового перегляду, використання режимів «стоп» і «пауза», швидкого пошуку потрібного фрагмента (Є. Ільченко [3, с.8]); 2) як аудіовізуальний додаток на уроці іноземної мови (О. І. Барменкова [1, с. 21]); 3) як засіб наочності для більш повної подачі матеріалу для кращого розуміння і засвоєння учням будь-яких знань (Н. Ф. Коряковцева [4, с.34]).

У методичній літературі автентичні відеоматеріали визначаються також як матеріали, взяті з оригінальних джерел, які характеризуються природністю лексичного наповнення та граматичних форм, ситуативною адекватністю використовуваних мовних засобів, ілюструють випадки автентичного слововживання, і які, хоча і не призначені спеціально для навчальних цілей, можуть бути використані при навчанні іноземної мови [6, с.222].

У методиці широко розглядається питання класифікації автентичних відеоматеріалів. Існує величезна кількість автентичних відеоматеріалів, тому можуть виникнути труднощі в їх підборі. Для подолання цих труднощів автентичні відеоматеріали класифікують за різними критеріями, що дозволяє вчителю ефективно підібрати відповідний відеоматеріал для кожного етапу навчання. У своїх дослідженнях науковці Т. П. Леонтьєва [5], Дж. Лонерган [7], Б. В. Томалін [5], Н. В. Єлухина [2], О. І. Барменкова [1] аналізували різні типи відеоматеріалів з огляду на їх потенціал для навчання іноземних мов, спрямованість аудіоматеріалів на конкретного реципієнта, доступності для учня, вид відеоматеріалу, тощо.

Так, наприклад, Т. П. Леонтьєва [5, с.62] класифікує відеоматеріали за їх призначеннями: 1) спеціально призначені для навчання іноземної мови, що включають відеокурси та інші навчальні фільми; 2) призначені для носіїв мови або автентичні (художні фільми і пряму трансляцію телепрограм в ефір); 3) розроблені та адаптовані викладачами і учнями.

Класифікація Т. П. Леонтьєвої [5] дещо схожа до класифікації автентичних відеоматеріалів Дж. Лонергана [7]. Останній пропонує чотири типи відеоматеріалів, які можна використовувати в навчанні іноземної мови: 1) навчальні відеоматеріали, що входять до комплексу сучасних навчально-методичних комплексів; 2) відеоматеріали, що є в наявності, тобто ряд відеоматеріалів, які легко купити або взяти напрокат (це художні, документальні, анімаційні фільми; навчальні програми тощо); 3) програми, записані з телевізійних каналів; 4) відеофільми, зняті самостійно вчителем та учнем.

Згідно з Б. В.Томаліним [5, с.63] також можна виділити 2 типи навчальних відеоматеріалів: 1) безпосередньо навчальні мови (direct teaching video) – навчання прямо з екрану, де ведучий демонструє зразки структур; 2) виступають у якості додаткового джерела для навчання мови (resource video) – відеоматеріал містить більше пізнавальну інформацію, яка показує, як використовується мова на різних рівнях.

Н. В. Єлухіна [2, с.14] класифікує автентичні відео залежно від жанру відеоматеріалів: художні фільми, документальні фільми, мультиплікаційні фільми, серіали, інтерактивні відео (мультфільми), телепередачі, ток-шоу, інтерв'ю, кліпи, рекламні блоки, трейлери до фільмів та інше.

О. І. Барменкова [1, с.24] пропонує найбільш розгорнуту класифікацію автентичних відеоматеріалів, що базується на наступних критеріях: 1) за метою створення – спеціально створені для навчальних цілей відеоматеріали; адаптовані для навчальних цілей не учбові відеоматеріали; професійно зняті на замовлення навчального закладу відеоматеріали; самостійно зняті за своїм сценарієм відеоматеріали; 2) за жанром – відеоматеріали, що представляють собою художній фільм, відеореклами, мультфільми, відеокліпи, блоки новин, фрагменти ток-шоу, спортивні та історичні хроніки, фрагменти документальних фільмів і т.д.; 3) за кількістю охоплених тем – ситуативно однотемні і ситуативно багатотемні; 4) за способом виробництва – знімальні, перемонтажні; 5) по дидактичному призначенню – інструктивні, ілюстративні, інструктивно-ілюстративні; 6) за структурою і ступенем закінченості – цілісні і фрагментарні; 7) за умовами використання відеоматеріалів – матеріали для роботи під керівництвом вчителя і матеріали, призначені для самостійної роботи учнів.

Отже, можна зазначити, що автентичні відеоматеріали займають особливе місце у навчальній діяльності, адже матеріали взяті з оригінальних джерел забезпечують створення англомовного середовища, що є невід'ємною частиною процесу освоєння іноземної мови. Проаналізувавши значну кількість різноманітних класифікацій автентичних відеоматеріалів можна зробити висновок, що узагальнюючою є класифікація О. І. Барменкової, бо вона охоплює найбільшу кількість аспектів у порівнянні з іншими. **Перспективою дослідження** вбачаємо розроблення власної класифікації автентичних відеоматеріалів на завершальному етапі (10-11 класи) навчання з підбором відповідного матеріалу.

References:

1. Барменкова О.И. Видео занятия в системе обучения иностранной речи / О. И. Барменкова // ИЯШ. – 1999. – № 3. – С. 20-25
2. Єлухина Н.В. Навчання слухання іноземної мови/ Н.В. Єлухина // Іноземні мови у шкільництві. – 1996. – № 5. – С.13 – 15.
3. Ильченко Е. Использование видеозаписи на уроках английского языка [Текст] / Е. Ильченко // Первое сентября, Английский язык. – 2003. – № 9. – С. 7–9.
4. Коряковцева Н. Ф. Теория обучения иностранным языкам: продуктивные образовательные технологии: учеб. пособие для студ. лингв. фак. высш. учеб. заведений / Н. Ф. Коряковцева. — М.: Издательский центр «Академия», 2010. — 192 с.
5. [Леонтьева Т. П. Опыт и перспективы применения видео в обучении иностранным языкам / Т.П. Леонтьева // Нетрадиционные методы обучения иностранным языкам в вузе: материалы респ. конференции. – Минск, 1995. – С. 61-74.](#)
6. Практичний курс методики викладання іноземних мов / Андрисян І.М. під заг. ред. І. М. Андрисян. – Мінськ: Тетра Системс, 2009. – 288с.
7. Lonergan J. Video in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 1984.

Погрібна І.С.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Науковий керівник: кандидат пед. наук,

доцент кафедри германської філології

Дука М.В.

ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ. СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

***Abstract:** This article reveals the psychological prerequisites for the formation of socio-cultural competence in the process of teaching the pupils of the 10th and 11th grades foreign languages . The main particularities of the age including the mechanisms for the development of cognitive activity, the formation of reflexive skills and the stage of spiritual development of older adolescent are analysed.*

***Key words:** cognitive activity, reflexive skills, spiritual development, older adolescents, socio-cultural competence.*

На сучасному етапі розвитку освіти, відбувається зміщення акцентів із розвитку виключно комунікативних умінь на формування саме такої «особистості на рубежі культур», готової до ведення «діалогу культур» як здатності ефективно здійснювати міжкультурне спілкування [1].

Соціокультурна компетентність є одним із складників лінгвосоціокультурної компетентності та визначається як здатність особистості набувати різноманітних культурологічних, (лінгво-) країнознавчих, соціокультурних і міжкультурних знань і користування ними для досягнення своїх цілей в іншомовному спілкуванні [3, с. 429].

Особливої актуальності набуває формування соціокультурної компетентності в учнів старших класів, адже вони мають бути підготовленими до ситуацій міжкультурного спілкування, вести «діалог культур», враховувати не лише лінгвістичні але й соціокультурні фактори у використанні іноземної мови [1].

Для успішного формування соціокультурної компетентності на уроках іноземної мови необхідним є врахування психологічних особливостей учнів. Слід зауважити, що особистість комуніканта має бути готовою до досягнення різноманітних фактів іноземної культури, мати власний культурний досвід у рамках рідної культури та мати змогу зіставляти та порівнювати отриману інформацію з уже відомою. Саме тому період навчання у старшій школі можна вважати оптимальним для формування в учнів соціокультурної компетентності.

Старший підлітковий вік охоплює вікові рамки у діапазоні 15-17 років. До категорії учнів старшого підліткового віку відносять учнів старших 10-11-х класів. Цей етап є завершенням та закріпленням тих новоутворень, які виникли раніше, а саме – довільності психічних процесів, внутрішнього плану дій, уміння організувати свою навчальну діяльність, рефлексії та саморефлексії. Врахування цих новоутворень є необхідним при плануванні учителем уроків іноземної мови, спрямованих на формування соціокультурної компетентності учнів [4].

Під час формування соціокультурної компетентності, важливим є врахування особливостей розвитку пізнавальної діяльності учнів, їх вікових можливостей у вивченні та розумінні явищ іноземної мови, яка є «дзеркалом» культури, що, переломлюючи об'єктивно існуючий світ через національну свідомість своїх носіїв, дає неповторну «мовну модель світу» цього етносу [5].

Зауважимо, що розвиток пізнавальної діяльності у старшому підлітковому віці виходить на новий рівень – учень оволодіває складними інтелектуальними операціями, відбувається суттєве збагачення понять, диференціація інтересів, здібностей, формується індивідуальний стиль розумової діяльності, зростають можливості уваги, вдосконалюється пам'ять. Учням старших класів властиве переважно довільне запам'ятовування, ефективність якого підвищується, якщо учень усвідомлює, навіщо йому необхідно запам'ятати певний матеріал та що у результаті цього запам'ятовування буде досягнуто. Розвиток мислення старшокласника відбувається за умов складної навчальної діяльності, забезпечуючи оволодіння ним науковими знаннями, які утворюють основу світогляду особистості [6, с. 65].

Особливістю цього віку є займання учнем внутрішньої позиції дорослого, усвідомлення себе членом суспільства та вироблення власного світогляду. Усвідомлення учнем власної ідентичності зумовлює і здатність презентувати її у процесі «діалогу культур». Становлення власних світоглядних принципів, точок зору на ті чи інші питання, уміння відстоювати свою позицію, характерні старшому підлітку, необхідно доповнювати формуванням толерантності та поваги до думок, позицій інших людей, адекватного ставлення до тих культурних та світоглядних розбіжностей між комунікантами, що можуть виникнути у процесі міжкультурного спілкування.

Старший підлітковий вік характеризується такими кардинальними змінами особистості як формування рефлексивних умінь, зміна змісту самооцінки, поява почуття дорослості. Підвищується здатність підлітка до емпатії. Здатність зрозуміти іншу людину, а особливо представника іншої соціокультурної спільноти, поставити себе на його місце, є запорукою успішного входження до цієї культури, можливості побачити світ очима представника іншої країни. Для розвитку емпатії на уроках іноземної мови у рамках формування соціокультурної компетентності важливим є можливість учнів спілкуватися із носіями мови. Якщо ж такої можливості немає, то особливої важливості набуває використання на уроці автентичних навчальних матеріалів, таких, як тексти для читання, відео- та аудіоматеріали, предметна наочність тощо.

Окрім того, юнацький вік становить стадію духовного розвитку [6, с. 64], хоча й тісно пов'язану з комплексом психофізіологічних процесів. Цей період характеризується появою почуття своєї неповторності, індивідуальності, несхожості з іншими. Юність – це вирішальний етап становлення світогляду учня. У цей період відбувається становлення інтересів, захоплення і нахилів, тому велика кількість підлітків прагне активно застосовувати свої здібності в різних сферах навчальної та трудової діяльності, перш за все орієнтуючись на можливість особистого самоствердження і самовдосконалення. Прагнення домогтися певного статусу серед людей, спонукає підлітків до виходу зі шкільного середовища (що позиціонується ними як неодмінний обов'язок для їх віку) і застосування себе в міжособистісному спілкуванні з цікавою їм теми.

Такі особливості духовної сфери та сфери інтересів старшого підлітка створюють передумови для мотивації формування в них соціокультурної компетентності на уроках

іноземної мови. Відповідно до спрямованості особистості старших підлітків, учитель має добирати цікавий та актуальний для них матеріал, який викликає інтерес та стимулюватиме учнів до опанування іноземної мови як засобу міжкультурного спілкування. Велике значення має акцент на практичній значимості знань культурних та суспільних особливостей країни, мова якої вивчається. Домінуючу позицію у мотиваційній сфері цього віку займають мотиви самовизначення, підготовки до самостійного життя, орієнтації на майбутню професійну діяльність [6, с. 65]. Тож старшокласник має розуміти яким чином соціокультурні знання з іноземної мови можуть знадобитися йому у подальшому житті, у навчальній та професійній діяльності.

Таким чином, психологічними передумовами формування в учнів 10 – 11-х класів соціокультурної компетентності у процесі вивчення іноземної мови є такі новоутворення старшого підліткового віку як активний розвиток пізнавальної діяльності, розвиток рефлексії та емпатії, зміни змісту самооцінки, почуття дорослості та духовний розвиток учнів. Ці новоутворення свідчать про готовність особистості старшого школяра до формування соціокультурної компетенції у процесі вивчення іноземної мови, та становлять необхідне підґрунтя для підготовки старшокласників до успішного ведення «діалогу культур» у процесі міжкультурної комунікації. Отже, урахування психологічних передумов є важливим компонентом методики формування соціокультурної компетентності в учнів 10 – 11-х класів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Програма з англійської мови для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Академічний рівень. [Електронний ресурс]. URL: <http://mon.gov.ua/content/Osvita/1-eng-ak.pdf> (Дата звернення: 28. 01. 2017).
2. A Common European Framework of Reference for Languages Learning, Teaching, Assessment. – Strasbourg, 2001. – 264 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / [Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін.]; за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.

4. Микельсон Р. М. О самостоятельной работе учащихся в процессе обучения / Р. М. Микельсон. – М.: Учпедгиз, 1940. – 96 с.
5. Корнилов О. А. Языковые модели мира / О. А. Корнилов // Россия и Запад: диалог культур. – М., 1994.
6. Шаповаленко И. В. Возрастная психология [підручник] / И. В. Шаповаленко. – М.: Гардарика, 2005. – 349 с.

РОЛЬ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА У ПІДВИЩЕННІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Abstract: *The knowledge of at least one foreign language broadens outlook, allows to cognize the culture and traditions of other people. Therefore it is not surprising that much attention is paid to the study of foreign languages, namely, their methodology: forms, means and methods of teaching and learning. In the process of teaching a foreign language, it is important to form in the minds of students the notions of new objects and phenomena which are not similar either to our native culture, or to our native language. Therefore, country studies are important here and their elements should be included in language teaching.*

Key words: *methodology, foreign languages, culture, traditions, international element, purview, cultural competence, communicative competence, cultural environment, teaching strategies.*

Пізнавальна активність на уроках іноземної мови – це готовність та бажання учнів до вивчення нового матеріалу розширеної тематики, що стосується *вивчення іноземної мови та особливостей країни, мова якої вивчається*, бажання самостійно розширювати знання з даного предмету, виявлення ініціативи в пошуку нової цікавої інформації, бажання застосувати набуті знання в повсякденному житті. Саме таким чином розвивається лінгвосоціокультурна компетентність учнів, тобто їх здатність до розуміння культури іншого народу, позитивного до неї ставлення, осмислення її реалій, моралі, цінностей та інших компонентів крізь призму власної культури, а також уміння ефективно функціонувати в умовах іншого лінгвокультурного середовища [1, с. 50].

У державному стандарті щодо рівнів володіння іноземною мовою зазначається, що формування комунікативної компетенції пов'язано з соціокультурними та соціолінгвістичними компетенціями [1, с. 43].

Отож, *соціокультурна та соціолінгвістична компетенція* – це знання, уміння та навички використовувати у спілкуванні іншомовні соціокультурні і соціолінгвістичні явища країни, мова якої вивчається. На фоні даних компонентів учні формують знання про

реалії та традиції країни, включаються в діалог культур, знайомляться з досягненнями національної культури.

Для розвитку лінгвосоціокультурної компетентності необхідно пропонувати дітям вивчення тем, які безпосередньо стосуються країни, мову якої вони вивчають. Читання книг, журналів та газет, перегляд телепередач, документальних та художніх фільмів іноземною мовою сприяє розширенню світогляду учнів, їх обізнаності в усіх сферах життєдіяльності людини. У дітей виникає бажання розповісти про прочитане, побачене або почуте стосовно подій, що відбуваються у країні, мову якої вони вивчають.

У сучасній методиці викладання іноземної мови виділяють наступні *етапи* у *лінгвокраїнознавчих прийомах*:

- презентація (первісне ознайомлення учнів з новим для них матеріалом),
- закріплення (меморизація, чи переклад первісних знань, умінь і навичок з короткочасної в довготривалу пам'ять),
- активізація (введення засвоєного матеріалу до активного словника мови, яка вивчається, тобто вживання у мовленні).

При вивченні іноземної мови *обов'язковим є*:

- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країни, мова якої вивчається (лінгвокраїнознавство, країнознавство);
- залучення до діалогу культур (іншомовної та рідної);
- порівняння явищ іноземної мови, що вивчається, з рідною мовою;
- уміння вчитися (працювати з книгою, підручником, довідковою літературою, словниками тощо)[2, С. 40-42].

Досягнення цих цілей навчання іноземної мови можливе за умови *взаємопов'язаного вивчення мови і культури народу* – носія цієї мови, а також активної комунікативно-пізнавальної діяльності учня як суб'єкта навчання.

Лінгвокраїнознавчий аспект знаходить своє відображення в цілях та задачах навчання іноземної мови, а також у змісті та прийомах навчання, що дає можливість цілеспрямовано проводити роботу з формування фонових країнознавчих знань. У цьому випадку підручник відіграє важливу роль, адже він містить лінгвокраїнознавчий компонент змісту навчання. Більшість підручників (проте не всі) пропонують окремий

підрозділ у кожній темі, який спрямований на отримання знань про культуру, звичаї та традиції народу, мова якого вивчається. Це так званий CULTURE FOCUS, який часто можна зустріти у підручниках Оксфордського видання (наприклад, Matrix, Pre-Intermediate Student's Book).

Наведемо декілька прикладів тем, які виносяться у **Culture Focus**:

- English club (facts about the English language)
- Special days in the USA (American holidays)
- The Kruger national park (National parks in South Africa)
- Education UK style (British education)
- Sydney (Visiting Sydney, Australia) [3, с. 152]

Наведемо фрагмент уроку англійської мови з використанням лінгвокраїнознавчого аспекту:

Тема: "**FACTS ABOUT THE ENGLISH LANGUAGE**"

Хід уроку

II. Основна частина

- Reading the information about the English language
- Pre-reading activity

Look at the frequently asked questions and see if you can guess any of the answers.

- Reading

Read and see if you were right.

WELCOME TO THE ENGLISH CLUB'S

FREQUENTLY ASKED QUESTIONS

- HOW MANY PEOPLE SPEAK ENGLISH?

English is the main language in 30 countries, and there are about 375 million people who speak it as their first language.

It is also used as an official language in over 70 other countries such as Cameroon, Tanzania, India, Pakistan, Malaysia, Fiji, and is a second language for about 350 million people.

One in two Europeans can speak English quite well and can have a proper conversation, and in the future even more Europeans will be able to speak it.

- WHY DO PEOPLE LEARN ENGLISH?

It's the top language for travel and tourism, and is used in business and science. At the moment, 80 per cent of the world's Internet sites are in English, but this will fall when more countries start using their own language.

- HOW MANY WORDS ARE THERE IN ENGLISH?

There are about 300,000 entries in the *Oxford English Dictionary*. However there are many scientific and technical words that are not in the dictionary (e.g. there are over a million types of insects). An educated English speaker only uses about 30,000 words.

- WHAT'S THE LONGEST WORD IN ENGLISH?

According to the *Oxford English Dictionary*, it is the name for a lung disease caused by breathing in dangerous dust and is

pneumonoultramicroscopicsilicovolcanoconiosis (45 letters)

- WHAT'S THE MOST COMMON LETTER IN ENGLISH?

The letter "e" is used more than any other. Ernest Wright was very interested in this fact, and wanted to see if it is possible to communicate without using this letter at all. He wasn't able to write very much! In the end, he wrote a 200-page novel, "Gadsby", without using any words containing the letter "e". Sadly, it was not a great success.

- Post-reading activity (Talking about your country)

In pairs or small groups, discuss the following questions.

1. Do you know where your language comes from?
2. Are there any foreign languages that are very similar to yours?
3. What foreign languages do/did most people learn at school now and in the past?
4. Is it important to speak the language of a country you are visiting? Why? Why not?

У цьому фрагменті ми застосували лінгвокраїнознавчий матеріал, що є не лише корисним для загального розвитку учнів, а й надзвичайно цікавим та захоплюючим

видом діяльності. Учням подобається дізнаватись щось нове, а тим паче про людей та країну, мову якої вони вивчають.

Виходячи із вищесказаного, можемо дійти висновку, що головною метою лінгвокраїнознавства є вивчення іноземної мови разом із засвоєнням культури країни, мова якої вивчається. Лінгвокраїнознавчий аспект навчання – це самостійний аспект навчання іноземної мови (поряд з фонетичним, лексичним, граматичним та стилістичним), який відбиває національно-культурний компонент мовного матеріалу.

REFERENCES

1. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівництвом С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
2. Шевченко Е. Б. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови. / Е. Б. Шевченко // Англійська мова та література. – 2005. – № 24. – С. 4 – 6.
3. Gude Matrix: Pre-Intermediate Student's Book / Kathy Gude and Michael Duckworth. – Oxford: University Press, 2002. – 152 p.

РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Abstract: *Modern informational technologies are effective in the process of studying, they make it interactive, communicative, interesting and individual. The article deals with the modern informational technologies in the process of learning English and with the main forms of work with using these technologies*

Key words: *informational technologies, computer, computer educational program.*

Для сучасного вчителя іноземної мови відкрито багато інформації та можливостей знайти необхідні підходи та методики щодо навчання іноземної мови. Шкільні підручники та загальна література – це далеко не все, чим може себе забезпечити сучасний вчитель. Сьогоднішній світ – це глобальна, комп'ютеризована мережа. Сучасні діти зараз не уявляють свого життя без мультимедійних гаджетів, тому безперечно дієвим у процесі навчання іноземної мови буде використання засобів мультимедіа, а точніше використання різних відео та аудіозаписів, мультимедійних презентацій, що приваблюватиме учнів та пришвидшить засвоєння ними необхідного матеріалу.

Завдання статті – визначити позитивні моменти використання комп'ютера на занятті з англійської мови; виокремити принципи, на яких реалізується комп'ютеризоване навчання; зазначити етапи впровадження інноваційних технологій; звернути увагу на доцільність використання комп'ютерних програм.

Використання сучасних інформаційних технологій на занятті – надзвичайно актуальне і водночас проблематичне питання для викладача іноземної мови. В методиці викладання іноземних мов ця проблема розробляється з початку 80-х років ХХ ст. Наразі використання інформаційних технологій – одна з умов успішного вивчення іноземної мови. Тому викладач іноземної мови повинен, окрім ґрунтовної фахової підготовки,

володіти сучасною комунікативною методикою, використовувати інформаційні технології на усіх етапах навчання – це вимога часу [4] .

Розглядаючи питання використання комп'ютера у навчанні іноземних мов, можна виділити такі позитивні моменти його впровадження:

- 1) мотивує навчання, можливо навіть більше, ніж аудіо- та відео матеріали;
- 2) дає можливість викладачеві застосовувати індивідуальний підхід;
- 3) сприяє розвитку самостійності учнів, спонукає користуватися інформацією, що безпосередньо стосується їхнього особистого чи професійного життя;
- 4) підвищує поінформованість щодо інших мов та культур;
- 5) завдяки наявності різноманітних типів текстів підвищує мовні компетенції;
- 6) забезпечує сучасний матеріал, що відповідає інтересам і потребам учнів;
- 7) пропонує автентичний і актуальний матеріал [2].

За останні десять років навчання із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій стало звичним для більшості вищих та загальноосвітніх навчальних закладів усього світу.

Комп'ютеризоване навчання на заняттях англійської мови реалізується на таких принципах:

- 1) індивідуалізація (можливість персонально працювати з кожним учнем, враховуючи його здібності, рівень знань, умінь та навичок);
- 2) диференціація (можна обирати та пропонувати учням необхідні варіанти навчальних завдань, певної складності й кількості та у такій послідовності, що відповідає їхнім пізнавальним можливостям, рівню знань та умінь);
- 3) інтенсифікація (наявні різні засоби презентації навчального матеріалу, його структурування з широким залученням інтерактивних видів і форм робіт)[3] .

Серед головних дидактичних функцій, що можуть бути реалізовані за допомогою комп'ютерних технологій, треба зазначити такі:

- пізнавальна: так, наприклад, використовуючи комп'ютерні технології та Інтернет, можна отримати будь-яку необхідну інформацію та, використовуючи навчальні програми, на яких відображені текст, звук, зображення, відео, сприяти пізнавальній активності учнів;
- розвиваюча: робота учнів із навчальною програмою крім активації лексики сприяє розвитку таких необхідних пізнавальних процесів, як сприйняття, логічне мислення, пам'ять, увага;

тренувальна: за допомогою комп'ютерних програм учні мають можливість самостійно у нетрадиційній формі тренуватись та перевірити свій рівень знань та умінь з певної теми [1].

Після аналізу друкованих та Інтернет джерел можна дійти висновку, що використання комп'ютера у процесі вивчення англійської мови сприяє виконанню таких завдань :

1. Зацікавлення англійською мовою. Під час роботи з навчальною програмою діє методичний прийом «перенесення» учнів в іншомовну ситуацію, наближену до реального життя. Також в учнів виникає крім цього інтерес до роботи з комп'ютером, зокрема до різноманітних комп'ютерних програм. 2. Унаочнення навчального матеріалу. За допомогою навчальних програм можна поєднати чуттєві, слухові та зорові компоненти впливу на сприйняття тексту учнями.

2. Розширення знань учнів з певної навчальної теми. Так, відповідні CD-диски надають безліч цікавої та корисної ілюстрованої інформації за темами, які у звичайних підручниках, як правило, недостатньо цікаво подані.

3. Перевірка та самоперевірка набутих знань та умінь. На заняттях з використанням комп'ютера дуже швидко проходять тестування, виконання контрольних вправ. Метою використання таких навчальних комп'ютерних програм є навчання учнів англійської мови через наближення їх до реальних життєвих ситуацій.

Впровадження інноваційних технологій, зокрема, використання комп'ютерних навчальних програм на заняттях проходить трьома етапами.

1 етап – це формування лексичних та граматичних навичок з теми. Упродовж цього етапу учні засвоюють будову англійських речень, удосконалюють мовні навички, прослуховуючи та повторюючи фрази та речення записані на диску, водночас вони можуть бачити на екрані, наскільки ефективно це в них виходить, бо одразу комп'ютер висвітлює «оцінки». Під час цього етапу комп'ютер виступає в ролі терплячого репетитора, враховуючи індивідуальні особливості учня, якому інколи потрібно багато разів повторити одну й ту ж саму фразу.

2 етап – на цьому етапі проходить удосконалення мовних навичок та використання тих фраз та речень, які закріплювались на першому етапі, в діалозі з комп'ютером. Учень має вибрати один з трьох поданих комп'ютером варіантів із вірною відповіддю та вчасно відповісти на фразу, подану комп'ютером. Крім цього, під час діалогу учня з комп'ютером екран висвітлює фотографії, що стосуються теми діалогу.

3 етап – це засвоєння матеріалу, розвиток умінь вживати лексичні та граматичні знання, набуті під час попередніх двох етапів. Учням пропонуються граматичні та лексичні завдання, наприклад: поставити слова у вірній послідовності, щоб було вірно побудоване речення; дібрати до запропонованих слів (які зустрічалися протягом двох попередніх етапів) антоніми чи синоніми; вставити за змістом слова у фрази або речення [3].

На основі проаналізованих етапів можна навести приклади комп'ютерних навчальних програм таких як: «Репетитор», «Професор Хігінс», «Привіт, Америка!» «English Gold» та багато інших.

Пропонуємо детальнішу інформацію про програму «Репетитор»: її можна використовувати як для навчання усного мовлення, так і для засвоєння граматичного матеріалу. Мова піде про використання програми «Репетитор» для засвоєння граматики. Програма включає в себе досить багато вправ з різних граматичних тем: модальні дієслова, ступені порівняння прикметників і прислівників, артиклі, тощо. З поданих форм

дієслова учень повинен вибрати правильну, натиснувши клавішу миші. Якщо варіант, обраний ним, виявився невірним, то комп'ютер дає йому можливість виправити помилку.

Виконуючи цю вправу, учень працює тільки мишею, тому темп роботи досить швидкий. Оцінку учень отримує відразу після закінчення роботи з цією вправою: на екрані з'являється оцінка «відмінно» («вельми непогано», «задовільно» або «необхідно попрацювати ще»).

У випадку виникнення труднощів учні можуть скористатися допомогою програми. У розділі «Розбираємо важкі місця з основного тексту» є граматичний довідник, в якому можна знайти всю необхідну інформацію: правило освіти того чи іншого граматичного явища і приклади його вживання в мові.

Програма «Репетитор» може бути використана на уроках у VIII-IX класах, а в якості комп'ютерного супроводу і в інших класах, наприклад при повторенні граматичного матеріалу [5] .

Отже , впровадження та застосування комп'ютерних навчальних програм на заняттях англійської мови – це:

- 1) ефективний допоміжний технічний наочно-слуховий засіб;
- 2) допоміжний засіб учбово-пізнавальної діяльності учнів;
- 3) засіб підвищення мотивації та бажання учнів вивчати англійську мову;
- 4) швидкий та ефективний засіб оцінювання та контролю знань, вмінь та навичок учнів;
- 5) засіб підвищення інтерактивної та комунікативної діяльності.

Сучасні інформаційні технології при вивченні англійської та інших іноземних мов дозволяють забезпечити: проведення аудиторних занять і самостійної роботи з розвитку навичок усного мовлення; поповнення активного словникового запасу; навички двостороннього перекладу; перевірку орфографії; аналітичну обробку повідомлень; синтез документів; перевірку знань (тестування). Найвища ефективність застосування

комп'ютерних інформаційних технологій у мовній підготовці досягається при їх комплексному, системному використанні.

Література :

1. Гальскова Н. Д. Сучасні технології навчання іноземної мови / Н. Д. Гальскова . – М: Артї-Глоса 2000 . – 192 с.
2. Карамишева Т. В. Вивчення іноземних мов за допомогою комп'ютера / Т.В.Карамишева . – С.П.: Союз, 2001 . – 158 с.
3. Кузьміна І. П. Використання сучасних інформаційних технологій на заняттях з іноземної мови / І. П. Кузьміна // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка : збірник наукових праць. – № 3(24). – 2008 – С. 186–190.
4. Ситдикова І. Комп'ютер поспішає на допомогу / І.Ситдикова // Іноземні мови в навчальних закладах. – К., 2004. – №1. – С. 116-119.
5. РЕПЕТИТОР English [Електронний ресурс] . – Режим доступу:
<https://www.cktrm.ru/re>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕПРОДУКТИВНИХ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ПРИКЛАДАХ ПАРЕМІЙ

Abstract: the article refers the problem of forming reproductive lexical skills in the professional training of students philologists on examples of bywords. The set of exercises for the formation of reproductive lexical skills on examples of bywords is given.

Keywords : linguistic sociocultural competence, byword, reproductive lexical skill, student philologist.

Сучасний рівень розвитку лінгвістики характеризується розширенням її традиційних об'єктів дослідження. У результаті мовні структури постають перед дослідником не лише у власне мовному контексті, а ширше—у контексті мовленнєвої діяльності.

Одним із основних пріоритетів у процесі навчання іноземної мови (ІМ) у вищій школі є розвиток лінгвосоціокультурної компетентності (ЛСКК) студента, основою якої є створення мотивації та інтересу до країнознавчої тематики, культури та традицій країни і народу, мова якого вивчається, специфічних мовних та мовленнєвих засобів тощо. Тому необхідно здійснювати ретельний відбір мовного та мовленнєвого матеріалу для ефективного формування ЛСКК на основі програмних вимог [3, с. 58].

Паремія як вагомий мовний презентант соціолінгвістики є необхідним сегментом у формуванні ЛСКК. Такі учені-лінгвісти як Г. Пермяков та В. Пропп вивчали сутнісну єдність вияву різними народами особливо значущих смислових фігур, що зафіксовані у паремійних висловах. Вивченням паремій займалися вчені О. Кунін, О. Самойленко, С. Єрмоленко, В. Жуковська, які вважають, що паремії є тим джерелом, яке можна досліджувати на предмет лінгвокультурної інформації.

Сучасний етап розвитку суспільства вимагає розширення та удосконалення загальноосвітніх знань студентства. Активізація свідомої, творчої, пошукової діяльності

студентства, що базується на використанні паремійних знань, підвищує практичний, загальноосвітній, виховний та розвиваючий потенціал навчання ІМ. Паремійний підхід, досліджений А. Хамурзовою на мовному матеріалі латини [4], в умовах формування полікультурної особистості дозволяє вивчати ІМ, поглиблюючи знання про соціокультурні особливості іншого народу, тому розробка методичних матеріалів на основі паремійного підходу у навчанні ІМ є **актуальним** та перспективним питанням.

Мета статті: дослідити особливості формування репродуктивних лексичних навичок студентів-філологів, які вивчають англійську мову, як другу іноземну. Окреслена мета зумовила вирішення таких **завдань**: 1) дослідити способи реалізації паремійного підходу як засобу формування полікультурної особистості в умовах вищої школи; 2) розробити комплекс вправ для формування репродуктивних лексичних навичок студентів-філологів, які вивчають англійську мову, як другу іноземну.

Вивчення мови через культуру, формування мовної особистості, формування не лише мовної і мовленнєвої, але і ЛСКК є важливим завданням на уроках ІМ. Набуття ЛСКК передбачає усвідомлення мови як феномену культури, як культурно-історичного середовища, що втілює в собі історію, культуру та звичаї народу. ЛСКК– це здатність здійснювати вибір мовних форм, використовувати їх і перетворювати відповідно до контексту, а також усвідомлення зв'язків між мовою і явищами суспільного життя [2, с. 425]. Для того, щоб цього навчитися, студентству потрібно розуміти семантичні особливості прислів'їв, приказок, сентенцій, крилатих висловів, їх зміну в залежності від характеру і стилю спілкування, того ефекту, який вони можуть справити на співрозмовника.

Формування ЛСКК починається на етапі відбору мовного і мовленнєвого матеріалу. У процесі навчання фонетики, лексики, граматики на засадах паремійного підходу викладач формує та збагачує соціолінгвістичний досвід студентства.

Паремії варто розглядати не лише як одиниці мови, а насамперед як комунікативні одиниці народного дискурсивного мовлення. Такий аспект сприяє з'ясуванню того, що паремія, як знак ситуації, пов'язується з нею, як у ній репрезентується та чи інша констатація, як позначаються на мовленнєвій ситуації закладені в паремії етнокультурні

та інші чинники тощо. Таким чином постає проблема вивчення паремійних одиниць як автосемантичних текстів, непрямих мовленнєвих актів [1, с. 3].

Розглянемо приклади мовних некомунікативних та комунікативних репродуктивних паремійних вправ, які спрямовані на формування лексичних навичок. Лексична навичка – це автоматизована репродуктивна або рецептивна дія, яка забезпечує коректне лексичне оформлення власного мовлення та адекватне сприйняття лексичного оформлення мовлення інших [2, с. 216].

Модель формування репродуктивної лексико-паремійної навички

Етап 1. Ознайомлення з новими пареміями.

Приєм 1. Семантизація нових паремій засобами візуалізації.

Приєм 2. Безперекладна семантизація паремій шляхом поєднання.

1. A bad workman blames his tools.	→	a) what one does is more important than what one says.
2. What goes around comes around.	→	b) someone blames the objects they are using for their own mistakes.
3. Actions speak louder than words.	→	c) think before you act.
4. Look before you leap.	→	d) <u>good</u> acts will quite often reward you

Етап 2. Автоматизація дій студентства з новими пареміями на рівні фрази.

Приєм 1. Виконання вправи на імітацію паремій шляхом відлуння:

→ T → P1 → P2 etc.

T: Look before you leap. → P1: Look → P2: Look before → P3: Look before you → P4: Look before you leap etc.

Приєм 2. Виконання вправи на трансформацію реченнєвої структури в паремію.

T: Correct me if I'm not right. *Words speak louder than actions.*

P1: You aren't right. *Actions speak louder than wordsetc.*

Приєм 3. Виконання вправи на розміщення ЛО паремій у правильному порядку.

around comes around. What goes

P1: What goes around comes around etc.

Приєм 4. Виконання вправи у завершенні паремії.

T: Complete my statements. *A bad worker blames ...*

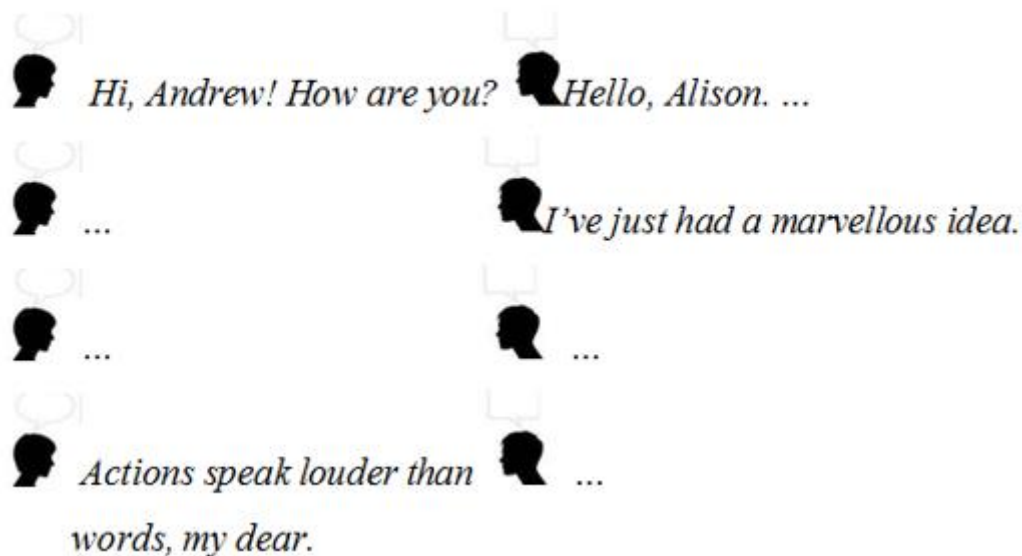
P1: A bad workman blames his tools etc.

Етап3. Автоматизація мовленнєвих дій студентства з новими пареміями на рівні понадфразової єдності.

Приєм 1. Виконання вправи на об'єднання зразків мовлення у мікродіалозі.

T: Work in pairs and complete the dialogue.

Опора:

Визначення рівня сформованості ЛСКК засобами паремій у межах лексичного блоку вважаємо за доцільне проводити у формі поточного контролю із використанням програми ISpringSuite 8.

Вивчення мови через культуру, формування мовної особистості, формування не лише мовної і мовленнєвої, але і ЛСКК є важливим завданням на практичних заняттях ІМ. Набуття ЛСКК передбачає усвідомлення мови як феномену культури, як культурно-історичного середовища, що втілює в собі історію, культуру та звичаї народу.

Список використаних джерел:

1. Дуденко О. В. Номінативна та комунікативна природа українських паремій : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / О. В. Дуденко. – Київ : 2002. – 19 с.

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б.

Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – Київ : Ленсвіт, 2013. – 590 с.

3. Смирнова Е. В. Профессионально-направленное формирование социокультурной компетенции в процессе подготовки будущих учителей иностранного языка (на материале немецкого языка) : Дис. ... канд. пед наук : 13.02.02 «Иностранные языки». – М.:Наука, 2001. – 182 с.

4. Хамурзова А. Г. Паремнологический подход к обучению классическому языку студентов-билингвов (на материале латинского языка) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Іноземні мови» / А. Г. Хамурзова. – Пятигорск : 2006. – 17 с.